

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto	K 24—
pol leta	12—
četrt leta	6—
pa mesec	2—

v upravnih prejemih:

celo leto	K 22—
pol leta	11—
četrt leta	5-50
na mesec	1-90

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne in praznične.

Inserati veljajo: petstopenjska peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto	K 25—
pol leta	13—
četrt leta	6-50
na mesec	2-30

za Nemčijo:

celo leto	K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:	
celo leto	K 30—

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znak. Upravištvu: Knaflova ulica št. 5, (spodaj, dvorišče na levo), telefon št. 85

Jugoslovanski minister.

V poslanski zbornici na Dunaju je zopet nastala obstrukcija. Nastala je v trenutku, ko so bila pogajanja zaradi rekonstrukcije ministrstva že toliko dozorela, da se je vlada skoro popolnoma udala zahtevi »Slovenske Enote« in so se nemške stranke le še bolj akademsko ustavljale načelni terjatvi, da naj bodeta nemški in slovenski blok paritetno zastopana v ministrstvu.

Vzroki, zaradi katerih je »Slovenska Enota« novič začela obstrukcijo, so kaj različni. Pravzaprav je cel konglomerat vzrokov vplival na ta sklep, odločilno pa je pač bilo, da hočejo češki agrarci, češki radikali in slovenski klerikalci izsiliti razpust državnega zbora, ker upajo, da pri novih volitvah pridobijo nekaj mandatorov, da bo torej njih politična moč narasla in da bodo potem lažje dosegli svoje namene.

Slovenski klerikalci — oziroma dr. Susteršič, ker drugi klerikalni poslanci itak nič ne štejejo — pa so imeli še svoj posebni vzrok, da so za obstrukcijo in ta vzrok hočemo biti v trajen spomin.

Pri pogajanjih zaradi rekonstrukcije ministrstva je ministrski predsednik baron Bienerth ponudil jugoslovansko mesto jugoslovanskega ministra - rojaka, a dr. Susteršič je to ponudbo uprl z vso vehemenco in je zahteval, da se mora dati Jugoslovancem, nego specialno slovenskim klerikalcem resortno ministrstvo, in sicer portfelj poljedelstva. Za to mesto je kandidiral na gosposke zbornice bivšega ministrskega deželnega glavarja Otomir Detelo, ki je vsled svoje visoke starosti pač vse prej kot zmožen za vodstvo poljedelstva, saj dr. Susteršiču že več ni bil dober niti za mesto deželnega glavarja, dasiendar vsled mnogoletnih skušenj pozna naloge deželnega odbora, dolga o poslih poljedelskega ministra nimajo pojma.

Ministrski predsednik se dr. Susteršiču zahtevi ni hotel ukloniti, obilječ se na to, da zahtevajo portfelj poljedelskega ministra češki agrarci zase in da bi večina jugoslovanskih poslancev raje imela ministra - rojaka, kakor pa poljedelskega ministra kot svojega zastopnika v vladi. To je pač v največji meri po-

magalo, da je dr. Susteršič zopet se gel po obstrukcijskem orožju, dasi je bil malo dni prej, pri prvem branju proračunskega provizorija slovesno izjavil, da na obstrukcijo niti ne misli.

Susteršičevo stališče glede jugoslovanskega zastopnika v ministrstvu je skrajno strankarsko in naravnost protinacionalno. Klerikalci nečijo ministra - rojaka, ki bi imel nalogo, varovati vse narodne, politične, kulturne in gospodarske interese južnih Slovanov, marveč zahtevajo resortnega ministra, in sicer tisti portfelj, ki bi njih zastopniku v ministrstvu omogočil, porabiti državno moč v to, da slovenske kmetijske volilce kar najbolj priklene na klerikalno stranko.

O tem ni prav nobenega dvoma, da bi bilo za celokupno korist južnih Slovanov najbolje preskrbljeno, če dobe ministra - rojaka. Kaj pomenijo ministri - rojaki, to smo videli pri Nemcih, pri Čehih in pri Poljakih. Minister - rojak ima pravice in dolžnost zastopati koristi svojega naroda pri vseh resortih, pri vseh imenovanjih, pri vseh upravnih določbah, sploh pri vsem, kar spada v delokrog ministrstva. Danes, ko Jugoslovani nimamo svojega zastopnika v ministrstvu, odločuje pravzaprav nemški minister - rojak o vseh nas ticeočih se zadevah in kako je Prade prej izkoristil ta svoj mogočni vpliv in kako ga izkoristi sedaj Schreiner, to smo dosti hudo občutili na svoji lastni koži.

Krivice, ki se gode nam Jugoslovancem na vseh poljih javne uprave, so vnebovpišne; povsod smo zatirani, zapostavljeni in prikrašani. Samo minister - rojak bi imel pravico, dolžnost in moč, nas braniti in zastopati naše pravice, saj bi bil to njegov poklic, saj bi bil v ta namen poklican v ministrstvo.

A klerikalci nečijo ministra - rojaka, nego zahtevajo portfelj poljedelskega ministra. Ne dvomimo čisto nič, da bi slovenski klerikalni poljedelski minister storil, kar bi le bilo mogoče, da podpre prežalostno klerikalno gospodarsko organizacijo in sploh vsa prizadevanja klerikalne stranke glede kmetijstva, s katerimi bi klerikalci radi za vedno slovensko kmetstvo ljudstvo prikovali na sebe — ali to so zgolj klerikalni strankarski interesi, ki nimajo nič opraviti s celokupnimi narodnimi, politič-

nimi in gospodarskimi interesi Jugoslovancov.

Resortni minister je vedno in v prvi vrsti upravitelj svojega resorta. Denimo, da bi postal kak klerikalec poljedelski minister. Kot tak bi bil upravitelj vseh kmetijskih zadev cele države in bi imel toliko skrbi, toliko dela in toliko velikanskih težav, da bi se za druge stvari niti ne mogel brigati. Imel bi pač pravico, intervenirati pri ministrskem predsedniku in glasovati v ministrskem svetu, ali pravice, vtikati se v druge resortne bi ne imel, kakor jo ima minister - rojak.

Uvaževati pa je še nekaj. Ministri so od danes do jutri. Čehi so imeli že poljedelsko in trgovinsko ministrstvo, pa so oba portfelja izgubili. Ko bi danes postal kak Slovenec poljedelski minister, bi se prav lahko zgodilo, da bi čez nekaj tednov ali mesecev zopet odletel in na njegovo mesto prišel kak Nemec, tako da bi bili Jugoslovani zopet brez zastopnika v ministrstvu.

Nasprotno pa bi bila institucija ministra - rojaka nekaj trajnega in bi bilo z njo zagotovljeno, da bi Jugoslovani lahko vedno imeli svojega zastopnika v kronskega sveta.

Ti nagibi so bili odločilni, da se je »Zveza južnih Slovanov« izrekla za jugoslovanskega ministra - rojaka in na občno korist Jugoslovancov bi bilo, da se krona ravna po tej želji večine jugoslovanskih poslancev, kadar bo postalo zopet aktualno vprašanje o rekonstrukciji ministrstva. Danes to vprašanje pač ni aktualno, saj divja v poslanski zbornici zopet tista nesrečna obstrukcija, ki zna naposled še ubiti ljudski parlament in pripraviti narode ob vsak vpliv na javne zadeve.

Lovski zakon.

(Govor poslanca dr. Ivana Tavčarja v deželnem zboru kranjskem.)

Visoka zbornica! V tej splošni debati se oglašam k besedi, ker imam, kar se samoobsebi uime, različne želje, katerim hočem dati izražajo. Samoposebi se uime, da nikakor nisem nasprotnik zdravi reformi takega zakona, kakor je lovski zakon. Najprej pa si usojam gospoda deželnega glavarja, oziroma, ker ga ni pleje priporočila. Z ozirom na to, da so stroški za te publikacije jako veliki, ker sta se tisk in papir zelo podražila, članarina pa je ostala ista, kakor pred petdesetimi leti, je pač dolžnost Jugoslovancov, da z mnogobrojnimi pristopi podpro »Matico Hrvatsko«.

Krošnjar Matejec.

Mirko V. Brezovnik.

Poznali smo ga vsi, ki imamo ono čudno veselje kolovratiti v tihih nočeh po dolgih graških ulicah in ob njih ležečih gostilnah iskati zabave. Velik in koščen, pod nosom osi-vele obilne brke, slaba obleka, čez ramo pa širok pas, na katerem je visela spredaj krošnja z najrazličnejšimi sladkarijami, tak je stal vsak večer pred nami.

»Tri, pet, sedem,« je dejal priključivo, »potegnite gospodi, gotovo dobite. In glejte, kaj vse imam.« »Tri, pet, sedem,« mu je kakor refren še privrelo žalostno iz prs, ko smo malomarno, leno odkimavali...

Šel je k drugi mizi, kjer je par komijev sedelo s svojimi ljubimi. Obetal si je dober dobiček. Ker poznal je pregovor: Kadar konja lovi, mu slamo moli...

»Tri, pet, sedem — kupite sladkosti svojim, vam sladkosti deležim ženam.« Matejec je bil kos diploma-

temu pripoznati, da mi poročilo, kakor ga je sestavil, ne ugaja. Gospoda, pri tej priliki se mi zdi umestno, spregovoriti par besed o tem, kako se pri nas dandanes legislatorski posli v deželi opravljajo. Jaz mislim, da stvar ne bo mogla tako naprej iti! Naglašam to kot deželni odbornik, ker se v deželnem odboru pitamo dandanas z zakonskimi načrti, ne da bi se nam dala prilika, prepričati se o tem, kaj obsegajo. Položeni so na tezalnico uradniki, gotovo inteligentni uradniki, in ti morajo kakor avtomati dan za dnevom bljuvati iz sebe zakonske načrte; mi deželni odborniki — kdor je objektivni, bo temu pritrdil — pa nimamo niti časa, niti telesne moči, da bi mogli ta legislatorski peklenški ogenj še dalje prenašati. Bojim se, da hoče tako prakso gospod deželni glavar upeljati tudi v to zbornico. Gospodje, seje, ki se prične ob osmih zjutraj, so nekaj izvanrednega in jaz ne vem, če bomo mogli prenašati tako delo še nadalje, in ne vem, ali je mogoče od naše fizične narave zahtevati, da bo prenašala, da bodi seja dan za dnevom in sicer z razpravami o najvažnejših zakonskih načrtih, ki bodo globoko segali v javno življenje in predvsem v mošnje naših davkoplačevalcev. Gospodje, če pri takih zakonskih problemih ne dopustite, da bi imeli časa vse vsestransko premisliti, potem pridem nehoti do domneve, da v tej metodi, katere glavni zastopnik je gospod pl. Šuklje, tiči (dr. Triller: »Sistem!«) neka gotova namera in da se hoče atentat izvršiti na davkoplačevalce, ne da bi se primerna kritika pripustila in dovolila v tej visoki zbornici (dr. Triller: »Zalibog, je tako!«) In gospodje, meni se vidi, da iz te metode je tudi izšlo poročilo gospoda današnjega poročevalca. Če je poročilo predpisano, potem mora odgovarjati svojemu namenu, potem mora biti tako sestavljeno, da je mogoče o njem razpravljati in da je mogoče glasovati o doličenem načrtu v tej zbornici. Vzemite v roke to poročilo, gospodje! Že na eni glavni napaki boleha, da ni pri njem zakonskega načrta v tisti spremenjeni obliki, v kateri je bil načrt sprejet v odseku. Videli ste, da se je to storilo pri obeh poročilih, kateri ste ravnokar prebrali skozi zbornico in ravno tako morete tudi v tem važnem slučaju

LISTEK.

Matica Hrvatska.

Za tekoče leto dobe člani »Matic Hrvatske« sedmero knjig, o katerih se mora v obče reči, da so v resnici krasne in da delajo čast »Matici Hrvatski«.

Naj o teh publikacijah po vrsti poročamo pač le na kratko. Izdane so naslednje knjige.

Dr. A. Bazala: Povjest filozofije II. del. Pisatelj nadaljuje v tej knjigi opisovanje, kaki pojmi o človekem rodu in o najvišjih vprašanjih sveta in življenja sploh so vladali v srednjem veku in v novem veku vse do časa, ko se je oglašil veliki mislec Kant. Z ozirom na to, da rase v širših izobraženih krogih vse bolj zanimanje za taka vprašanja, bo ta knjiga poklicanega strokovnjaka tudi slovenski inteligenci dobro služila kot zanesljiv voditelj. Za prvi del te knjige je našel med Slovenci mnogo navdušenih čitateljev.

Dr. V. Lozovina: Povjest talijanske književnosti. I. del. V tej knjigi nas seznanja avtor s postankom in razvojem književnosti italijanskega naroda od najstarejših časov pa do dobe preporoda v začetku novega veka. V italijanski literaturi so se porodila prva dela posvetne

vsebine v Evropi, ki jih mora spoznati vsak izobražen človek. Za Jugoslovane je razvoj italijanske književnosti prav posebno zanimiv in poučen, saj je znano, da je italijanska literatura v minolih 400 letih močno uplivala na razvitje hrvatske literature sosebno v Dubrovniku.

Hrvatsko kolo. Naučno-književni zbornik. V. knjiga. Kot nadaljevanje tega priljubljenega zbornika je izšla to leto peta knjiga s celovito poučnih člankov in manjših leposlovnih prispevkov od najboljših hrvatskih pisateljev. V poučnih člankih se razpravlja o najrazličnejših vednostih in književniških vprašanjih na zanimiv in vsakemu omikancu razumljiv način.

Dr. B. Drechsler: Stanko Vraz. V prihodnjem letu bomo praznovali stoletnico rojstva Stanka Vraza, najimenitnejšega in najpriljubljenjega pesnika izza ilirske dobe. V proslavo te stoletnice je »Matica Hrvatska« skupno s »Slovensko Matico« že letos izdala to odlično razpravo o pesniku Vrazu in njegovi dobi.

Poleg teh štirih knjig poučne vsebine je »Matica Hrvatska« letos izdala še troje knjig zabavne vsebine in sicer:

Dante: Božanstvena komedija. I. Dio: Pakao. U prijevodu i s uvodom i najnužnijim razjašnjenjima od dr. I. Kršnjavoga. Ta knjiga je tretja v zbirki velikih svetovnih pesnikov, ki jo izhaja »Matica Hrvat-

ska«. Dobro došla bo zlasti letos, ko dobe člani »Matic Hrvatske« v roke zgodovino italijanske književnosti, v kateri zavzema prvo mesto velečastni Dantejev spev, čigar najlepši del je prav »Pekel«. Kakor znano, je »Slov. Matica« pred leti izdala »Pekel« v prevodu Koseskega; a ta slovenski prevod je v jezikovnem oziru tako zveržen, da nima nobene vrednosti.

Dr. N. Andrić: Narodne pjesme, knjiga V. »Matica Hrvatska« je doslej izdala čvetero knjig junaških in mohamedanskih narodnih pesmi in to poleg svojih rednih publikacij. Za to leto je izdala knjigo, ki obsega najlepše bisere hrvatske in srbske narodne lirike in ki jo dobe vsi člani, dočim hoče posebe izdati samo strokovnjakom namenjeni dodatki.

Ferid Maglajić: Iz staroga vilajeta. V tem leposlovnem delu podaja »Matica Hrvatska« bralcem zbirko lepih povesti iz sodobnega življenja bosanskih Hrvatov in Srbov mohamedanske vere. To delo je bilo nagrajeno iz zaklada Veber-Tkalčića in odpira bralcem globok vpogled v življenje, mišljenje in čustvovanje mohamedanskih Slovanov.

Vse te knjige dobe člani »Matic Hrvatske« za neznatno članarino 6 kron.

Kakor se vidi, je letošnji književni dar »Matic Hrvatske« obilen in sijajen in se sam po esbi najto-

ta. Vedel je, da to laska puncam, ki bodo svoje ljubčke podrezale in pro-sile, da bi potegnili.

In segel je pilhar, po strani stre-ljajoč z neumnimi očmi na svojo punco, v zeleni mošnjček krošnjar-jev. Ona pa je zbirala v krošnji. Pil-har je potegnil — Mateje je izgubil. Vse druge okoli mize sedeče punce so drezale svoje zaščitnike in redite-lje s komolci. Vsi pilharji po vrsti so potegnili vsak za svojo punco — Matejcu v slabo.

Smejale so se punce, pilharji se sukali svoje zadovoljne poglede oko-li mize in tleskali z jeziki. Zdeli so se samim sebi grozni junaki, ker so potegnili dobro. Gospodične pa so imele polno pohvalnih besed na je-ziku. Krošnjar Mateje pa je šel da-lje...

Ob temni Muri je šel. Pritajeno je momljalo umazano valovje. Bilo je kakor luskinje na velikanskem oklepu grozne kače, ki se je zvijala z nevzdržno silo naprej, naprej proti jugu. Jezno se je krivila pod mosto-vi, kjer ji je zastavljalo strupeno pot stebrovje... Le tu pa tam je mo-lel daleč čez njen hrbet širok plamen plinove luči, da je izgledalo, kakor bi se zvijala temna kača v votlino, potem pa se privla zopet daleč doli ven, da izgine zopet...

Tiho je šel Matejec in prikorakal do Cucine Italiane gospoda Simone-ta. Vstopil je. V veliki, lepi dvorani je sedel, naslonjen na svojo ognjevi-

— in vsakdo mi mora pritrditi, da je zadeva važna — le ugibati ter priti do zaključka le tedaj, ako vzamete v roke poročilo precastitega gospoda Janeza Hladnika ter ga primerjate s predlogo deželne odbora. Iz teh dveh dokumentov morete šele kombinirati, da pridete do tega, kaj je pravzaprav hotel gospod poročevalec, in to se meni vidi absolutno nedopustno. Če je v kakem zakonskem načrtu sklenjena kaka bistvena sprememba, potem mora celi zakon, obsegajoč to spremembo biti natisnjen, ker je drugače vsaka jasna in dobra razprava v tej zbornici nemogoča. Poročilo ima pa še druge napake. Ena napaka, in o tem hova intimno govorila z gospodom župnikom Hladnikom, obstoji v tem, da se meni vidi poročilo neresnično. Gospod župnik mi morda ne bo ugovarjal, če pravim — ne rčem, da je neresnico subjektivno zakrivil on, ampak objektivno obstoji neresničnost — da ste gospod župnik, pozabili, kar ste sami predlagali v odseku pri nekem paragrafu. (Poročevalec Hladnik: »Pri § 14.«) Vidite gospodje, pri § 14 je stavil gospod poročevalec župnik Hladnik v odseku predlog, in sicer nek dalekosežen predlog, ki je obsegal bistveno spremembo. Stvar je formalnega značaja in zagadelj spada v splošno razpravo. Kakor veste gospodje, so se svoj čas od naših graščin od naših veleposestev odkupila ali pravzaprav — kakor pravi patent iz leta 1853 — odvezala zemljišča, ki so jih dobili kmetje in pri tem se je pa odveza vršila na ta način, da se je lastnikom, veleposestnikom pridržala pravica do lova v tistih zemljiščih, katera so morali odstopiti (dr. Žitnik: »Za večne čase!«) Le počakajte, prijatelj dr. Žitnik! V tem sem se strinjal z gospodom župnikom Hladnikom! Torej pridržala se jim je pravica lova na tistih zemljiščih, katera so dobili kmetovalci. No, in pri § 14 in že prej pri neki določbi (Poročevalec Hladnik: »Pri § 4.«) je začela gospoda poročevalec ta zadeva peči in že pri § 4 je hotel on svoj predlog staviti, pa sem ga opozoril, da bi § 4. ne bil pravo mesto. Pri § 14 sem ga zopet opozoril — mislim, da gospod župnik tega ne bo zanikal — da je tukaj čas, če hoče dati izraza svoji ljubezni do ljudstva. In res smo stilizirali predlog, ki je šel na to, da poneha tak samosvoj lov na odvezanih zemljiščih tedaj, ako je graščina ali veleposestev, od katerega so bila ta zemljišča odvezana, v teku časa padlo tako nizko, da ne obsega več 300 ha. Dosedaj je bilo rečeno 200 oralov (Poročevalec Hladnik: »200 oralov ali 115 ha!«) torej 115 ha — o tem se ne bom prepričal! Predlog se je glasil na to, da če zemljišče, od katerega je bil potom odveze odločen dotični svet, pade na tako nizki obseg, da ne obsega več državnega 300 ha, preneha tudi pravica samosvoje lova, o kateri se je ravnokar prijatelj dr. Žitnik izrekel, da se je pridržala veleposestnikom za večne čase. Ta predlog je bil v upravnem odseku absolutno gotovo sprejet, in meni se čudno vidi, da v poročilu upravnega odseka ne najdem niti besedice o njem. Ne vem, kako se je moglo to zgoditi. Ali je morda kar čez noč našel častiti gospod poročevalec kako zrnece ljubezni do veleposestev, ali pa je to morda krivda gospoda tovariša Povšeta, kateremu rad dam spričevalo, da poročila navadno niso površna, ki prihajajo iz upravnega odseka. Toda v tem poro-

čilu — in to gospodje naglašam — je pa nasvetovano tako, da naj se § 14 sprejme nespremenjen ali vsaj brez tiste velevažne in iz agrarnega stališča priporočljive spremembe. V tem pogledu je čisto gotovo, da je današnje poročilo drugačno, kakor pa sklep, ki se je sprejel v upravnem odseku. (Dr. Žitnik: »Bi ne bil sankcioniran sicer zakon!«) (Dr. Triller: »Žitnik se je izdal!«) Prijatelj dr. Žitnik mi je sedaj vrtica odprl, on pravi, da zakon sicer ne bi dobil sankcije. Če pričnem o tem premišljati, se mi torej zdi, da je on bil v tem pogledu za botra. (Medklic in ugovarjanje na levi.) Jaz nimam nič proti temu, če delate medklice in Vam bom jako hvaležen, da mi pomagate čas kratiti. (Dr. Pegan: »Vi čas tratite!« — dr. Zajc: »Bodi no tiho sedaj!«) (Dalje prihodnj.)

† Grof Jan Harrach.

V nedeljo je za vedno zatisnil svoje oči eden najboljših Čehov in Slovanov, veliki mecen svojega naroda grof Jan Harrach. Akoravno žalostna ta vest ob visokem veku pokojnikovem ni presenetila nikogar, vendar je napolnila z odkrito boleščjo srce vsakega dobrega Čeha. Pokojnik pa ni bil le darežljiv podpornik svojemu češkemu narodu, temveč velik prijatelj tudi nam Slovincem in osobito naši beli prestolici, ki ga je v znak hvalečnosti in spoštovanja imenovala častnim meščanom. Njegovo ime se bo tudi v Slovincih vedno izgovarjalo s spoštovanjem in hvaležnostjo.

Grof Harrach se je rodil l. 1828. na Dunaju. Po svojih roditeljih je podedoval obširna posestva, katera je še povečal z dedščinami po raznih sorodnikih. L. 1856. se je oženil s princezino Marijo Lobkovicovo, ki pa je mrla l. 1870; l. 1878. se je oženil v drugič z Marijo Terezijo princezino Thurn - Taxisovo.

Svojo politično kariero je začel precej pozno. Šele l. 1873. je bil v litomiški mestni skupini izvoljen v drž. zbor; l. 1879. je dobil mandat kmečkih občin Kralj. Gradec. V parlamentu se je pridružil staročehom. Glavno njegovo delo se je raztezalo na Dunaj. Tu je osnoval prvo češko šolo. L. 1880. je interpeliral v drž. zboru glede ustanovitve čeških šol na Dunaju. Podpiral je prav izdatno tudi zidavo »Nar. divadla« v Pragi, subvencioniral je literarne in umetniške načrte, pospeševal z razpisovanjem nagrad češko glasbo itd.

V političnem oziru je bila njegova želja videti enotno češko stranko, ker le na ta način bi bilo mogoče zopet uveljaviti staro češko državno pravo. L. 1899. se je v češkem dež. zboru izrekel za poravnavo z Nemci, povdarjal pa je potrebo, da se kompetenca dež. zbora razširi in da pred vsem dež. zbor zopet sam voli zastopnike v drž. zbor. L. 1900. je predlagal v praškem dnevniku »Politika«, naj bi se ustvarila v Avstriji nova patriotska stranka brez ozira na narodnost in konfesijo; sam je sestavil za tako stranko program. L. 1893. je resigniral na svoj državno-zborski mandat; že l. 1884. pa je bil imenovan dosmrtnim članom gospodske zbornice.

Poleg svojega lastnega naroda je grof Harrach prav rad podpiral posebno Jugoslovane. L. 1895. se je postavil na čelo družbi, ki je imela nalogo povzdigniti Dalmacijo v gospodarskem oziru in pospešiti tam

tujski promet. Ko je ravno tega leta zadela slovensko zemljo strahovita potresna katastrofa, je grof Harrach vodil pomožno akcijo.

Največ so pa v blagem pokojniku izgubili dunajski Čehi. On jim je bil zagovornik, mecen, svetovalec, kratkomočno pravi oče. Danes ni nikogar, ki bi mogel stopiti na njegovo mesto, ki bo bržkone še dolgo, dolgo ostalo nezasedeno.

Plemenitemu Čehu, Slovanu in človeku bodi obranjen trajen in hvaležen spomin!

Klerikalni strah.

Iz Smartna pri Litiji.

Na duhoviti dopis »Slovenca« z dne 14. t. m. pod: »Turk pride v Smartno«, nekoliko odgovora.

Iz vsega tega dopisa se vidi, da je dopisnika in njegovih slepih privrženec res strah pred Turkom in izvanrednim občinim zborom požarne brambe; ako bi jih ne bilo, ne bi po »Slovenca« klicali na pomoč »Zvezo«, županstvo in vlado — in Litijčane prosili, naj ne pridejo na zborovanje. »Vse je v redu pri požarni brambi,« pravi dopisnik, »knjige in odbor.« Zakaj pa so se morale knjige vrniti prejšnjemu odboru in prejšnji odborniki, oziroma načelnik, podnačelnik, tajnik in blagajnik zopet prevzeti svoje službe? Ker se po odstopu njih ni volil noben odbor, še manj pa takozvani načelnik Fran Ilovor, kar je moral sam vpričo mož pripoznati in odložiti svojo čast.

Požarna bramba je bila toraj brez odbora, brez načelnika, in je med tem časom res uzorno in brez strankarstva delovala, saj je gospod Fran Ilovor nad strankami (to je res, saj ima hišo visoko nad Smartnim). On je ukazal, da se je iz zaprte omare, ki je last pevskega društva »Zvon«, vzela zastava požarne brambe ter šel »Orlom« nasproti; in še marsikaj, a dosti tega. Za vso to njegovo nadstrankarijo in za to, da je dvakrat napadel z zmerjanjem mirno idočega človeka na cesti, dobil je od našega dekana, ki zna posebno dane obljube držati, plačilo. Voljen je bil za občinskega odbornika in svetovalca. No, za tako ceno se pa že lahko postane iz liberalca — klerikalec.

Ali veste g. dekan, kaj so rekli vaši privrženci pred dvema leti o priliki veselice požarne brambe, ko ste se nekaj nosili nad godbo?

Tehant naj spoveduje, nikar se pa naj ne meša v požarno brambo. Kak mož beseda je naš dekan, pa razvidite iz tega: Pri neki priliki je rekel, jaz se nikdar ne bom vmešaval v občinske volitve, ker vem, da so tu le osebnosti. Oj kako lepo je letos ostal doma! Vsak dan je letal od hiše do hiše, od gradu do gradu, od koč do koč ponoči in podnevi agitiral. Kamor sam ni mogel, jedila sta kaplana ali pa letala kot orla, da so zamogli vreči tako ljubljene liberalce. Dekan je rekel na priiznici: Bog mi je priča, da vse srčno ljubim. Ob misijonu pa je z monštranco v roki govoril: Opuščam vsem sovražnikom; no, med te je gotovo pristil same liberalce, a sovražji jih v dno svoje duše, kar je popolnoma po Kristusovih naukih: Ljubite se med seboj in opuščajte. Značajan mož, kaj ne, ki ne sne dane besede?

Kaj ne, gospod dekan, požarna bramba mora priti v Vaše roke, potem bo nestranskarska. 25 let je, kar obstoji in nikdar ni bilo strankarstva, mirno in prijateljsko smo de-

lovali, ramo ob ramo klerikalec in liberalci; nikdar se nismo menili za kako politiko v družbi. Pred enim letom ste pa zasejali ravno Vi razpor v občino in požarno brambo in sedaj zopet rujete v društvu, pri katerem nimate ničesar opraviti. Mesto, da da bi oznanjali mir, troсите preprič; ali mislite, da smo slepi in ne vidimo vednih posvetovanj, katere pa mi tudi zasledujemo. Kaj imajo storiti Litijčani, to vedo brez Vašega navsveta in namigavanja, saj jim je znano, da ni imel Fr. Ilovor in drugi prav nobene pravice vzeti zastavo. So pa več let podporni udje in so veliko več že žrtvovali za požarno brambo, kakor pa tisti, ki so pristopili iz gotovih ozirov lanske leto. Ali se razumemo?

Železnška proga Regatec-Brežice-Navo mesto.

Prvotni železniški odbor v Brežicah, v katerem so zastopane vse interesirane občine na Spodnjem Štajerskem in Dolenjskem, je od 11. do 16. t. m. prepotoval celo progo od Rogatca do Novega mesta z inženirji tvrdke Schenkel, katera je prevzela trasacijska dela in napravo glavnih in podrobnih načrtov.

S trasiranjem prične odbor takoj po novem letu in bode potemtaka splošni načrt gotov že v prvi polovici leta 1910. Za vsa ta predela ima odbor že preskrbljeno predkoncesijo in potrebna denarna sredstva, h katerim o se zavezale prispevati vse one občine, ki so zastopane v odboru.

V krški dolini (od Brežic do Novega mesta) so ožji žel. odbor 15. t. m. pričakovala in pozdravila vsa zastopstva občin: Cerklje, Sv. Križ, Kostanjevica, Šentjernej, Bela cerkev, Sametnja in Šentpeter.

Ožji odbor si je z zastopniki imenovanih občin ogledal vsa važna mesta na terenu bodoče proge, osobito pa točke posameznih postaj.

Doseglo se je v vseh vprašanih popolno soglasje in bode tako odbor neovirano pričel s trasiranjem in izdelovanjem načrtov, na podlagi katerih se bode že tekom leta 1910 vršila revizija trase.

Kakor iz navedenega razvidno, je prvotni železniški odbor — v katerem imajo večino slovenske občine obeh dežel — precej napredoval v predelih za graditev omenjene proge in je zagadelj popolnoma umljivo, da zaupajo interesirane občine po večini temu odboru.

S pojasnili, ki so jih dobili interesente od osrednjega odbora in gospodov inženirjev, je tudi v čudno luč postavljena trditev g. poslanca dr. Hočevarja, da namerava prvotni odbor graditi ozkotirno železnico.

Iz neumljivih osebnih prizadevanj se tu v čisto gospodarsko zadevo zanesel spor, ki zna stvari samo škoditi. Tako je nastal neki »novi odbor«, kateri je danes komaj tam, kjer je bil prvotni odbor pred poldrugim letom; namreč, da je ta »novi odbor« še le sedaj spoznal, da na vse strani ponujani projekti inženirja Daubachyja nimajo nikake vrednosti za graditelje, oziroma imetelje predkoncesije.

Netočno je v tem oziru tudi poročilo »Slovenca«, da je trasiranje in naprava načrtov poverjena graški tvrdki Scherz, ko je med tem resnica, da ima to delo v rokah inženir Schenkel. Ravnotako je tudi res, da takozvani »novi odbor« še nima

predkoncesije in tudi nikakih sredstev za pripravljajna dela.

Iz olega poročila v »Slovenca« je razvidno, da ta »novi odbor« še sploh ne ve, kaj hoče in da se gre tu samo za užaljeno čast nekaterih gospodov, ki so se čutili — prezrte.

V interesu celokupne gospodarske zadeve pa bi bilo želeli, da se najde kaka pot k sporazumljenju, na skupno akcijo, ki more uresničenje ljudskih želj samo pospešiti.

Beganje in varanje ljudstva tukaj ni na mestu.

Železni malik na lončenih nogah.

V nekaj slovenskih, a še danes domačih mestih, Celovcu in Gradcu, gode se nam Slovincem krivice, ki vpijejo do neba. Na Koroškem, kjer so si nekaj volili Slovenci svoje vodje, da ti ščitijo njih pravice, sedaj zapirajo Slovence, če zahtevajo vozni listek v materinem jeziku. Kako slab pač mora biti nemški in talminemški značaj v deželi in v mestu navzlic posilno in umetno vzgojeni večini, da se mora posluževati že tako podlih srestev...

Železni malik na lončenih nogah!

V Gradcu, mesto, katero nazivajo Nemci - šovinisti: »die deutsche Stadt Oesterreichs«, je nameraval prirediti »Slovenski Sokol« »Miklavžev večer«. A kakor lanske leto, uprizorila se je letos od nemško-šovinistične strani nesramna gonja proti Slovincem, najbrže iz strahu, da bi ne izgubilo mesto nemškega značaja.

Železni malik na lončenih nogah! Ali je bil to zadnji udarec graškemu Slovincu? Ali ga je ta nakana ugonobila?

Ne! Slovenci so le še bolj oživeli in čuditi se nam je, da se pojavlja v našem mestu slovenski življenj, o katerem se je prej govorilo, da je mrtev.

Ta udarec ni klofota graškemu Slovincem, pač pa graškim Nemcem, ki se boje izgube nemškega značaja graških Nemcev na — itech, — igg, — schegg — autz itd.

Ce omenim, da se je za to veselico razposlalo, oziroma osebno raznosilo nad 600 vabil, mislim, da nam to število pač jasno kaže, koliko Slovencev živi v Gradcu, in da ti hočejo in morajo živeti in napredovati. Sedaj je sicer družabno življenje graških Slovencev onemogočeno, ker nam je pri teh razmerah popolnoma nemogoče dobiti še tu kako dvorano za svoje veselice. Prepričanje, ki vlada med Nemci, da le vztrajnoradikalno delo vodi do cilja, ta iskra mora vsteti tudi v srcu vsakega Slovenca. V tem oziru je edina rešitev »Narodni dom« v Gradcu. Ta ideja ne sme več zaspati. Koliko se je že govorilo o tem, a do sedaj brez uspeha. Enajsta ura pa je odbila in zadnji čas je, da se nam ta vroča želja spolni; naj velja kar hoče! »Narodni dom« bi nam bil pravo ognjišče v narodnem oziru. Tukaj bi se navduševali med seboj za kruti boj proti sovragu. Garancije, da se »Narodni dom« v Gradcu ne le vzdrži, ampak tudi krasno rentuje, so sedaj temvečje, ker so graški Slovenci in Slovani primorani obiskovati svoj dom, v katerem bodo našli svoje varno zavetišče.

Slovenske posojilnice, banke in posamezniki, pomagajte nam v teh resnih časih, da zagledamo v najkrajšem času sredi ponemčenega Gradača ponosno stavbo: »Narodni dom!«

to, simpatično, dasi nekoliko debelo soprogo signor Simone. Globoko se mu je priklonil, govoreč svoje »tri, pet, sedem.«

»Abasso« in jezen pogled je dobil za odgovor.

Na drugem koncu je sedela klika visokosolev. Filozof, medicinec, jurist in še eden filozof, katerega so nazivali Prochasko. Zadovoljno so srkali vino in govoril je največ medicinec:

»Veste kaj, ampak punco imeti ni kar tako. Kako more prijetno legati sladka zavest na srce, če ve človek, da drhti njegovo veselje v tujih prsih in da se jočejo radi njegove boli in nesreče tuje oči. O, jaz bi rad imel punco, katero bi ljubil do smrti. A ne najdem je. Ljubim jih mnogo in pozabim vsako, tako, da si me že ti filozofija — obrnil se je na starejšega filozofa — imenoval cucka.« Pa vidi —

»Tri, pet, sedem,« je primrmral med nje Mateje. Za plačilo je dobil par šal in iti je moral dalje k drugi mizi, kjer se je pital in mastil trop krofastih pilharjev.

Vsi so se hoteli nasititi še sladkarij. Po vrsti so potegnili in izgubili so vsi. Mateje je hotel spraviti denar in oditi.

Takrat pa so se izbulile možakom krvave oči in s pestmi so začeli tolči po mokri mizi, da so preplašeno zajekali kozarci in da je vino plusknilo po tleh. Zarjaveli so vsi na Mateja. Spogledavali so se in iz glave

v glavo je prešla misel, da jih je ogoljufal.

»Goljuf prokleti,« so zakričali. Ker jim je hotel dokazati svojo nedolžnost, so planili nanj in ga začeli surovo suvati.

Po tleh so letele sladkarije, svinčniki, parfumen stekleničke, prstani... Pilharji so postajali vedno besnejši in strgali so mu raz ramo še krošnjo in jo zagnali po tleh.

»Goljuf prokleti, najej se tvojeja prislepčenega denarja... Ta je lepa! Hudič, cel dan delamo in tak nepridiprav, tak potepin bo z nami igral nepošteno igro.« Popravili so si kravate in si brisali peneča usta in sline raz telovnike, ki so odevali tolike trebuhe.

Mateje je pobegnul na prosto.

Visokosolska klika se je hotela maščevati. Pritisniti je hotela filozofija, z njo medicina in juristarija. Začela je obkladati nesramne pilharje z imeni, ki so jih zasužili, dokler se ni kregala cela dvorana.

Signor Simone se je široko razkoračil v sredi dvorane in gospodujoče ukazal — mir. Poklical je lepo Zofko, Marjeto in priletno Emo, da so spravile nazaj v krošnjo po tleh razmetane stvari.

Pijani so se odgugali suroveži.

Mateje pa je zbegano hitel po dolgih, enoličnih ulicah. Hitel je, kakor bi bežal pred kom, ki bi mu hotel pogledati preko rame v lice, ali kakor bi mu stopala s svojimi trdimi nogami po petah — smrt.

V postranski ulici se je naslonil v temen kot in vrel mu je trop nejasnih misli po glavi, a vse so se sredotočile v eni: da je bil ob svoje premoženje.

Skipela je v ponižni slovenski duši grozna jeza, zaškrpila je z zobmi in stisnil je grozeče pest.

»Podavil bi jih, falote,« je mrmljal, »ki so mi vzeli vse, da bom poginil glada.«

Zastokal je in globoko je klonila glava na kočene prsi.

Hitela so pred njegovimi očmi dejanja, ki jih je kedaj storil in med njimi in našel krivičnih. Bilo je vse čisto, kakor širok vrt, v katerem se zibljevo v lahkem jutranjem vetriču lilije, v kojih kelhih blišče demantne solze plakajoče noči, ki je bežala pred solncem. Vse čisto in pošteno je videl in lepo.

Hiteli so pred njim oni dnevi, ko je šel hodil po daljnem Krasu, kjer ni vedel, da bivajo daleč v tujih mestih ljudje tako umazanih misli, tako polni natolcevanja in surovosti. Spomnil se je na ono vijoličasto-rdečo, nizko hribovje, katerega žalostna krasota se vcepi za vedno v dušo onega, ki jo je videl...

Zdelo se mu je, da stoji na takem hribu, krog njega daleč, daleč, do nedogleda le rdečkaste in vijoličaste doline in iz njih kipeči hribi. On pa stoji in gleda in ne ve, kaj levega hrani v sebi to enolično in nedogledno raztezajoče.

Naveličal se ga je in oditi je ho-

tel drugam, kjer je drugo hribovje, višje, resnejše in pokrito z večim snegom in ledom. In bogatih ravnin je zahtevalo njegovo oko, polnih sočnatega zeljišča, polnih zlate pšenice. Zahotelo se mu je videti mogočne reke, ki nosijo na svojih širokih hrbtih teške ladje. Ker na Krasu ni imel vode niti za najpotrebnejše. In on je ljubil mogočno vodo.

Spomnil se je, kako ga je silno pretreslo in mu omamilo dušo, ko je prvič zagledal morje; gori pri visokem, vitkem obilisku na Opčini je stal in kako naj bi popisal čustva, ki jih je imel takrat. Kaj takega čuti človek le enkrat v življenju, niti prej niti poslej več.

Kakor bi bila globoko pod njim napolnjena dolina z drhtečim srebrom, katerega zlati daleč tam na zatonu solnce. Po tej s srebrom napolnjeni dolini pa so plavale ladje, male, kakor orehove lupine, mirno in enakomerno dalje. Za njimi pa se je vlekla črta črnega dima, kakor pajčolan. In te ladje so razburkavale srebarno gladino, da se je barvala v najrazličnejših nijansah, kakor bi poskakovale čez površje bajne in prelestne ribice, ali kakor bi gledalo iz srebrnega grada tisoč in tisoč oči bajnih morskih vil najrazličnejših in najmilejših barv...

Taka čustva so ga navdajala takrat, ko je videl morje in ni se jih mogel iznebiti več... Taval je po Krasu, a v duhu je videl morje, s srebrom napolnjeno dolino...

Vleklo ga je nazaj, duša se mu je širila pri misli na morje. A takrat je moral k vojakom in prišel je v Gradec.

Kar nič mu ni ugajalo daleč od doma ležeče mesto. Želel je nazaj, kakor si želi ptič zaprt v kletki v prekmorsko domovino.

Dolga tri leta so mu nekoliko ubila hrepenenje po morju in navadil se je deloma na pokrajine.

Videl je veliko, temno reko, videl visoko hribovje, pokrito z večim ledom in snegom, a na vzhodu daleč naokoli rodovitne ravni, polne sočnatih zeljišč, polne zlatega klasja...

Slekel je vojaško suknjo in postal je krošnjar. Hodil je okrog s svojo krošnjo po gostilnah in videl in spoznal je razuzdanost življenja. Spomnil se je večkrat svoje domovine z vijoličastorodečim hribovjem in zahotelo se mu je nazaj, nazaj v prostost brez razuzdanosti in hinavstva, brez svetohlinstva in prešestva.

A bil je ubog, krošnjar ga je komaj živila, za vožnjo pa je treba denarja in za pot tudi.

Tako je hodil okrog in nosil s seboj neuteljeno in neuteljeno hrepenenje. Ponižna njegova slovenska duša je težko prenašala surovost krofastih pilharjev — a potrpežljivo je da zasluži in odide nazaj in potem k morju.

In danes so strli peruti njegovim nadam suroveži, katerim ni dal povoda, da bi ga napadli tako okrutno.

Jesenjske novice.

Kompromis, ta pa ta! Klerikalci uganjajo pod kompromisom vse mogoče in nemogoče reči v prilog svoji stranki. Ako pa se gane kak naprednjak, kriče ti farizeji: »Glejte liberalce, kako se držijo kompromisa.« Mislimo, da je gerent Čebulj pozabil svojih obljub, da bo delal le slovenski stvari v prid, o jerum! jerum! »Kdor mene preganja, slovenski narod preganja,« tako vpije Čebulj, to je njih odgovor! Vsakdo pa ve, da plešejo klerikalci tako, kakor jim gode nemška tovarna, in da bodo pozabili na vse kompromise, na vso slovensko stvar, kakor hitro se bode zljubilo g. P. ratzu se zvezači z njimi. Vodo na mlin si klerikalci napeljujejo že dolgo. Koliko časa poroča »Slovenec« v svojih jesenjskih novicah o vsaki najmanjši stvari, početja Nemcev pa nikdar ne ožigosa. Ne vemo sicer natančno, kdo je poročevalec »Slovenec«, a javna tajnost je, da je to naš »ta lep« kaplanec, Kogej, v katerega rokah je vsa klerikalna politika Jeseniška. Hudomušnje pravijo, da ima tako moč, da lahko gospoda župnika, če ga ne uboga, kar v »keho« zapre. Ne vemo, če je resnica, sicer pa o klerikalnih prihodnjicah kaj ve!

Sramota, da v nekaterih gostilnah ni dobiti nobenega naprednega časopisa, in če pride boljše oblečen človek v gotove gostilne, čuje takoj nemško divkanje. Ali je to posledica obiskovanja nemške kazine na Savi, ali koroških »Liedertafelnov«? So celo se gostilne, ne vemo za kakšne goste, kjer se šopiri ptujski »Štajerec«. Prihodnjic pa imenoma, če se razmere v kratkem ne izpremenijo.

Največja nemška gnezda, so v klerikalnih »štarijah«, ker le-te imajo nemško - laške napise.

Malo več pietete bi pač pričakovali od naših klerikalcev, da bi saj mrtvih ne napadali v svojem umazanem »Slovenec«, kakor se je dogodilo v slučaju a la Družinsk. Če prav je bil Družinsk očijalist, bil je vendar poštenjak od nog do glave. Bil je jako priljubljen in mnogo jih je, ki ga pogrešajo. Ali ste ga zato napadli, pobožni gospodje, ker je bil sin nekega dekana?

Tamburaši. Dolgo časa se je poglašalo napredno tamburaško društvo. Pred kratkim je ustanovil naš vrli »Sokol« tamburaško društvo, ki pod spretnim vodstvom g. S. Pibrovca zelo dobro napreduje. V nedeljo, kakor se čuje, nastopi že prvič. V posebnih slučajih dirigira tudi g. A. Vučič. Želimo mnogo uspeha Sokolom - tamburašem!

Lepe stvari so se začele dogajati na jeseniškem kolodvoru. Nele, da ravnateljstvo državne železnice pripuša, da so nemški - uradniki najhujši nositelji nemstva, (eden je celo načelnik »Turnvereina«), sedaj nas že izzivajo tudi takrat, kadar so v službi. Gospod postajenačelnik! Imamo Vas za nepristranskega človeka, torej prosimo pojasnila, kako je to, da ima nemška manipulacija g. Luckman v službi znamenja »Südmark« na sebi in žali s tem naše narodne čute. Naj ima nemških znakov v privatnem življenju tudi toliko, da se z njimi prekrje, nam ni nič mar, a da nas žali v svoji službi s takim provociranjem, proti temu odločno protestiramo. Poučite, prosimo tudi gg. Kaucicha (Kavčič) in Lampelna, da morata na slovensko

Kolikokrat mu je krvavelo srce, ko je izgubljal, a ni se vznemiril, ni zaklel in ni udaril z roko divje po mizi... In glej, ko je postala sreča njemu mila, so go potokli gospodje in mu vzeili imetje...

Globoko je vzdihnil in glava mu je klonila še nižje na prsi. Nerazločno je zastokal.

Preplašil ga je iz njegovih sanj rezek zvok in plaho je izpregledal in se zbral.

Nedaleč od njega je zabliskal polmesec stražnika, ki ga je sumljivo opazoval, ker je bila že pozna ura.

Ustrašil se ga je Matejec in se spustil pred njim v beg. Za njim se je spustil stražnik. Hitel je Matejec, kakor preplašena srna in oziral se je nazaj.

»Naznanili so me in rekli so, da sem gojil, in sedaj me hočejo zapreti,« mu je šlo skozi zmedeno glavo. Hitel je dalje.

Se enkrat se je ozrl in telednil je z vso močjo ob nizko železno ograjo ob bregu Mure, ter se na glavo prevrnil v temno, pritajeno momljajoče valovje. Le krik in valovje se je valilo naprej, kakor bi se zvijala grozna kača z nevzdržno silo naprej, naprej proti jugu... Le tu pa tam je mogle daleč čez njen hrbet širok pramen plinove luči in videlo se je, kakor bi se zvijala temna kača v volino, potem pa se privila zopet daleč doli ven, da izgine zopet...

zahtevanje tudi slovensko odgovoriti, ne pa človeka nahariliti. Prepovedo si to z vso odločnostjo! Ako ne bodele napravili Vi reda, bo ga pač drugi; nismo še, hvala Bogu, v Celovcu!

Pa še nekdo ima veselje dražiti, z nemškimi znaki. To je gospod Hutter, c. kr. poštar na Savi. Pove mo Vam, prijatelj, če hočete sami sebi dobro, nehaite. Ja pa ta c. kr. poštna direkcija!

Tudi g. Wallija svetujemo, naj opusti povsko kakor: Windischer Hund etc., bo bolje za njega, mu svetujemo!

Nemška šola na Savi se razširi v Grazdnico. Kaj pa naša slovenska? Ali ostanemo pri starem? Gosпода, na delo, dokler je še čas!

Čujemo, da je slovenska šola g. okrajnemu glavarju trn v peti in posebno protežira nemško. Ni dobro tako plesati, kakor žvižgajo jeseniški Nemci!

»Slovenec« se je znosil nad dopisnikom, ki je v »Slovenskem Narod« kritiziral afero Peternel - stražnika na Savi. Peternel je prišel omenjeni večer po cesti mimo tovarne na Savi; bilo je okrog polu 11. ure pred polnočjo. Tam se je vsedel na neki zid ob cesti nasproti tovarniške čuvajnice, od koder ga je ves čas opazoval tovarniški vratar Alojzij Dovžan. Na omenjenem prostoru je sedel 1/4 ure in prepeval ter obenem tudi hodil po cesti gori in doli; pijan ni bil tako, da bi bil padel. Po preteku 1/4 ure je pa odšel proti hiši g. Ferjana, kjer je bil tudi aretiran. Okolu 11. ure pripeljal ga je stražnik po cesti mimo tovarniške čuvajnice; vratar je takoj spoznal da je bil to tisti človek, ki je pred nekaj časom se hodil mimo čuvajnice. Vratar se natančno spominja, kako da je revež prosil, da ga naj pusti in da ni nič naredil. Kakor se je vratar sam izrazil je pripravljen vsaki čas to potrditi, da je imel stražnik sabljo zunaj in da se je kar svetilo okrog njega. Lažnjivi dopisnik »Slovenca« pa noče nič vedeti, da je stražnik zdravega človeka v roke dobil, in sploh hianavsko laže, kar je z tem dokazano, ker nič ne omeni, da bi bil stražnik aretiral Peternela ali pa sploh bil z njim omenjeni večer skupaj. »Slovenec« jasno povemo, da se dopisnik »Slovenskega Naroda« prav nič ne boji, saj ne bo imel ust zavezanih in tudi ne bo brez materijala. Dopisnika pa vprašamo, zakaj državno pravništvo celo stvar preiskuje, in zakaj da je stražnik v kazenski preiskavi. Samo to naj dopisnik pove, da se bomo bližje poznali. Če se pa lažnjivemu »Slovenec« dopisniku zljubi, naj se pa obrne na merodajno pričo Alojzija Dovžana na Savi, da mu bode v obraz povedal, da je nesramen lažnjivec. Toliko za danes, drugkrat pa še kaj več; če prideš pa na površje se pa gotovo vidimo. Če je Peternela šnops ubil, to bode že g. državni pravdnik v Ljubljani povedal. Kako pa da dopisnik nič v sobotnem »Slovenec« ne pove, da bode g. državni pravdnik tožil; stražnik sam dobro ve, kakšnega dejanja ga dolži državni pravdnik.

Žalostna smrt župnika Kramariča.

(Iz viniške okolice.)

Truplo vtopljenega Jožefa Kramariča, župnika z Vrha, se ni našlo pri Ožlju na Hrvaškem, kakor je poročal »Slovenec«.

Iz pomankljivih in izmišljenih poročil v »Slovenec«, sklepajo nekateri, da je bil župnik ubit, ko je šel z obhajilom k nečaku viniškega župnika. Da se pa ne bo mirno belokranjsko ljudstvo in to še zlasti v viniški okolici krivo sodilo po izmišljenih »Slovenčevih« novicah, bode še sledeče pojasnjeno.

Pokojni župnik Kramarič je bil v treznem stanu, prav mirna in blaga duša. Kadar je bil pijan, je pa živel v domišljiji, da je od vseh preganjan, zlasti od svojih stanovskih bratov. Kakor ima vsak človek poleg dobrih lastnosti tudi slabe, tako tudi pokojnik ni bil brez njih, četudi je bil duhovnik. Pravičnost zahteva, da se mora priznati, da so dobre lastnosti popolnoma pokrile slabe lastnosti pokojnega Kramariča.

Iz nekaterih njegovih življenjskih dogodkov se lahko sklepa, da je bil župnik v vinjenem stanu popolnoma brez uma. Nekoč je bil v neki gostilni pozno v noč. Kakor vsak človek, ki ga pije, tako se ga je i pokojnik sčasoma nalezl. Naenkrat se je pričel slačiti in je zahteval, da naj luč ugasejo. Gotovo si je mislil, da je doma v župnišču in da gre spat. V stanu »rože« dostikrat ni poznal svojega najboljšega prijatelja in navadno tudi ni vedel, kje da je.

Pred leti je enkrat prišel domov z vso pobito glavo, ker je pijan nekoč padel po kamenju. No, vse te slabosti pa so človeške in navsezadnje odpustljive. Bil je zelo nezaupljiv in

lahko bi se reklo, strahopeten, četudi je bil zelo orjaške postave. To pa ni čudo, ker je doživel mnogo bridkih ur in preganjanja v življenju.

Vobče je bil zelo pravičen. Ako je koga užalil, je drugi dan že odpuščenja prosil, pa četudi je bil užaljenec priprost kmet.

Na usodopolni dan 1. decembra je obhajal bolnika ob pol 1. popoldne. Po obhajilu je približno do 10. ure zvečer pri svojih prijateljih se razgovarjal pri kupici vina. Ker je bil od dolgega pota utrujen, ni čudo, da se ga je posteno nalezl. Še ob 11. so ga videli na cesti v Vinici, ko je pijan trkal na vrata gostilne »Skolnik« rekoč: »Dajte nam liter vina!« Kolikor nam je znano, ga ni hotel voznik peljati do Vrha, ampak ga je kratkoma izločil pri svoji hiši v Sečjem selu. Na vaškem križpotu, ki se nahaja kakih 20 korakov od voznikove hiše, je župnik zgrešil pot in krenil po napačni, kameniti, strmi poti proti Kulpi, namesto proti Vrhu.

Po Sečjem selu je baje po svoji navadi razgrajal in kričal, ker pa to ni bilo prvič, zato se za njegovo vpitje Sečanje niso brigali. Kakor se govori, je kričal: »Ljudje, povejte mi, kje sem!« Prišedši na most, se gotovo zopet ni zavedal, kje se nahaja. Ker je bilo že pozno v noči, on pa utrujen in vinjen, se ga je gotovo lotil spanec, in on že vaje ležati po jarkih, je brzokone mislil tudi takrat na prostem prenočiti. Da je hotel iti spat, se sklepa iz tega, da je svojo obleko razložil po mostovi ograji. Ob 1. ponoči je neki voznik našel obleko ter jo odpeljal s seboj. Med ponesrečenjem in onim časom, ko se je našla obleka, je potekla komaj ena ura. Po »Slovenčevem« poročevalcu izmišljena rana na utopljenevi glavi, bi se ne bila neovrgljiv znak, da bi bil pokojnik umorjen. To rano bi bil on lahko zadobil pri padcu v vodo, oziroma prej, ko je taval po kamenitem potu. Ako bi bil župnik umorjen, bi se videli na njegovi obleki krvavi znaki, katerih pa ni bilo, pač pa je bila obleka umazana od bluvanja.

Tik mostu na hrvaški strani je finančna stražnica, na naši strani pa obljudene hiše, v katerih so ljudje še čuli.

Neverjetno bi bilo, da bi se drnil eventualni ubijalec tako dolgo muditi pri svoji žrtvi, slačiti pokojnika, razobešati obleko na tako obljudenem kraju.

Želimo odkritja tega misterioznega slučaja potom sodniškega raziskovanja!

Politični položaj.

Seja poslanske zbornice.

Dunaj, 17. decembra. Seja ne kaže na zunanje nobene spremembe. Govori se in glasuje se. In vmes napravi galerija kak majhen kraval. Ponoči se je obravnaval predlog poslanca Rychterja. Govoril je predlagatelj in kot zaključni govornik poslanec Srdinko, ki je govoril celih sedem ur, do 7. zvečer. Nato je bila najnost četrtega nujnega predloga odklonjena. Na vrsto pride nujni predlog posl. Chaloupke glede odprave colnin na industrijalne predmete. Ob 8. uri so zadoneli s prve galerije klici: »pfuj«, »škandala«, »sramota« itd.; Čehi so v zbornici energično protestirali, zahtevali so, da podpredsednik Závorka napravi red. Naenkrat prileti posl. Brdlika na glavo z galerije curek sodevke. To je vzbudilo pri Čehih vihar ogorčenja. Nato je Závorka dal izprazniti galerije, kar se je le počasi moglo zgoditi, ker razgrajali galerije niso hoteli zlepa zapustiti. Podpredsednik Závorka je nato konstatiral, da je posl. Brdlik res bil polit s sodevko in je navedel priče za to. Po tem intermezzu je posl. Chaloupka nadaljeval svoj govor.

Sprememba poslovnika.

Dunaj, 17. decembra. Predlog »Slov. Enote« na spremembo poslovnika, ki bi v prihodnje onemogočila vsako obstrukcijo, je na Nemce vplival kot bomba. Pritrditi nečajo predlogu, ker bi si na ta način vzeli možnost, da sami kdaj sežejo po tem orozju, odkloniti ga pa tudi ne morejo, ker bi s tem pokazali, da niso odkriti in principijelni nasprotniki obstrukcije, kakor se sedaj radi hvalijo. Ob 1. uri popoldne so imeli načelniki protislovenskih strank posvetovanju pri predsedniku Pattaju, da zavzamejo svoje stališče napram Krek-Kramářevemu predlogu. Seje so se udeležili: ministri Bienerth in Weiskirchner ter poslanci Lueger, Chiari, Sylvester, Gessmann, Liechtenstein, Pergelt, Glominski, Pernstorfer, Wolf, Adler in Conci. Sklenili so sestaviti poseben ožji odbor, ki naj se glede predloga pogaja s Kramářem na sledeči podlagi: Delavljne stranke so pripravljene takoj pripustiti razpravo o nujnem predlogu in ga izročiti odseku za poslovniki, če se umaknejo vsi obstrukcijski predlogi in se dajo garancije

za pravočasno parlamentarno razpravo državnih potrebščin, ki morajo biti rešene do gotovega roka, da ne bo treba § 14. — V odsek so bili izvoljeni: Adler, Couci, Gessmann, Glominski in Sylvester.

V debato je posegel tudi ministrski predsednik, ki je dejal, da vladar sicer simpatično pozdravlja predlog na spremembo poslovnika, vendar pa je sedaj najvažnejše, da se rešijo pravočasno državne potrebščine. Nemški poslanci so zavzeli vsi proti predlogu neprijazno stališče. Soc. demokratje so prvi predlog pozdravili in ga bodo podpirali.

Kmalu nato so tudi kršč. socialci spremenili svoje stališče ter soglašajo z obstrukcionisti v tem, da se Krek-Kramářev predlog obravnava takoj jutri in da se zvečer v vseh treh branjih o njem sklepa. V ponedeljek bi zborovala gosposka zbornica, v torek pa bi prešla poslanska zbornica k dnevnemu redu. Ostali Nemci pa zahtevajo, da predvsem »Slov. Enota« umakne vse nujne predloge, da se postavi Krek - Kramářev predlog kot prva točka na dnevni red in se izroči odseku za poslovniki, ki naj pa o njem poroča šele v treh dneh, ko bodo državne potrebščine že rešene.

Tudi slovenske stranke so se o tem predlogu posvetovalle. Jugoslovanska zveza je izjavila, da bo pritrdila temu predlogu, če bodo to storile tudi vse druge stranke. Rusini so proti taki spremembi poslovnega reda, ker bi potem njih narodnostne pravice nikdar ne prišle do veljave.

Češki radikalci so izjavili, da izstopijo iz »Slov. Enote«, če bi se nujni predlogi na korist Krek-Kramářevemu predlogu umaknili. Svojih predlogov ne bodo v nobenem slučaju umaknili in bodo eventualno delali obstrukcijo na lastno pest.

Dunaj, 17. decembra. Krščanski socialci so soglasno sklenili glasovati za nujnost Krek-Kramářevga predloga. Ker bodo tudi socialni demokratje glasovali za nujnost, bodo nemški liberalci popolnoma izolirani.

Tehnična obstrukcija.

Dunaj, 17. decembra. Čuje se, da nameravajo Slovani začeti s tehnično obstrukcijo: poimensko glasovanje, prekinjevanje seje itd. Nevarnost je velika, da se kravali preneso z galerije v zbornico. To bi pa seveda vlado prisililo, da takoj napravi konec zasedanju. To se bo moralo zgoditi že jutri, ker bi vlada rada vnaprej preprečila škandale v poslanski zbornici.

Kriza na Ogrskem.

Indemnitetna predloga.

Budimpešta, 17. decembra. Justhova stranka je včeraj sklenila pobijati indemnitetno predlogo z vsemi sredstvi. Ljudska stranka bo indemnitetno predlogo akceptirala.

Koštova stranka je izjavila, da je vlada sicer res zadostila zakonu, ker je predložila indemnitetno predlogo, vendar pa bo predlogi nasprotovala. Stranka je poslala vladarju adresi, v kateri ga prosi, naj imenuje parlamentarno vlado in omogoči na ta način zbornici, da poskrbi za finančno kontinuiteto.

Proces hrv.-srbske koalicije proti dr. Friedjungu

Začetkoma včerajšnje razprave je predsednik naznanil, da so se prijavili sodišču svedoki: poslanec Stjepan Zagorac, katehet Cajnko, poslanec dr. Polit. Desanić, Petar Jelovac in profesor Risto Odavić. Supilov zagovornik dr. Rode je predlagal priče ministerialnega svetnika Tiborja pl. Dahlen in Mihaela Novakovića, ki bosta izpovedala, da Supilo ni od nikogar sprejel niti krajarja, tudi ne od reškega gubernija, nadalje da se rekvirirajo protokoli avstrijskega in ogrskega trgovskega ministristva, iz katerih je razvidno, da je baron Chlumecky plačal dolžno naročnino za »Novi List« v znesku 137 K 86 v. Kot prvi svedok je bil zaslišan poslanec Stjepan Zagorac.

Predsednik: Ali ste kaj slišali o zvezi hrvatsko - srbske koalicije ali posameznih njenih članov s Srbijo?

Zagorac: To sem slišal od dunajskih krogov in sicer že pred dvema letoma. O tem sem pripovedoval g. Supilu in svojim tovarišem v hrvatski stranki prava. Toda pričal sem se, da te vesti ne odgovarjajo resnici.

Nikdar nisem bil v Beogradu, nikdar nisem govoril s Spalajkovićem!

Predsednik: Na kak način?

Zagorac: Vsi, ki se jih je tikalo, zlasti pa g. Supilo mi je odkritosrežno povedal, kaj je govoril, storil in pisal, in vsi drugi so me pričali, da so te vesti izmišljotine ali pa obdolžitve brez vsakega temelja.

Predsednik: Ali ste skušali na katerem drugem mestu poizvedeti, kaj je na stvari?

Zagorac: Vem, kam meri to vprašanje. Toda izjavljam tu in pred vsem svetom, da nisem bil nikdar v Beogradu in da nisem nikdar govoril z dr. Spalajkovićem in da nisem o tem pripovedoval nikomur niti na Hrvatskem niti na ostalem svetu.

Predsednik: Torej so te vesti neresnične?

Zagorac: Absolutno neresnične. Pozivam dr. Funderja, naj vse pove, kar sem mu pripovedoval.

Izjava prestolonaslednika Frana Ferdinanda.

Dr. Kienböck: Prosil bi Vas, da bi se nekoliko natančneje izrazili. Rekli ste, da ste v dunajskih krogih slišali vesti o veleizdajniških zvezah hrv. - srbske koalicije s Srbijo. Od koga ste to slišali in pri kaki priliki?

Zagorac: Izvedel sem od poslanca dr. Laginje, da se je nadvojvoda Fran Ferdinand tako izrazil. Tudi ministrski predsednik baron Beck je nekaj sličnega rekel. Izrazil se je nasproti njemu, da so dokumenti tu, ki izpričujejo, da je Supilo veleizdajnik.

Supilo: Moj interview s Pašićem.

Predsednik: Ali se je pri tem rabila beseda »dokument«?

Zagorac: Ne vem se točno spominjati. Supilo so označevali kot protimonarhičen element.

Votant Sperber: Preje ste govorili o dokumentih.

Zagorac: Ne vem natanko, ali se je govorilo o dokumentih. Dr. Laginja je odgovoril ministrskemu predsedniku: »Tega ne morem verjeti, to je nemogoče!« Beck je odvrnil: »Vemo sedaj to docela gotovo.« Laginja je pripomnil: »To so nevarna falsifikacije.«

Tudi minister zunanjih del grof Aehrenthal se je izrazil, da ve sedaj gotovo, da se nahajajo v hrv.-srbski koaliciji protimonarhični elementi.

Dr. Kienböck: Ali Vam je to povedal tudi g. dr. Laginja?

Zagorac: Ne, to sem slišal z druge strani. Bel sem nekoč pri ministru dr. Gessmannu, ki mi je pripovedoval nekaj sličnega. Odvrnil sem mu: »Ekselencija, ne, to ne more biti resnično.«

Dr. Kienböck: Pri kateri priliki ste izvedeli za prestolonaslednikove besede? Prosili ste enkrat za avdienco, ali je res?

Zagorac: Da, to je res.

Dr. Kienböck: In vaša proročja je bila odklonjena?

Zagorac: Da, reklo se mi je, da ni za to ugoden čas. Potem sem sestel z osebo, ki je bila v avdienci; ta mi je na to pripovedoval o onih stvarih.

Dr. Kienböck: Ali ste še na to ostali član hrvatsko - srbske koalicije?

Zagorac: Da. Dr. Kienböck: Do danes?

Zagorac: Ne, kasneje sem izstopil.

»Svojo glavo dam za Supila.«

Zagorac je na to obširno razlagal vzroke, zakaj je izstopil iz hrv.-srbske koalicije. Ugajala mu ni pred vsem Madžarom prijazna politika hrv.-srbske koalicije, ki jo je v prvi vrsti pospeševal Supilo. Na to pa je nadaljeval: »Kar pa se tiče osebnosti Supilove časti, nisem nikdar dvomil, da je poštenjak vseskozi in da nikomur ne služi za denar, marveč da deluje samo iz patriotizma. Ko je dr. Funder prišel k meni in mi govoril o dokumentih, sem mu takoj rekel, ako je Supilo to storil, storil je to iz patriotizma. Jaz sem njegov politični nasprotnik, a za to zastavim in dam svojo glavo, da ni nikoli dobil od nikogar niti vinarja. (Splošna senzacija v vsi dvorani.)

»Poseči bomo moralj po bombah, ako jih dobimo od «Slov. Juga» ali od kod drugod, je vseeno!«

Dr. Kienböck: Ali Vam ni nič znano o tem, da se je v koaliciji govorilo o veleizdajniškem naklepu, da se razstreli neki most? Menim, da se je šlo za savski most.

Zagorac: To je bil razgovor pri vinu. Toda povedal Vam bom tudi to, če bi tudi zato moral trpeti. Bilo je to nekega dne med sejo peštanskega parlamenta. Govoril sem s poslancom dr. Magdićem. Vprašal sem ga: »Kaj bo iz tega? Gospodje na Dunaju pravijo, da hrv.-srbska koalicija protimonarhična in da konspirira s «Slovenskim Jugom». Dr. Magdić mi je odgovoril: »Ako so naši Srbi res taki, bomo z njimi obračunali.« Na to sem jaz pripomnil: »Prišel bo čas, ko bo tudi naš narod moral poseči po bombah. Politika Madžarov proti nam je nezaslišna. Braniti se moramo proti morilecem. Ti morilci zahtevajo naš denar. Madžari zahtevajo naš denar in naše življenje. Treba bo nam poseči po bombah, če jih dobimo od «Slov. Juga» ali od kod drugod, je vseeno.« Dr. Magdić se na to pripomnil: »Tako bi razstrelili v srak kak most.« Jaz pa sem pritrdil s besedami: »Tudi jaz. V Zagrebu bi potrebovali takien «Sloven-

aki Jug« proti »Slovenskemu Jugu«. — Dr. Kienböck: Niste torej smatrali »Slovenski Jug« za tako nedolžno zarotniško društvo?

Zagorac: Različne stvari sem slišal z Dunaja, a nisem verjel. Pri posetu dr. Funderja sem jel nekoliko omahovati. Danes pa verjamem to še manj kakor kdaj prej.

»Velika strašna mistifikacija.«

Dr. Harpner: Ali niste nikdar slišali o tem, da je srbska vlada podkupila Supila, Lukinića in Pribičevića, da bi jo podpirali proti Avstriji?

Zagorac: Nikdar, sicer bi bil proti temu nastopil.

Dr. Benedikt: Kdo bi naj bil ministra Aehrenthala in prestolonaslednika informiral?

Zagorac: Tega ne vem. Mora to biti velika, strašna mistifikacija. (Splošna senzacija.) O da, v Avstriji so veleizdajniki, ali so vsaj bili!

Toda ni jih treba iskati na Hrčatskem, marveč v Pešti in pri srbskih radikaleh. (Ti so zavezniki barona Raucha. Opomb. uredn.)

Predsednik: Vi torej mislite, da je to politična intriga? V kakšen namen?

Zagorac: Da, v svrhu, da pridejo na Hrčatskem na krmilo drugi. stari madžaroni in radikale, ki so proti Avstriji.

»Dr. Funder se bo strašno blamiral.«

Dr. Harpner: Ali ste čitali dokumente?

Zagorac: Da, v listu »Reichspost«. Vsak večer sem se zaprl v svojo sobo in jih na tanko čital. Nekega večera pa sem rekel svojim kaplanom: »Moje mnenje je, da se bo moj dragi prijatelj dr. Funder strašno blamiral!«

Kdo so »vodilni krogi«?

Dr. Harpner: Ali se je Vam povedalo, če so se fotografije dokumentov ali originali predložili »vodilnim krogi«?

Dr. Friedjung (skoči razburjeno s svojega sedela): Dosedaj nisem omenil o tem niti besedice, da bi bili prestolonaslednik Fran Ferdinand, minister Aehrenthal ali ministrski predsednik Beck videli dokumente. Ker pa je svedok o tem omenil, da so ti dokumenti prišli v vednost in roke imenovanih visokih oseb, sem upravičen izjaviti, da so te dokumente poznali vsi vodilni krogi, ki imajo skrbeti za obrambo domovine. Zadovoljujem se s tem, da konstatajem, da nisem bil naiven, ko sem smatral te dokumente za pristne. (Torej jih sam ne smatra več pristne! Opomba uredništva!)

Tozilec Pribičević: A vi ste vendar učenjak! (Viharna veselost v vsi dvorani.)

Porotnik Konradi: Ali veste, precastiti, če je bil Supilo v Beogradu?

Zagorac: Dvakrat, kolikor je meni povedal.

Konradi: Ali poznate Markovića?

Zagorac: Ne. V večeršnjih in predvečeršnjih časopisih sem čital o njem.

Predsednik: Ali je Vam Supilo povedal, v kakšno svrhu je šel v Beograd?

Zagorac: Vprašal sem ga o tem in rekel mi je: »Hotel sem se poučiti o razmerah«. Na njegovem mestu bi jaz šel k Pašiću, celo h kralju, da bi se informiral.

Dr. Harpner: Ali je Vam Supilo povedal, kdo ga je opeljal pri Pašiću? (Klic: Horvath.)

Zagorac: Da, član našega poslanstva v Beogradu.

Dr. Friedjung: To vendar ni stvarjo v nobeni zvezi.

Dr. Harpner: G. dr. Friedjung, ako je kdo zarotnik in veleizdajnik, potem se pač ne poslužuje našega poslanstva v Beogradu!

Porotnik Konradi: Ali je Vam Supilo povedal, s kom je v Beogradu občeval?

Zagorac: Da, s Horvatom.

Supilo: Z dr. Edmundom Horvatom, z uradnikom avstro-ogrške trgovske ekspoziture v Beogradu.

Porotnik Konradi: In drugih oseb Vam ni povedal?

Zagorac: Povedal mi je tudi, da je bil pri Pašiću in da sta z njim govorila o hrvaško - srbskem sporu. Sicer pa to nič ne pomenja, saj je Supilo bil tudi pri dr. Luegerju.

Supilo: Svedok je pripomnil, da sem stopil v zvezo tudi z voditeljem krščanskih socialcev na Dunaju dr. Luegerjem. Vpeljal me je pri dr. Luegerju neki občinski svetnik, katerega ime pa ne maram navesti.

Dr. Kienböck: Brez zadržka priznavam, da je dr. Lueger sprejel Supila.

del od poslanca Vukovića in Hodža, da ga nadvojvoda Franc Ferdinand ni hotel sprejeti, češ da člani hrvatske koalicije konspirirajo s Srbijo. Na to je Zagorac prijel Supila v Pešti, če je v kaki zvezi s Srbijo, na kar mu je Supilo rekel: »Bil sem v Beogradu dvakrat v blagor in prosepah koalicije.« Takrat, je rekel Zagorac, Supilo ni verjel, kasneje pa se je o tem prepričal, ko je sam govoril s Spalajkovićem.

»Ali se motiš ali pa lažeš?«

Poslanec Zagorac je hrupno ugovarjal proti Cajnkovi izpovedi.

Zagorac je v največji razburjenosti stopil pred Cajnika in klical: »Da sem govoril s Spalajkovićem, nisem nikdar rekel in nikdar nisem rabil besed« v blagor in prosepah koalicije!« Ali se motiš ali pa lažeš. Tretje ni mogoče!«

Predsednik: G. poslanec, Vi ste vendar pred sodiščem. Kar ste izrekli, je toliko, kakor da bi svedoka dolžili, da je vedoma govoril neresnico.

Zagorac: Vedoma ali nevedoma, zakaj ne? Ne bojim se nikogar.

Dr. Harpner: Povejte torej pod prisogo: Ali je Vam Supilo rekel »v prosepah koalicije«?

Zagorac: Nikoli. Na to se je po raznih vprašanjih konstatiralo, da je priča Canjko čital v »Hrv. Pravu« neprestano ime Spalajković in da je vsled tega Spalajkovića zamenjal s Pašićem.

Radi razžaljenja veličanstva?

Dr. Harpner: Priznavam brez zadržka, da so se v visokih in najvišjih krogih na podlagi teh dokumentov širile različne vesti. Tudi sem mnenja, da so žal ti najvišji krogi smatrali te dokumente za pristne. Dvomim pa, da bi bili tako zlobni, da bi dali komu te ponarejene dokumente n. pr. dr. Friedjungu v priobčenje, v svrhu, da bi povzročili napade na koalicijo.

Predsednik: G. doktor, Vi ste se zelo dvomljivo izrazili, prosim, da se ta izjava protokolira. Na to se je dr. Harpnerju sporočilo, da se njegova izjava smatra kot neka — razžaljenje veličanstva, na kar je izjavil, da ni imel namena grešiti proti dolžnemu spoštovanju napram eni izmed najvišjih oseb.

Na to sta bila zaslšana kot priča dr. Funder in poslanec dr. Polit Desanić, ki pa nista izpovedala ničesar bistveno važnega.

Dve važni izjavi.

Trgovac Peter Jelovac je bil zaslšan radi trditve dr. Friedjunga, da sta se glasom dokumentov v njegovi hiši v Zemunu sestala poslanec Pribičević in da je Spalajković dal Pribičeviću 12.000 dinarjev. Jelovac je izjavil, da je te dolžitve čital v listih »N. Pester Journal« in »Reichspost« in da je svoječasto poslal obema listoma popravke, v katerih je proglasil te vesti za navadno laž. Nadalje je v svo odločnosti izjavil, da ne pozna niti Spalajkovića, niti Lukinića, niti Markovića, da ni bilo pri njem nobenega sestanka in da torej tudi dr. Spalajković ni mogel na njegovem stanovanju dati Pribičeviću 12.000 dinarjev.

Podpredsednik dalmatinskega namestništva Tončić je izpovedal glede Supila: Supila poznam, ko sem bil okrajni glavar v Dubrovniku. Bil je skromen žurnalist, ki je pisal v protisrbskem smislu. Supilo ni nikdar zahteval podpore in je tudi ni dobil, dasi je često tožil o gmotnih stiskah. Uradnik Lahoda mu je nekoč pripovedoval, da je imel Supilo sestanek pri Kačanskem z baronom Chlumeckim, če pa je bila ta vest resnična, ne more vedeti.

Popoldne so bili zaslšani svedoki iz Beograda: podpredsednik srbske skupščine Davidović in profesor Mile Pavlović in profesor Rista Odavić. O izpovedbah srbskih priča bomo v ponedeljek skupno poročali.

Dnevne vesti.

+ Vlada in napredna stranka. Klerikale delajo v državnem zboru zopet obstrukcije. Ta obstrukcija je protinarodna in protiljudska, ker jo delajo klerikale zgolj iz umazanih osebnih in sebičnih nagibov. Tisočake bi bili radi dobili in ministri bi radi imeli, ki bi v narodnih stvarih ne imel nič govoriti pač pa bi mogel klerikalcem kaj denarja nakloniti. Iz državnih blagajin jemati in v lastne žepke spravljati — to je smisel vse klerikalne politike. Da bi prikrili umazano sebičnost svoje protinarodne in protiljudske politike, sleparijo volilce, da se bore za korist slovenstva in so še tako predrzni, da sumničljivo napredno stranko. Tu se pač že vse neha. »Slovenec« pravi, da so napredni poslanci v vladni službi. Ko bi napredni poslanci bili v vladni službi, bi bilo na Slovenskem marsikaj drugače. Ko bi bili napredni poslanci v vladni službi, bi bil ba-

ron Schwarz je v pensiji, škof Anton Bonaventura bi bil na Studencu in Šukale bi ne bil več deželni glavar. Da se z obstrukcijo v drž. zboru nič ne doseže, to se je pokazalo že poleti, ko so klerikale tudi mislili, da bodo vlado strmoglavili, pa so se blamirali, ker je vlada ostala na krmilu. Glavni zbor pa je bil poslan na počitnice. Samo v parlamentu, samo v parlamentarni bitki, samo z glasovanjem je mogoče to vlado vreči in kdor drugače postopa, ta sploh nima namena vlado strmoglaviti, ampak igra hazardno igro, pri kateri se lahko zgodi, da bo parlament ubit.

+ Vseslovenski časnikarska zveza je imela pretekli petek v Pragi odborovo sejo, ki so se je udeležili gg. Jos. Holeček, predsednik zveze, za »Towarzystwo Vziennikarzy polskych« W. Prokesch iz Krakova, za »Spolek českych žurnalistů« Rajmund Čejnek, I. Hejret in I. Vejvara, za »Jednoto českých novinářů« poslanci K. St. Sokol, V. Červinka, Ad. Kunta in Schmidt - Beaucheg. »Društvo slovenskih časnikarjev« ni bilo zastopano. Predsednik Jos. Holeček je otvoril sejo ter iskreno pozdravil zastopnike poljskih tovarišev. Ob enem se je spominjal teške izgube, ki je zadela zvezo slovenskih časnikarjev s smrtjo odbornika in zastopnika »Občestva ruskih žurnalistov« urednika O. A. Markova v Lvovu, drugega in zvestega našega tovariša. V znak sožalja so navzoči vstali. Nadalje je poročal, da je ob priliki svojega bivanja na Ruskem povodom Gogoljevih slavnosti nasvetoval ruskim tovarišem, naj bi se združili v posebno društvo in se pridružili »Zvezici«, kar so obljubili. Isto so obljubili tudi srbski tovariši. Ob priliki češkega izleta v Varšavo so tamkajšnji poljski kolegi napovedali, da vstopijo v »Zvezo«. — Na to se je vnela daljša debata o nadaljni organizaciji ter se je sklenilo storiti vse, da pristopijo »Zvezici« vsa slovenska časnikarska društva. — Končno se je razpravljalo o bodočem shodu slovenskih časnikarjev. Soglasno se je označila Sofija kot za kongres najpripravnije mesto in sicer s posebnim ozirom na to, ker se tu leta 1910. vrši tudi vseslovenski shod. Z odobravanjem je bil sprejet dopis češkega rojaka, urednika bolgarske »Večerne Pošte« Čermaka-Kozaka, ki opozorjuje na prijateljsko Bolgarov k Čehom in priporoča Sofijo kot najprikladnejše mesto za kongres.

+ Belokranjska železnica. V ponedeljek, v torek in v sredo se je vršila vnovič komisijonelna revizija trase za belokranjsko železnico. — Ogled komisije je bil v ponedeljek v novomeškem okraju, v torek in sredo pa v črnomalskem okraju. Komisiji so bile predložene tri variante in sicer dve za progo Novo mesto-Crnomelj in ena za progo Crnomelj-Metlika. Velika večina interesentov se je izrekla za to, da naj se gradi železnica kot glavna proga čez Crnomelj in Gradac v Metliko. Za to progo se se izrekli tudi zastopniki deželnega odbora in trgovske obrtne zbornice. Kakor znano, je vladalo prej med lokalnimi interesenti precej veliko nesoglasje glede te proge, a interesente so sprevideli, da pri taki svetovni progi je treba kar mogoče zediniti lokalne interese tako, da bo kar mogoče pomagano celi Beli Krajini in tako se je doseglo skoro popolno soglasje za progo Novo mesto-Crnomelj-Gradac-Metlika.

+ Razveljavljena konfiskacija. Včeraj popoldne je e. kr. deželno sodišče po javni obravnavi pod predsedstvom e. kr. dež. sod. svetnika Vedernjaka, v navzočnosti dež. sodnega svetnika Einspielerja in Boscheka, drž. pravdnika Trenza, zagovornika dr. Fran Novaka docela ugodilo ugovoru tiskarnarja Lampreta proti sklepu e. kr. dež. sodišča v Ljubljani, s katerim se je na zahtevo državnega pravdnika konfisciralo III. zvezek znane zelene brošure ter je to konfiskacijo popolnoma razveljavilo. Sodba še ni pravomočna.

+ V dneh sladkosti in hvale. (Iz Novega mesta.) Tako sladak in hvale poln, kakor v sredo ni bil »Slovenec« še nikdar. V uvodniku hvali seveda kristalno čistost Šusteršiča, v sredi lista nekako stoji z bisernimi latnostmi oblagodarjena podoba Friedjunga, kateremu je že v torek gnal veliko hvale (gratias agere) in nam razkril vso črno zlobnost Supilove duše (kajti »Slovenec« je vsega veden, njemu moramo verjeti, če nečemo biti brezverci). Ali nas Novo-meščane zanima vse bolj dopis iz Novega mesta, kjer se eden izmed obilnih častilcev poslavlja skoraj s solznimi očmi od preljudjenega gospoda dr. Pilshoferja, ki odhaja v Postojno za glavarja. Dopisnik govori o simpatijah, ki si jih je pridobil dr. Pilshofer v vseh slojih v Novem mestu in izpod njegovega peresa se vsipa kar toča lenih lastnosti na odhajajočega in priljubljenega (!) gospoda. S čim in komu se je tako pri-ljubil dr. Pilshofer v Novem mestu,

to je in bo nejasno vsem čitateljem dotičnega dopisa, ki ne vedo, se li »Slovenec« norčuje sam iz sebe, se li laže in hlini, ali je res tako svetniško nedolžen, da ne razločuje dneva od noči. Med rožnim vencem čednosti nam označi dr. Pilshoferja kot moža resnega in zrelega preudarka, polnega pravičnosti (Tukaj naj vsakdo poklekne in se spoštljivo prekriža, kajti »Slovenec« ne laže nikdar). Dopisnik se tu najbrž spominja lanskih njegovih dobrot v septembrskih dneh in njegovega dolgoletnega vsemu slovenskemu narodu trdo koristnega delovanja. Vdih je zadeve novomeškega nemstva. Obupno je misliti, kdo bo sedaj prevzel v oskrbovanje ta teški posel, upravo Nemcev v Novem mestu, katerih je v dolenski metropoli toliko, da pri ljudskem štetju ni za nje prostora na zapisniku. Mož zrelega preudarka je bil, to moramo tudi priznati, saj so si pod njegovim uradovanjem Nemci v Novem mestu zgradili tenešne na posestvu upokojenega sluga Zega (Bog povrni!). Celo Dolenska občaluje odhod priljubljenega gospoda, pravi dotični dopisnik. Res celo narava se strinja z njim. Nebo je iztočilo vse solze in sedaj se smeje kakor kurent z neba in z dopisnikom vred čestita krasni Notranjski na izvršni pridobitvi. Res blagor nemški (!) Notranjski, odrešenik prihaja, advent je sedaj in jasli so pripravljene. Poleg srečne zakonske zveze bi bil kmalu pozabil tudi omeniti njegovo globoko vernost. Kaj pomeni pri klerikalcih vernost, vemo že na pamet. Drugi izmed mnogih častilcev.

+ Brez konca in kraja so zavijanja idrijskih klerikalnih pisavev v »Slovenec«. V svoji predrznosti se povsopno celo do trditve da deželni odbor ščiti le pravice in postavo in patetično vzključuje »Ali ni ugoditi tudi glede odstavljene tajnika?« Da ugodil, pa kdaj! Že potem, ko je imel tajnik sebi v prilog že dve sodnijski razsodbi in je bilo za tajnika popolnoma vseeno, kako reši deželni odbor klerikalni rekurz proti tajniku. Prvo tajnikovo pritožbo pa je rešil deželni odbor tako, kakor bi je urad, ki hoče imeti le količjak ugleda, ne bi bil smel rešiti. Če bi jo bil pravilno rešil, bi bil deželni odbor prihranil občini lepo svoto denarja. Dalje piše klerikalni poštenjakovič: »Kako je pa prejšnji deželni odbor odločil glede odstavljene profesorja in sodnija v Ljubljani v isti zadevi. Šele graško nadsodišče je enako razsodilo v prilog profesorju, kakor je že prej sedanji deželni odbor razsodil po službeni pragmatiki v prilog mestnemu tajniku.« Kakna pa je resnica v tej stvari? Učitelja risanje L. je občina opravičeno odpustila iz službe na podlagi še veljavnega dvornega dekreta, kar je e. kr. deželni šolski svet v Ljubljani vzel odbrilno na znanje. Prejšnji deželni odbor pa je na L. pritožbo ukrenil! da se mora vpeljati in izvršiti disciplinarna preiskava proti učitelju L. Pri vseh nadaljnjih pritožbah se je vedno razsodilo v prilog občine in prav tako tudi graško nadsodišče in brezdvomno bi tudi najvišje sodišče enako razsodilo. Kako pa sedaj zavija in laže klerikalni dopisnik, ki ve, da sme imeti svoje brunne pri-staše za norca, kakor hoče, saj itak nič ne razumejo. Nekaj laži in grdega zavijanja več ali manj! Klerikalcem je v njihovi morali to dovoljeno. Pripravljeni smo na klerikalno željo, oba slučaja, ki sta si bistveno različna, podrobno razsvetliti, da se pokaže v pravi luči vsa klerikalna poštenost. Neradi spravljamo osebnosti na dan, a primorani bomo. Pri zadeti naj se potem zahvalijo e. kr. katehetu Oswaldu, ki mu njegova hudobna nprav ne da miru in pokoja.

+ Umor na Begunjsčici, ki je vzbudil v vseh krogih največjo senzacijo, je opozoril vsu javnost na navadno nemških grajščakov, proti kateri se bo treba odločno upreti. Prihajajoči med nas Slovence, vlačijo ti nemški grajščaki v deželo tuje ljudi, ki ne znajo narodnega jezika, ki naroda, med katerim jim je živeti, ne poznajo in ga ne marajo, časih pa ga tudi sovražijo. Ti nemški grajski uslužbenci nastopajo proti ljudstvu navadno tako, kakor so nastopali valpti v časih tlake. Grajski uslužbenci in kmetsko ljudstvo nista nikjer prijatelja, povsod je med njimi naravno nasprotje, ki je toliko oostrejše, če je grajski uslužbenec tuje. To nasprotje osvetljuje tudi grozni umor na Begunjsčici. Nemški grajščaki bi gotovo lahko najemali domače ljudi, med katerimi je dovolj zadoštno sposobnih za grajske službe, a tega nečijo iz narodnega nasprotja. Kam to dovede, kaže umor na Begunjsčici.

+ Predstojnik mestnega urada celjskega, dr. Oton Ambroschits, postal je tudi predstojnik evangelijske cerkvene občine v Celju. — Ambroschits je sin bivšega slovenskega učitelja, rojenega v Trčiču ali Kropi na Gorenjskem. Njegovo nemstvo je torej pristno, rojen je v — Vipavi.

Istotako njegova vera. Pred par leti prestopil je k protestantizmu. Celjo ima torej najbolj nemškega, a tudi najbolj protestantskega uradnega predstojnika. — Tudi prvenstvo!

+ Sad izdajalskega čuvanja tržaških kaplanov. V nedeljo popoldne se je vršil v Trstu letni občni zbor človekoljubnega zavoda Sv. Nikolaja. Ta zavod so pred kakimi enajstimi leti ustanovile tržaške rodoljubkinje, na čelu jim gospe: Skrinjarjeva, Ponikvarjeva, Gromova itd. v svrhu, preskrbeti brezposelnim slovenskim dekletom, ki prihajajo v Trst iskat službe in so brez sredstev — začasnega prenočišča in hrane, kakor posredovati, da dobi vsaktera, ki se je v zavodu zgledala, čimprej in pri kolikor le mogoče dobrih in poštenih družinah službe in — kar je glavno, — da jih obvarujejo moralne propasti, kar se je poprej le prepogosto dogajalo. Vspešno je deloval ta toli človekoljubni in hvalevredni zavod vsa leta od svojega početka in nikdar ni prišlo komu na um, da bi zanašal tja noter v — hram človeškega usmiljenja — strankarstvo, kajti vsem je bil pred očmi le cilj in namen, kateremu je bil zavod posvečen, ne pa, da bi se v njem uganjala politika. Ali predobro znani tržaški kaplani, ki so proti vsemu kar je narodnega v Trstu in ne trobi v rog Germana dr. Nagla, so slednjič — ker jim na drugem polju nikakor neče iti žito v klasje — iztaknili zavod Sv. Nikolaja. — Od strani teh poslednjih se je pričelo hudobno hujskanje raznih neukih služkinj, ki se zatekajo v dom »Marijinih hčera« — proti narodnim damam, voditeljicam zavoda, in sicer osebno in potom narodnoizdajalske »Zarje«. — To delo je za duhovnike — naščuvati nevedna dekleta — zelo lahko, ali obenem — sramotno. Vspeh je bil ta, da se je nekaj dekel res dalo nahujskati od nenarodnih združbarjev in posledica temu je bila, da so prišle se speljane sirote na nedeljski občni zbor delat zgago. — Delale so med govorom voditeljice razne neumne opazke, tako, da je slednjič prišlo do glasnege prerakanja. — Po kaplanih nahujskane revice so očitala narodnim damam, da je zavod »preliberalen«, da odbor objavlja vse svoje stvari v »Edinosti« in da se ta brezverski (o groza!) list »Edinost« čita celo v zavodu samem. Nadalje so te zapeljane in nahujskane služkinje očitalo voditeljicam zavoda, da so očitalle voditeljicam zavoda, da so pristajale Ferrerja in »Edinosti«, katera poslednja da vedno napada »prenilostljivega škofa« dr. Nagla. — O i sveta — nevednost! — Predsednica gospa Ponikvarjeva je zapeljanka opozorila, da je to dobereden zavod, tjer se ne gleda na strankarstvo in ne na uganja politike. Ali »obstrukcionistinj« so izjavile, da tako je bilo enkrat, danes je pa drugače; da o drugi časi. One da se bore za krščanske načela! (Uboge revice!) Gospa predsednica jim je odgovorila: »Dokler so v vaši stranki ljudje, ki menjavajo vsak dan svoje prepričanje, kakor jim bolje nese; dokler so v vaši »stranki« (prosim, ti ljudje vendar še niso nikaka stranka! Op. pis.) ljudje, ki so se ravno meni posmehevali radi mojega verskega nadržanja in dokler so v vaši »krščanski« stranki ljudje, ki so se pred ne-lavnim izrazili, da svojih otrok ne-čejo pustiti k nobenemu verskemu obredu, do tedaj ne moremo spošto-vati in vpoštevatiti take »stranke!« Po dvehurnem boju je zmagal na vsej črti stari odbor, na kar so zapeljanka — besno in žaljivo kričoč, odhajale in pretile, da se bo od »njih stranke« poskrbelo, da zavod ne bo dobil nobene podpore več. — Nahujskane dekile so imele vse napisano na listih, kaj imajo govoriti, kar je dokaz, da so bile od izvestne strani popolnoma pripravane, kako se imajo na občnem zboru obnašati in kaj govoriti. To je »vspeh« nesramnega in izdajalskega hujskanja brezvestnih črnuhov! Smilijo se nam pač uboge zapeljane reve! — Da bodo hujskaci okoli izdajalske »Zarje« nastopili proti omenjenemu človekoljubnemu zavodu, ker se jim ni posrečilo »pognati« narodnih dam in sedanjih voditeljic iz zavoda in zagrešili izdajalski zločin s pozivom, naj nikdo za zavod nič ne daruje, kakor so to storili glede »božičnice«, je od teh ljudij popolnoma lahko pričakovati, ker — kakor vsa njih dejanja kažejo — jim je popolnoma vse eno, ako v Trstu vse kar je slovensko-narodnega — »vrag vzame«. Šteli bi si gotovo v čast in »zaslug«, ako bi mogli narodni stvari v Trstu kaj škodovati. No, gotovi smo, da človekoljubno in narodno naše ljudstvo ne bo odreklo tudi nadalje daru zavodu Sv. Nikolaja, pač pa se bo z gnusom in prezirrom obrnilo od škodljivcev naroda našega ob Adrij. — Narodnim damam v Trstu pa kličemo: nadaljujte rodoljubno in človekoljubno delo! Ljudstvo slovensko bo znalo vaše delo ceniti, glas brezvestnih hujskalcev pa v Trstu ne dose — slovenskih ušes!

Obstrukcija Slovencev na občnem zboru krčmarske zadruge v Trstu. Obstrukcija slovenskih javstvenih delavcev v njih zadrugi, se je sedaj pridružila tudi ona slovenskih krčmarjev in gostilničarjev. V sredo ob treh popoldne je bil sklican v veliko dvorano borzne palače izvanredni občni zbor konzorcijske krčmarjev in gostilničarjev v svrhu, da se izvrše nadomestne volitve treh odbornikov za predsednika. Odbor je bil do danes vedno izključno italijanski, zato se je pa tudi oziral le na želje in potrebe italijanskih zadrugarov. Pri večkratnih zadrugarstvenih posvetovanjih so Slovenci zahtevali, da se sprejme v odbor tudi en Slovenec, in sicer so predlagali gospoda Kreševiča, istakajoč, da so zahtevali Dalmatince - Hrvatje dva zastopnika v odbor od svoje strani. Italijanski odbor je bil takoj pripravljen ugoditi želji in zahtevi Dalmatincev, ne pa tako Slovencev, ker teh se v Trstu že vse boji. — Na ponovno zahtevo Slovencev, je predsednik naposled obljubil, da se bo oziralo na njih zahteve. Pri razpisovanju glasovnic, so pa Slovenci opazili, da so jih italijanski odborniki osleparili, g. Kreševič je bil namreč iz liste odbornikov izpuščen, a mesto njega postavljen en Italijan. — No, Slovenci so se lepo med seboj pomenili in šli na sklicani občni zbor, češ, se bomo že tam »pomenili« z našimi »prijatelji«. Predsednik Caldara otvoril občni zbor in hotel, da se preide na volitve. — Slovenci in Hrvatje, ki so bili v veliki večini, se dvignejo in zahtevajo belih listov, kamor bodo pisali imena kandidatur. Odbor jim tega ne dovoljuje, češ, da so kandidacije že naznačene na razposlanih glasovnicah. Na to opazko je nastal po dvorani grozovit šum. — Slovenci zahtevajo od odbora pojasnila, zakaj je iz kandidatne liste izpuščen njihov zahtevani kandidat Kreševič in zakaj vabilo na občni zbor ni dobilo toliko in toliko slovenskih zadrugarov. Ker zagrizen italijanski odbor ni hotel dati interpellantom zadovoljnih odgovorov, je nastal tak hrup, da se ni ničesar več razumelo. — Slovenci so pričeli obstrukcijo, navalili na predsedniško mizo in zahtevali v enomer opravičjenja za to pristransko in Slovenscem sovražno postopanje. »Ne boste več stopali preko nas in naših interesov, od nas bo odvisno, kako se bo znanost volilo in zboroval.« Ta klic se je razlegel po dvorani in odobaval polno drugih odmevov. Naposled je nastal po dvorani tak kraval, da ni bilo niti misliti več na kako zborovanje, a še manj na volitve. Predsednik Caldara je bil prisiljen občni zbor razpustiti, čemur se je pridružil tudi zastopnik dr. Baldessani. V splošni zmešnjavi je predsednik naznanil, da bo v kratkem pisnim putem sklican drugi občni zbor, a Slovenci so mu klicali: »Torej na svidenje!« na kar so zapuščali zborovalno dvorano, a sledili so jim presenečeni in jeze blede in poparjeni Italijani. — Omeniti nam je, da je mej burim obstrukcijam Slovencev prišla v dvorano policija, hotela intervenirati med prepirajočimi se strankama, vendar na opomin vladnega zastopnika ni posegla vmes. — Tudi ta energičen in krepak nastop je dokaz napredovanja tržaških Slovencev, kar v svojem poročilu o tem zborovanju milo toče priznava sam »Piccolo«.

Promocija. Na dunajskem uničilišču bo v torek 22. t. m. promoviran za doktorja prava g. Ferdo Tomazič, dež. konceptni praktikant v Ljubljani. Čestitamo.

Repertoire slovenskega deželnega gledališča. Jutri, v nedeljo, ob 3. popoldne pri nižanih cenah osmič prekrasna opereta L. Falla »Dolarska princesa« (izven abonenta, za lože par); zvečer ob pol 8. drugič Risto Savinova izvorna opera »Lepa Vida« (za nepar-abonente). — V torek prvič Ethina Kristana izvorni igrokaz v treh dejanjih »Kato Vranković«. — V kratkem debituje na slovenskem gledališču gojenka pevke šole »Glasbene Matice«, gđe. Ivanka Hrastova. Pred pustom pa prirede narodne dame povsem samosvoje operetno predstavo v blagotvorne svrhe. Izbrani sta že dve opereti. — Še ta mesec se uprizori dražestni »Valček čara«.

Izvirna dramska noviteta. V torek se uprizori prvič na našem odru Ethina Kristana politična drama »Kato Vranković«, čije snov je zajeta iz viharnega političnega življenja za časa bana Khuen-Hedervarya na Hrvatskem. Kristanova drama je bogata napetodramatskega dejanja ter slika psihološki proces na idealnem hrvatskem mladem patriotu, ki v svojem brezobzirnem resničoljubju klone, ker je postal žrtev razmer in tragične krivde svojega očeta. Ta drama kaže E. Kristana kot izvrstnega poznavalca razmer na Hrvatskem. Napisal je resno literarno dramo, ki je polna dramatskega življenja in je bogata krasnih ulog. Glavne uloge igrajo gg. Nučič (Ka-

to), Verovšek (oče), ga. Borštnikova (banova hči) in g. Bohuslav (ban).

P. t. č. č. gledališki abonement. Na željo č. č. abonementov, ki so jo izrazili v »Slov. Narod«, se je pretečeni mesec red predstav izpremenil tako, da so padale vse nedeljske predstave na nepar-abonente. Zaradi tega so slučajno prišle zaporedoma novitete na par-abonente. Da se ugoti tudi željam nepar-abonentov, se za mesec januar izpremeni zopet red predstav, tako da bodo padale nedeljske predstave za dobo enega meseca na par-abonente ter je poskrbljeno, da dobe poslej novitete nepar-abonentje. Ravnateljstvo želi povsem zadovoljiti č. č. abonente ter stori, kar je v vladajočih razmerah možno. Razume se pa, da se bodo, kakor doslej, novitete vršile tudi za par-abonente, ker jih ne kaže zavlačevati.

Gosp. Fran Bohuslav, član slovenskega dežel. gledališča, je prejel potom ravnateljstva slovenskega dežel. gledališča povabilo g. intendant pl. Treščeca-Branjskega iz Zagreba, da gostuje tekom meseca januarja v kralj. hrvatskem zemal. kazališču v ulogi Ernesta (»Ljubezne bdi«) in Celestina (»Nitouch«). Prvo ulogo bo igral g. Bohuslav slovenski, a drugo v hrvatskem jeziku. Gosp. pl. Treščec je videl g. Bohuslava igrati v dneh, ko je bilo hrv. pev. društvo »Kolo« v Ljubljani. Za g. Bohuslavom bodo gostovali tudi drugi člani slovenskega gledališča v Zagrebu in nasprotno zagrebški člani v Ljubljani.

Anton Askere v bolgarskem prevodu. »Slavjanski Glas«, ki izhaja v Sofiji, priobčuje v svoji zadnji številki tri Askereve pesmi v bolgarskem prevodu. Prevedene so teletre pesmi: »Prva mučenica«, iz »Raspodij bolgarskega guslarja« in »Moja muza«. Prevel jih je profesor Stilićan Čilingirov. Prevodi so točni, a razloček med izvirnikom in prevodom je velikanski, ker bolgarsčina ni tako blagoljubna kakor slovenski jezik.

Družba sv. Cirila in Metoda sporoča, da se je prodalo tekom tega meseca le 5000 komadov računskih listov. Rodoljubi, zahtevajte po vseh gostilnah in tržkah družbene računske listke. Ne pustite, da bi se te vrste dohodek zanemarljivo ali pa še celo popolnoma opustil. Imejte vedno v mislih, da iz malega raste veliko, in da pride naši prepotrebni družbi vsak vinar prav.

Družbi sv. Cirila in Metoda je darovalo za božičnico »Politično društvo za dvorski okraj« 20 K. Iskrena bvala vrlim rodoljubom! — V posnemanje.

Sestanek »Splošnega slovenskega ženskega društva« se vrši jutri, v nedeljo 19. t. m. ob 5. popoldne v društvenih prostorih na Rimski cesti 9. Članice in zlasti odbornice se pozivljajo, naj se udeležijo tega prijateljskega sestanka v čimnajejšem številu.

»Politično in prosvetno društvo za Krakovo in Trnovo« priredi svojim članom in prijateljem društva svoje prvo letošnje predavanje, ki se vrši jutri v nedeljo, dne 19. t. m. ob 4. uri popoldne v gostilniških prostorih g. Antona Steinerja na Opekarski cesti. Predaval bo »o razsvetljavi« društveni predsednik g. A. Sič. Ker so predavanja sploh namenjena v izobrazbo ljudstva, je želeli, da se jih somišljeniki udeležijo s svojimi rodbinami, v kar največjem številu. Prihodnja predavanja se vrše meseca januarja in februarja prihodnjega leta. Za ta predavanja ima društvo tudi še preskrbljene vborne predavatelje.

Simon Gregorčičeva knjižnica ostane vsled snajenja in preureditve zaprta od 23. decembra 1909 do 2. januarja 1910.

Gremij trgovcev v Ljubljani je na svojem občnem zboru dne 9. maja t. l. sklenil, da ne smejo dajati člani svojim odjemalcem nikakoršnih novoletnih, niti velikonočnih daril. Tudi ne smejo dajati društvom dobitke za prirejanje veselice, tombol itd. Proti onim članom, ki se ne bodo pokorili navedenemu sklepu, postopal bo gremij najostreje. To se naznanja še enkrat trgovcem, kakor tudi kupovalcem, da ne bo nepotrebnih nespornostimljenj.

Poštni promet za Božič in za Novo leto. Ker se za praznike poštini promet silno pomnoži, so se ukrenile te le odredbe: Dne 19. t. m. (nedelja) se bodo raztegnile uradne ure pri predaji pošiljatev vozne pošte, kakor ob navadnih dneh, do sedmih zvečer. Občinstvo se zato nujno opozarja v svojem lastnem interesu in pa, da olajša pošti poslovanje, da odda pošiljatev, v kolikor mogoče, že v dopoldanskem času ali vsaj kmalu popoldne, da se jih bo dalo še tisti dan odpraviti. Da se bo pošta manipulacija hitreje in lažje razvijala, je priporočati, da se pošiljatev njih obsežnosti, težji in transportni daljavi primerno, trdno in trpežno zavijajo in da je naslov natančen in razločen (če je treba, ime ulice, hiš. št., nadstropje, številka vrat).

Naslov bodi zapisan neposredno na ovoj sam, če pa to ni mogoče, ga je prišiti na pošiljatev ali pa trdno in aceloma prilepiti nanjo, nikakor pa ne samo prilepiti. Priporočati je tudi, da se dene v pošiljatev še eden, popolnoma enak naslov, ker se jo na ta način lahko odpodlje tja, kamor je namenjena, tudi tedaj, če je zunanji naslov odletel ali če se je zbrisal. Tako pošiljatev se odpre in pošle v nji drugi naslov. Zeleti je tudi, da stranke spremnice pravilno izpolnijo in vsebino natanko označijo, da se izognejo pri predaji vsakim neprimlikam. Posebno se opozarjajo na pošiljatev, ki so podvržene vžitini. Pri takih pošiljatih, ki gredo v mesta, kjer je uvedena vžitina, kakor Dunaj, Praga, Gradec, Trst itd. je priporočati, da se na naslovni strani pošiljatev same in na spremnici označi vsebina v tistih množinah (kilogrami, litri, komadi) po katerih se zaračunava užitina, da gre tako tudi poslovanje in odmeri užitnine hitreje izpod rok. Da se tudi dospelje pošiljatev ročneje dostavljajo, se stranke nujno naprošajo, da dostavljalec čim hitreje in brez zamude časa o ravijo s tem, da oddane listke hitro podpišejo in pristojbino z drobižem poravnajo, ker menjavanje večjih bankovcev dostavljalec silno zamudi, najmanjša zamuda pa na splošni promet neugodno vpliva. Za pošiljatev do 5 kg je dostavnina 10 v, za težje 20 v. Če gre k eni spremnici po več paketov, je plačati dostavnino za vsakega posebej. Če poravna pošta užitnino za stranko, plača za to prejemnik 20 v pristojbine za vsak paket. Končno se opozarja občinstvo še na to, da ne gre prilepljati na dopisnicah in razglednicah dobrotelnih in drugih varstvenih kolkov na prostor, ki je odmenjen smatruje za pisma, ki morajo biti kot taka frankirana, pa mora zanj plačati naslovnik naknadno poštino.

Mestno drsališče pod Tivolijem. Ker je vsled nastalega mraza nadjati se čimprej zaželenega ledu, otvorila se bode v kratkem drsalo sezona na mestnem drsališču pod Tivolijem. Pričakovati je, da se v interesu družabnega življenja priljubljeni in zdravju koristni šport drsanja tudi letos tako živahno razvije, kakor prejšnja leta. Zato se slavno občinstvo opozarja, naj si pravočasno preskrbi vstopnice ter naj z mnogobrojnim obiskom podpira to narodno podjetje. Ravno sedaj je najlepša prilika kot božično darilo podariti svojim letne vstopnice za drsališče, ki se dobivajo pri mestni blagajni in pri hišniku na drsališču. Na drsališču samem izvršile so se vse potrebne poplave in se bo dan otvoritve sezone pravočasno objavil.

Cevi iz kamnine ali iz betona? Mogočni razvoj betonske industrije je med drugim provzročil, da je prišlo v razpravo vprašanje, ali bolj kaže porabljati za kanalizacijo cevi iz kamnine ali betonske cevi. Polemike, ki so se o tem vprašanju vnele, so bile prav zanimive. Zagovorniki cevi iz kamnine so imeli zase en sam argument, da so namreč cevi te vrste glazirane in da je vsled tega odtok laglji, kakor pri betonskih ceveh. Toda s tem argumentom so temeljito pogoreli. Dokazalo se jim je namreč, da glazura nikakor ne igra tiste vloge, kakor so ji jo pripisovali. Glavna stvar je splakovanje, to pa je pri glaziranih ceveh iz kamnine ravno tako, kakor pri betonskih ali pri kanalih, ki so zidani iz opeke. Kjer je splakovanje mogoče, tam odnese voda pri zidanih ali pri betonskih ceveh ravno tako vse zaostanke, kakor pri ceveh iz kamnine, kjer splakovanja ni, tam pa tudi cevi iz kamnine nič ne pomagajo. Pri tej polemiki med strokovnjaki pa so prišle na dan še druge stvari. Izkazalo se je, da je trpežnost pri betonskih ceveh veliko večja, kakor pri ceveh iz kamnine. Cevi iz kamnine so žgane in vsled tega preveč občutljive, so pa tudi znatno tanjše in vsled tega manj zanesljive, kakor debelejša betonske cevi. Razloček v ceni je pa tudi jako znaten, tako znaten, da so betonske cevi s premerom 40 cm še vedno cenejše, kakor cevi iz kamnine s premerom 30 cm. Kolike važnosti je, če se more namesto cevi s premerom 30 cm rabiti cevi s premerom 40 cm, to pa uvidevajo še ženske, ki malo nosijo. Polemika za stran kanalizacijskih cevi se je končala s popolno zmago betonskih cevi, kakršne izdeluje v Ljubljani Kranjska betonska tovarnica Tribuč & Ko.

Podružnica slovenskega planinskega društva v Kamniku naznanja, da se vrši njen redni občni zbor dne 4. januarja 1909 ob 8. zvečer v veliki dvorani »Društvenega doma« v Kamniku. Ako bi se ob 8. ne zbralo zadostno število članov, vrši se ob 9. občni zbor ne glede na število članov. K obilni udeležbi vabi gg. člane in prijatelje planin podružnični odbor.

Telovadni odsek litjskega »Sokola« je bil v nedeljo, dne 5. t. m. ustanovljen na Vačah. Predsednikom je bil soglasno izvoljen br. Rado Kozjek, za blagajnika br. Janko Blaž, za tajnika br. Janko Blagane, za orodjarja br. Hinko Blaž, odbornika sta br. Franc Juvančič in br. Josip Kristan, rač. pregled. br. Janko Podbevšek in br. Anton Prašnikar. Ker nima novi odsek telovadnice, prosi tem potom darežljive rodoljube blagovoljnih darov. Eventualne darove naj se pošlje naravnost »Telovadnemu odseku litjskega »Sokola« na Vačah.«

Iz litjskega okraja. Pred nekaj dnevi je umrl v laškem okraju na Sp. Štajerskem Bernard Perme, občinski ubožec občine Smartno pri Litiji, kamor je pa Perme malokdaj prišel, ker mu tam niso bili naklonjeni. Rodil se je Perme leta 1829 v Libergu pri Smartnem, okraj Litija. Leta 1849 potrjen k domačemu pešpolku št. 17, takrat imenovanem »Prince Hohenlohe«, služil je Perme do leta 1857 dejansko, potem je šel pa na dopust. V vojnem letu 1859 je bil poklican zopet pod zastavo ter se hrabro bojeval dne 24. rožnika pri Solferinu. Zadel ga je pa usoda vojaka, kajti sovražna krogla mu je razbila glavo do možgan, tako da ni bil za nobeno resno delo več sposoben ter je ostal revež svoje žive dni. Od vojakov so ga odpravili brez vse podpore ter mu se povrli dali napačni odpustni list. Šele leta 1904 mu je vojno ministrstvo potrdilo, da je bil res leta 1859 v vojski ranjen. Vse njegove prošnje za invalidno podporo, za ustanovo itd. so bile brezuspešne; če bi država take v vojni ranjene vojake podpirala, bi pač premalo ostalo za generala in druge take možakarje. Pohabljen mož je živel od 4 K mesečne občinske podpore in od tega, kar so mu dobri ljudje dajali več desetletij. Vedno je upal, da se bodo spomnili na njega in res se je spomnil nekdo na Bernarda Perme: ta: vsemogočna in tudi dobrotljiva smrt je odvedla 80letnega starčka v tisti tihi kraj, kjer ni lakote in ne pomanjkanja.

Javno predavanje v Novem mestu. V nedeljo, dne 19. t. m. ob 3. popoldne priredi »Narodna čitalnica novomeška« v veliki dvorani javno predavanje. Predava gospod profesor dr. Fr. Hešči o ilirskem pokretu s posebnim ozirom na Novo mesto in okolico. Vsak Novomečan ima ta dan priložnost, poslušati izbornega predavatelja in poznavalca najvažnejše dobe v razvoju Slovencev in Hrvatov. Zato v nedeljo vse v »Narodni dom«! — Vstopnina znaša le 20 vin., za diake in delavske sloje 10 vin. — Od občinstva je odvisno, bo li čitalnica priredila še več velenimih predavanj ali ne. Odbor ima najboljšo voljo in domoljubna dolžnost našega občinstva bodi, da ga podpira pri tem važnem kulturnem stremeljenju.

Društvo »Sokolski dom« v Idriji priredi na dan sv. Stefana, t. j. dne 26. decembra 1909 ob 8. zvečer v Sokolskih prostorih pri »Črnem orlu« veselico z godbo, plesom in srečkanjem. Vstopnina znaša samo 30 vin. za osebo. Dolžnost vsakega zavednega Idrijčana je, da obišče veselico, ki bo v vsakem oziru nudila dovolj zabave, in s tem pomore mlademu, pa prepotrebemu društvu do sijajnega uspeha.

Sokol v Idriji je pred kratkim predložil vladi v potrjenje pravila samostojnega sokolskega društva v Spodnji Idriji in pravila sokolske župe s sedežem v Idriji. Župa bo obsegala sokolska društva v Cerknem, Cerknici, Idriji, Ilirski Bistrici, Logatcu, Postojni, Spodnji Idriji in Zireh. Župni ustanovni občni zbor se vrši v drugi polovici meseca januarja v Logatcu. Bratskim sokolskim društvom se priporoča, da si že na svojih rednih občnih zborih, ki se vrše v tem času, izvolijo društvene zastopnike na župnem občnem zboru. Vsako društvo pošlje za vsakih 50 članov dva zastopnika; na prebitek 30 članov pripadeta tudi dva zastopnika. Na zdar!

Delavsko bralno društvo v Idriji ima v nedeljo, dne 19. t. m. popoldne svoj redni letni občni zbor. Pričakuje se polnoštevilne udeležbe od strani društvenikov.

Podporno društvo za diake na realki v Idriji je imelo pretekli torek, dne 14. t. m. svoj redni letni občni zbor v posvetovalnici c. kr. državne realke. Predsednik ravnatelj realke dr. Stefan Beuk je po pozdravu navzočih podal kratek pregled društvenega delovanja ter se v toplih besedah spomnil umrlih društvenikov gospe Fani Lapajne in rudniškega svetnika Dragotina Svobode, ki sta bila oba vrlo naklonjena realni mladini, zadnji pa je bil skozi štiri leta tudi pregledovalec društvenih računov, ter podpornikov Ivana Šuntarja in Valentina Trevena. Društveni tajnik, telovadni učitelj Ivan Bajželj, poroča obširno o društvenem delovanju Društvo šteje 11 ustanovnih, 58 rednih in večje število pod-

pornih članov. Omenja, da je društvo pridobilo v pretekli upravni dobi tudi več podpornikov izven Idrije, ki so s svojimi doneski izdatno podprli društveno blaginjo. Odbor je razdelil začetkom šolskega leta med 267 realcev 2254 šolskih knjig, v novembru letos pa 62 učencem 28 poprilni oblek, 13 pelerin in 21 parov čevljev v vrednosti približno 1000 K. Iz blagajničkovega poročila, ki ga je podal profesor Bähler, pa povzamemo, da je imelo društvo 1941 K 88 h dohodkov in 1927 K 90 h izdatkov, med katerimi je pa všteti tudi 517 K, ki so se naložile v »Okrajni hranilnici in posojilnici v Idriji« k prejšnji glavnici. Ta se je pomnožila v tekoči upravni dobi z obrestmi vred za 870 K 74 h, in znaša sedaj 7568 K 88 vin. Pri volitvah je bil z vzklikom izvoljen prejšnji odbor, namesto umrlega rudniškega svetnika Drag. Svobode pa je bil izvoljen rudniški zdravnik dr. M. Papež za pregledovalca računov. Prepotrebemu društvu želimo kar največ podpornikov, da bo tem lažje izvrševalo svoj človekoljubni namen.

Sokolski dom v Postojni. Ustanovni občni zbor društva »Sokolski dom v Postojni« bo v soboto, dne 18. t. m. ob pol 9. zvečer v gostilniški sobi gospe Marije Baraga. Spriči velikega pomena, ki ga ima »Sokolski dom«, je pričakovati vsestranske udeležbe.

V pokoj je šel deželno-sodni nadsvetnik gosp. Leopold Zuzek, predstojnik okrajne sodnije v Postojni. Preselil se je v Gorico.

Burja . . . Z Vipavskega se nam piše: Dne 15. t. m. je razsajala, rekli bi, divjala zopet po vipavski dolini vohementna burja, katere je skoraj zahtevala žrtve. Pošto, ki vozi ob petih popoldne iz Vipave na Razdrto, dohitela je zopet katastrofo. Ko je bila pošta dospela do velikega ovinka med St. Vidom in Razdrtom, dohitela jo je tako močna burja, da je enega konja zvrnila v dva metra globoki jarek, potniki, kojih je bilo pet, so hitro poskakali raz voz in komaj so bili doli, že je prišel drugi sunek burje in preobrnil tudi voz. Konja so rešili šele ob treh ponoči iz jarka. Hitri pomoči, ki je došla iz Razdrtega od gosp. pl. Garzarolija in pa tamošnjega žandarmerijskega stražmojstra gosp. Vesela se je zahvaliti, da pošta, ki je imela precej tovarnine, ni hujšega trpela.

Deželno meščansko šolo v Celju, katero posejajo večidel slovenski fantje, mislijo Celjani dobiti v svojo pest t. j. oni delajo z vso vnemo na to, da postane — mestna. Kakor hitro se to zgodi, bodo slovenski učenci s časom povsem eliminirani iz tega učilišča in Slovenci na Štajerskem ne bodo več imeli sličnega zavoda, kamor bi mogli pošiljati svoje sinove. — Zato pa naj odlej še tem silineje zahtevajo, da se jim da samostojna slovenska meščanska šola! Več ko tretjina prebivalcev je Slovencev na Štajerskem: torej imajo pač pravico, glasno prijaviti ta postulat!

Kdor drugim jamo koplje . . . Jurij Valenko iz Zamoškega vrha na Spodnjem Štajerskem je zalotil v noči 13. oktobra t. l. v svojem vinogradu 63letnega bajtarja Jožefa Meškota, ki je kradel grozdje. Ko je prišel drugi dan Valenko naznaniti tatvino orožnikom, so mu ti povedali, da je takoj jutraj napravil ovadbo Meško, trdeč, da ga je ponoči pri vinogradu nekdo napadel ter ga oropal 11 K denarja. Proti Valenku se je uvela preiskava radi ropu, končala pa se je na ta način, da je bil Meško obsojen radi tatvine in obrekovanja na pet mesecev teske ječe.

S kolom. Dne 7. novembra t. l. sta v temni noči napadla 18letni Josip Jurgee iz Zgornje Pristove in 21letni Anton Cebek iz Sela v ptujskem okraju Franceta in Vida Kmetca s Sel. Franc Kmetec je vsled poškodbe čez dva dni umrl; ubita mu je bila lobanja. Ker se ni moglo dognati, kateri od napadalec je zadal smrtno rano, ni bil nobeden tožen radi uboja, marveč oba radi teške telesne poškodbe. Jurgee je bil obsojen na dve leti, Cebek na 18 mesecev teske ječe.

Mestece Radgona na Slov. Štajerskem ima še vedno samonemški poštni pečat: »Radkersburg«. Istotako trg Gornja Radgona. A nihče se ne najde, da bi se zganil ter odpravil to anomalijo. — Naši »Stražarji« se spodtikajo nad vsako malenkostjo, a tu ne store ničesar.

Pri volitvah v okrajni zastop ormoški so bili v skupini veleposestva dne 16. t. m. izvoljeni slovenski narodni kandidati.

Na deželni sadjarski in vinarski šoli v Mariboru se bode vršil od 10. do 15. januarja 1910 kurz o goji živine. V ta kurz so v prvi vrsti poklicani sinovi posestnikov, ki se bavijo z živinorejo. — Poučni jezik bode — nemški. S tem so Slovenci izključeni udeležbe. Stara pesem!

Društvo c. kr. poštnih uslužbencev skupina Opštija izreka najtoplejšo zahvalo vsem darovalcem pre-

krasnih darov in preplačnikom vstopnine. Dalje vsem, ki so kakor koli pripomogli, da je prirejani »Miklavžev večer« nad vse tako lepo uspel. Posebno se zahvaljuje g. Lokerju za brezplačno prepustitev dvorane. Končno moramo prositi sl. občinstvo za oproščenje, ker ni bilo mogoče vse tako prirediti, kakor bi bilo želeli ob tako velikem navalu. Izkuštvu pri tej prireditvi pridobljeno, nam bo v poduk za prihodnjico.

Starši obdolženi umora svojega sedemletnega sinčka. V ponedeljek je bil izginil iz Milj pri Trstu sedemletni otrok, imenoma Makso Grill. — Starši otrokovi so naznanili policiji, da manjka njih otrok in bili navidezno zelo razburjeni, kam neki je otrok izginil. Ali dva dni je bilo zaman vse povpraševanje po otroku. — V sredo je šla 16letna Antonija Postogna z dvema manjšima otrokoma po bližnji poti iz Mulj do Sv. Roka in zapazila v neki razpoklini ležati neko trupelce. — Šla je ona in otroci pogledat in v mrtvecu so spoznali sedemletnega Maksa Grilla. Bežali so takoj domov povedat, kaj so našli in takoj se je podala na lice mesta policija, ki je dala mrtvega dečka prenesti v mrtvašnico. V Miljah ekspozirani policiji oficijal Mrak je dal takoj poklicati v svoj urad stariš otroka Fr. Grilla, slikarja, rojenega v Trstu in njegovo ženo Antonijo Grill. — Seveda je takoj telefonično poklical tudi sodno in zdravniško komisijo iz Kopra. Starši dečkovi so izjavili pred policijo, da je deček izginil brez sledu in oni ne poznajo prav nič, kako in na kak način je bil otrok umorjen. — Na otroku je namreč miljski zdravnik takoj konstatiral, da je umrl nasilne smrti. Policiji funkcionar je dal dovesti petletnega Grillovega sinčka Marcela, ki je povedal, da sta bila mati in oče v ponedeljek večer na Makselna grozno jezna in da sta ga v postelji pretepla. — Povedal je, da je tedaj, ko je Maksel kričal, prišel tudi on jokati, a so mu zapretili, da natepejo tudi njega. — Marcel je povedal, da v terek zjutraj brata Makselna ni bilo več v postelji, pač pa so bile rjuhe krvave, katere je pa mati takoj oprala. — Mati da mu je rekla, da so Makselna odnesli — cigani. — Ta otrokova izpoved je zadostovala, da je dal policiji oficijal zapreti zakonska Grill v preiskovalen zapor, a dečka je dal popolnoma separirati od drugih ljudi. — V četrtek je prišla iz Kopra sodna in zdravniška komisija, ki je dognala, da je bil mali Makso tako pretepen s trdimi predmeti, da je vsled dobljenih udarcev umrl. Smrt je provzročil udarec preko ušes z nekim trdim predmetom, ki mu je pretresel možgane, nakar je nastopila dečkova smrt. Komisija je preiskala Grillovo stanovanje in vzela seboj tudi petletnega Marcela, kateri je na vprašanje pokazal, kje je bil brat Makso od staršev pretepen. — Komisija je zasledila znake krvi in zaplenila oprane rjuhe, kakor tudi v kuhinji najden kos okrvavljenega drva. Iz vsega, kar se je dognalo, tekem preiskave, se sklepa za gotovo, da so otroka ubili njegovi starši, posebno še, ker sta oba, mož in žena opisana kakor jako nagaj. — Otroci se žel namreč kupiti v nedeljo petrolej, a na potu je izgubil denar. — Priče so dokazale, da je mati že skozi okno pretela malemu Maksu, da naj le počaka, ko pride domov. — Otroci se iz strahu ni upal domov v nedeljo, niti ne v ponedeljek, skril se je bil namreč v neki sosedni hiši. — Ko je pa v ponedeljek večer vendar le prišel domov, sta ga razjarjena roditelja v postelji tako dolgo pretepla, da je revček za dobjenimi ranami izdihnil. Preiskovalni sodnik dr. Manzoni je dal nečloveška roditelja po orožnikih pripeljati v zapore okrajnega sodišča v Kopru. Zakonska Grill imata izven petletnega Marcela, še triletno Elviro in 20mesečno Evelino.

Društvo »Ladija« v Devinu bo imelo svoj redni občni zbor v nedeljo dne 26. t. m. v hotelu »Pless«. — Somišljeniki dobrodošli!

Umril je dne 30. novembra t. l. v Pešti v starosti 71 let Anton Komov, inženir-inspektor južne železnice. Pokojnik je bil doma iz Plavine na Notranjskem in je bil član obč. sveta ljubljanskega od leta 1898. do 1901.

Amerikanske novice. V rudokopu se je ponesrečil 25letni Leopold Pucelj, doma iz Vinice, župnija Sodražica. Utrgala se je nad njim velika plast kamenja, ki ga je popolnoma zasula. Bil je takoj mrtev. — Antonu Glavanu iz Škrilja, župnija Golo, se je v rudokopu vnel smodnik. Bil je ves opečen, vendar se je bil še pozdravil. Toda rane so se zopet odprle, in Glavan je znova zbolel, tako, da je po hudih bolečinah umrl star šele 27 let. — Vlak je povozil 12letnega Toneta Kraševca v Cantonu, Cal., ko je raznašal časopise. Bil je takoj mrtev. — Ponesrečil se je Iv. Papež, doma iz Glinika, župnija Mirna. Hotel je skočiti na voz električne cestne železnice, pa je padel tako nesrečno, da

je prišel pod voz. Odtrgalo mu je desno roko s ramo vred. Zdravniki pravijo, da bo še okrevale. — V premogokopu je ubilo Franceta Urbančiča s Kala pri St. Petru.

Zrebanje državne loterije. Glavni dobiček državne loterije v znesku 200.000 K je zadela št. 173.289, drugi dobiček s 40.000 K št. 202.824, tretji z 20.000 K št. 99.562 in četrti z 10.000 K št. 68.789.

Prostovoljno gasilno društvo v Stobu pri Domžalah javlja, da je danes, dne 18. t. m. nagle smrti premislil društveni načelnik gosp. Rudolf Mayer v starosti 69 let, obdarovan s kolajno 25letnega delovanja in vnet gasilec. Pogreb bo v ponedeljek 20. t. m. ob pol 9. zjutraj na pokopališču v Domžalah.

Elektro - Radiograf »Ideal«, Franc Jožefova cesta št. 1, zraven glavne pošte ima od sobote, dne 18. do torka, dne 21. decembra sledeči spored: Francosko vojaštvo. (Po naravi, o velikih vajah v septembru 1909.) Božič. (Alegorično.) Eden, dva! Eden, dva! (Komično.) Zakleta kletka. (Drama.) Umni krojač. (Komično.)

Prvi kinematograf »Pathé« prej »Edison«. Dunajska cesta št. 22 ima od sobote, dne 18. do torka, dne 21. decembra sledeči spored: Reja ostrig. (Po naravi.) Dvorski grad. Slikoviti Pireneji. (Po naravi.) Jeanne de Montresor. (Zgodovinska drama iz časa kardinale Richelieu.) Mi se ne damo! (Komično.)

Hofrichter kakor tudi vsak soproj ali družinski oče je pomilovanja vreden, zadnji s skromno plačo pri današnji dragini, ki mora in ga tudi dolžnost veže različnosti za svoje preskrbovati. Komaj je poplačal modistino in drugo potrebno za blazajočo se zimo — pa mu zopet dela skrbi predstojajoči božič — s čim zopet razveseliti ljubo soprogo ali hčerko in druge, da ne bi potrošil kaj po nepotrebnem. Koj mu šine misel v glavo, da bo praktično in najkoristnejše božično darilo Singerjev šivalni stroj, katerega dobi le v prodajalni Singer Ko. Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 4.

Vandalizem. Te dni so v tivoljskem parku dosedaj še neznani zlikovci ubili svetilko, podrli ograjo ter razmetali lesene skatulice, v katerih »Društvo za varstvo živali« krmi ptice. Taka hudobija se obsoja sama ob sebi in bi ne škodilo, ako bi javnost vsakega takega zlikovca, ki javne naprave na ta ali oni način poškoduje, brez pardona naznanila pristojni oblasti.

Izkaz posredovalnice slovenskega trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani. Sprejme se: 2 knjigovodja, 3 kontoristi, 2 poslovodja, 3 potniki, 11 pomočnikov mešane stroke, 3 pomočniki železninske stroke, 1 pomočnik manufakturne stroke, 7 pomočnikov speceirjske stroke, 1 pomočnik galanterijske stroke, 1 blagajničarka, 1 kontoristinja, 9 prodajalk. Službe išče: 1 knjigovodja, 2 kontorista, 1 poslovodja, 2 potnika, 22 pomočnikov mešane stroke, 2 pomočnika železninske stroke, 5 pomočnikov manufakturne stroke, 7 pomočnikov speceirjske stroke, 8 kontoristinj, 6 blagajničark, 10 prodajalk. Posredovalnica posluje za delodajalce in člane društva popolnoma brezplačno, za druge pa proti mali odškodnini.

Tatvina. Dne 10. t. m. sta bila posestniku Ivanu Brentcu v Lavrovu pri Sori št. 1 ukradena dva bankovca po 100 K. Orožništvo po storilec marljivo poizveduje.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 14 Hrvatov in 5 Slovencev. Najdeno. Šolska učenka Emilija Kovačeva je našla srednjo vsoto denarja. — Dajak Fran Theuerschuh je našel vozno odelo. Oboje se dobi pri magistratu.

Razne stvari.

* Kralj Leopold t. Iz Bruslja so šle včeraj proti jutru brzovjavke v svet, ki so oznanjale, da je umrl kralj Leopold. Smrt je kraljevo okolično popolnoma presenetila, ker se je kralju v zadnjem času stanje zelo izboljšalo; še par ur pred smrtjo se je kralj prav živahno razgovarjal z zdravnikom o svojem nameravanem potovanju na južno Francosko. Takoj po smrti so poklicali prestolonaslednika, ki je nemudoma prišel. Tudi princenja Klementina in grofica Flandrska sta prišli takoj. Proti jutru je prišla državna komisija, ki je konstatirala smrt kralja. Vsa javna poslopja so izobesila črne zastave; tudi z mnogih privatnih hiš vise žalni prapori. Pogreb bo nadvse sijajen. Za pogrebom pojde tudi grofica Stefaniya Lonyay; če pojde tudi princeznja Luiza za pogrebom, še ni gotovo. Novi kralj bo po belgijskem nasledstvenem zakonu princ Albert, ki je bil rojen leta 1875. Leta 1900 se je poročil z vojvodinjo Elizabeto na Bavarskem. Iz zakona, ki je prav srečen, so izšli trije otroci. Najsta-

rajši, princ Leopold, rojen l. 1901, bo prestolonaslednik.

* Erstes Sarajevoer Dampf, Wannen- und Kalibad. Tak napis se sveti sredi Sarajeva na pritični oziroma enonadstropni hiši, kjer je napravljeno kopališče. Pa se naj Bosnjaki ne veselo aneksije! Pač prav je imel oni Bosnjak, ki je bil po aneksiji vprašan: »Kako ide Jovo« pa je odgovoril »Ja se sad ne zovu više Jovo nego Johann«. Aneksija je spravila v Bosno toliko sumljivih nemških, madžarskih in židovskih elementov, da bo treba pač posebne masi, da se ta mrčes prežene.

* Officirska živina. Pretekli ponedeljek ob 2. ponoči sta se majala po budimpeštanskih ulicah dva pijana oficirja. Srečala sta nekega infanterista, ki jima ni salutiral, bodisi da ju ni videl, bodisi, da sta se mu zdelo preveč pijana, ali je pa bil morda tudi sam nekoliko vinjen. Eden oficirjev, neki stotnik, je ustavil vojak, potegnil sabljo ter ga parkrat tako udaril po glavi, da se je takoj zgrudil na tla. Sanitetno moštvo je pozneje preneslo vojaka v garnizijsko bolnišnico. Zdravniki so ga preiskali ter dognali, da ima na glavi 12 cm dolgo globoko rano, razen tega mu je bil nos popolnoma odbit.

Književnost.

— Janeza Trdine zbrani spisi. VII. knjiga. Bajke in povesti. Založil L. Schwentner. Cena broš 2 K 50 v, vez 3 K 70 v, s pošto 20 v več.

— Moderna Biblioteka je naslov zbirki literarnoznanstvenih spisov v hrvaškem prevodu, ki jo izdaja Mate Malinar v Samoboru. V letošnjem letu je »M. B.« predvsem gledala, da si zagotovi pri občinstvu in sploh v javnosti primerno zaslonbo, zdaj pa bo svoj program izvedla v širšem smislu s priobčevanjem starejših in novejših remek-del. Izšli bodo prevodi Balzaca, Dostojevskega, Verge in Eliota, senzacionalna dela Mirabeau-a in Arcibaševa, za španski narod toliko karakteristična dela Peres-Galdosa in Blasco-Ibaneza, znamenita psihološka dela Kunta Hamsuna, sijajna stilistiška dela Anatola France itd. Poleg teh del izide tudi nekaj originalnih spisov. Naročba za celo leto velja 12 kron, poedina knjižica s pošto vredi 1 K 20 v. Prvi zvezek novega tečaja prinese »Povest o sedmih obešenih«, ki jo je spisal Leonid Andrejev. Naročila je poslati, na izdajateljev naslov: Mate Malinar, Samobor.

— Društvo »Pravnik« v Ljubljani je izdalo v XIII. in XIV. zvezku 6. knjižico »poljudne pravne knjižice« ki obsega predpise o notarskih pristojbinah in zapovedanih notarskih spisih. Uredil jo je dr. E. Volčič, sodni svetnik v Novem mestu, ter ni dvoma, da bo, kakor njene prednice, v našem narodu jako pripomogla za točno spoznavanje veljavnih pravnih določil. Knjižica stane samo 80 v in se dobiva po knjižarnah in pri omenjenemu uredniku. Kakor smo poizvedeli, izide kmalu po novem letu čez 500 strani obsežna knjiga istega urednika »Zakoni o nespornem sodstvu«, v kateri bodo predpisi o notarskem redu, o zapušćinskih stvarih in civilnosodnih depozitih, z vsem, kar je s temi predpisi v zvezi. Knjiga bo vezana veljala 6 K, do 15. jan. 1910. pa jo dobe naročniki za 5 K 26 h, ako ta znesek pošljejo kar društvu »Pravnik« v Ljubljano.

Vse tu naznanjene knjige so dobivajo v »Narodni knjigarni« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 7.

Telefonska in brzovjavna poročila.

Mestna občina ljubljanska contra deželni odbor.

Dunaj, 18. decembra. Včeraj vstila se je pred upravnim sodiščem javna razprava vsled pritožbe mestne občine ljubljanske zoper odločbo deželnega odbora, s katero je bil leta prepevala gospej Mariji Koželj zgradbo trinadstropne hiše ob Elizabetni cesti, akoravno je bil občinski svet to zgradbo odobril. — Upravno sodišče je pritožbi v polnem obsegu ugodilo ter razveljavilo odločbo deželnega odbora kot protizakonito. Mestno občino zastopal je odvjetnik dr. Karel Triller, deželni odbor pa je — ostal previdno doma!

Obstrukcija v poslanski zbornici.

Dunaj, 18. decembra. Zbornica je danes ob 1. popoldne vzel v razpravo Krek-Kramařev nujni predlog glede reforme poslovnika. Pred sejo so imele stranke, ki so za nujni predlog, posebno posvetovanje. Se preje so imeli načelniki posamičnih klubov sejo, na kateri se je izkazalo, da so proti Krek-Kramařev predlogu nemški radikale, Vsenemci, Zlonisti in Malorusi. Najprije je utemeljeval predlog dr. Krek. Za dr. Krekom je govoril dr. Kramař, ki je v

svojem govoru naglašal, da bo Avstrija vživala ljubezen v vseh svojih narodih šele takrat, ko bo izvedla popolno enakopravnost. Na to je govoril ministrski predsednik baron Bie nerth. Danes je prvič govoril prosto brez koncepta, kar se je splošno opazalo. V svojem govoru je kazal na poskuse glede reforme poslovnika, ki pa so se vsi ponesrečili. Naglašal je svoje veselje, da se je zbornica iz lastne iniciative lotila dela, ki bi gotovo na korist ne samo zbornici, ampak tudi vsi državi, ako se bo izvedlo. Na to sta govorila še poslanca dr. Redlich in dr. Weidenhoffer. Seja še traja.

Krek - Kramařev predlog bo sprejet!

Dunaj, 18. decembra. V vseh političnih krogih se z vso gotovostjo zatrdjuje, da bo Krek-Kramařev nujni predlog z veliko večino sprejet, ker bodo zanj glasovali ne samo Slovani, marveč tudi kršćanski socialci in socialni demokratje.

Demisija vlade.

Dunaj, 18. decembra. Splošno se govori, da bo Bie nerth takoj, ko zbornica sprejme proračunski provizorij in pooblastilni zakon, podal cesarju demisijo celokupnega kabineta.

Proračunski provizorij.

Dunaj, 18. decembra. Proračunski provizorij bo v ponedeljek predložen gosposki zbornici, bo še isti dan sankcioniran in izide v terek v »Wiener Zeitung«.

Friedjungov proces.

Dunaj, 18. decembra. Danes je bil zaslisan sekijski načelnik srbskega ministrstva zunanjih del dr. Miroslav Spalajković. Njegove točne in jasne izpovedbe so napravile velik vtisk, zlasti ko je naglašal, da obžaluje srbska vlada ta proces, ker si želi prijateljskih odnosov z Avstrijo. Spalajković je naglašal, da so vsi Friedjungovi dokumenti ponarejeni in je podal v tem oziru tudi skoro nepobitne dokaze.

Dr. Friedjung poražen!

Dunaj, 18. decembra. Splošno se sodi, da je Friedjungova stvar izgubljena. Govori se, da je Friedjung že sam priznal, da je uvidel, da so dokumenti, na katere se je skliceval, ponarejeni. Zatrdjuje se, da bo Friedjung podal tožiteljem častno izjavo, s čemer bo proces končan.

Aehrenthal pri cesarju.

Dunaj, 18. decembra. Cesar je danes sprejel v posebni avdienci ministra grofa Aehrenthala. Avdienca je trajala 1 uro. Pravijo, da je bila v zvezi s Friedjungovim procesom.

Omajano stališče grofa Forgacha.

Belgrad, 18. decembra. V diplomatskih krogih zatrdjujejo, da je stališče avstro - ogrskega poslanika grofa Forgacha silno omajano, in sicer radi Friedjungovega procesa. Grof Forgach bo v kratkem odpoklican.

Za Supila.

Split, 18. decembra. Dr. Smolaka, Milić, Škarica in dr. Trumbić so za jutri sklicali shod, na katerem se bo sprejela resolucija v kateri se izraza neomejeno zaupanje poslanecu Supilu.

Dubrovnik, 18. decembra. Najuglednejši meščani Srbi in Hrvati sklicujejo javni ljudski shod, na katerem se bo razpravljalo o Friedjungovem procesu in se izrazila zaupnica poslanecu Franu Supilu.

Grof Pejačević proti baronu Rauchu.

Dunaj, 18. decembra. Bivši hrvaški ban grof Pejačević je izjavil, da neče reagirati na napade o komunisteju hrvaške vlade, ker bi bilo to nesmiselno in ker smatra pod svojo častjo, da bi zavračal infamije službenih organov barona Raucha in njegovih služabnikov.

Nasilje hrvaške vlade.

Zagreb, 18. decembra. Radi demonstracij v prid Supilu je policija, kakor smo že poročali, obsodila dr. Rebskega na 5 dni zavora in na letno izgnanstvo iz Zagreba, dasi je Reberski rojen v Zagrebu, dasi je doktor prava in ima v Zagrebu pisarno za bančne posle.

Kongres za balkansko zvezo.

Carigrad, 18. decembra. »Jeni Gazetta« poroča, da so turški dijak dobili od srbskih vseučiliščnikov povabilo na kongres, na katerem se bo razpravljalo vprašanje o balkanski zvezi.

Listnica uredništva.

»Očitvid«: Vaše pismo glede poročila o zadnjem »Slavčevem« zabavnem večeru smo vrgli v koš, ker je brezumno, spodobni ljudje pa ne pišejo anonimnih pisem.

Avstrijska specialiteta. Na želodcu bolehalo ljudem priporočati je porabo pristnega »Mollvege Selditz-praska«, ki je preskušeno domače zdravilo in vpliva na želodec krepljivo ter pospešilno na prebavljenju in sicer z rastočim vspehom. Skatljica 2 K. Po poštnem povzetju razpošljita to zdravilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in k. dvorni zalagatelj, DUNAJ, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi zaht vati je izrecno MOLL-ov prepat, zaznamovan z varnosno znamko in s podpisom. 58-12

Se dobi povsod!
Kalodont
neobhodno potrebna zobna Creme
vzdržuje zobe čiste, bele in zdrave.

Proti

20
zobobolu in gnijolobi zob

izborno deluje dobro znana

antiseptična

**Melusine ustna
in zobna voda**

ki utrdi dlesno in odstranjuje
neprijetno sapo iz ust.

1 steklenica z navodilom 1 krono.

Deželna lekarna Milana Leusteka
v Ljubljani, Resljeva cesta šte. 1
poleg Franc Jožefovega jubilejnega mostu.

Melusine-ustna in zobna voda.

Sunja, Hrvaško, 22. februarja 1908.

Blag gospod lekarnar!

Prosim vljudo pošljite mi zopet tri steklenice Vaše izborno delujoče antiseptične melusine-ustne zobne vode, katere je neprekosljivo sredstvo zoper zobobol, utrja dlesno in odstranja neprijetno sapo iz ust. Za ohranjenje zob in osveženje ust je bom vsakomur kar najbolje priporočal.

Splošnovanjem

Mato Kaurinovič, kr. pošte meštar.

Darila.

Na upravnistvo našega lista so poslali:
Za družbo sv. Cirila in Metoda:
G. Anica Jesih 6 K za po g. Dežmanu podarjene rač. listke. — Pri odhodnici gosp. Jos. Kobila zbraja vesela družba 11 K 70 vin. — V vesele družbi je zapel 4letni Bais Kobe himno »Hej Slovani« ter nabral 1 K 50 vin. — Gosp. Mara Tavčarjeva, učiteljica 20 vin. kot zaslužek, ker je nesla na pošto za g. Turkovo v Idriji, po naročilu g. Turkove iz Bohoričeve ulice. — G. Mimi Gruden na Vinici pri Sodražici 30 K iz nabiralnika v domači gostilni. — Inž. E. Popper v Divači 10 K mesto odhodnice. — Narodni davek poštnih in železniških uradnikov v St. Petru na Krasu 1 K 27 vin. — Skupaj 80 K 67 vin. — Srčna hvala in živeli!

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 18. decembra 1909.

Termin.

Pšenica za april 1910	za 50 kg 14.00
Pšenica za oktober 1910	za 50 kg 11.86
Rž za april 1910	za 50 kg 9.98
Kuruzja za maj 1910	za 50 kg 6.72
Oves za april 1910	za 50 kg 7.63

Efektiv.

5 vin. višje

Meteorološko poročilo.

decem.	čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura v C	Vetrovi	Nebo
17.	2 pop. 9. zv.	736.7 735.1	-30 sl. jvzhod -37 sr. svzhod		oblačno
18.	7. zj.	730.1	-25 sr. ssvzh.		"

Srednja včerašnja temperatura -32° norm. — 18. Padavina v 24 urah 0.0 mm.

Zahvala.

Za mnogobrojne izraze sožalja, ki sem jih prejel ob smrti moje iskreno ljubljene soproge, oziroma sestre, tete in svakinje, gospe

Franje Perhaver roj. Debevc

izrekam najtoplejšo zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za njih tolažilo in spremstvo k večnemu počitku. Posebno se zahvaljujem preč duhovščini, gg. uradnikom, cenjenim damam, kakor tudi vsem, ki so s spremstvom in na drug način izkazali nepozabni in nenadomestljivi pokojnici poslednjo čast.

Senožec, 17. decembra 1909.

4689 Zahvaljoč soprog.

Zahvala.

Povodom 12. t. m. na Jesenicah nesrečno storjene smrti našega iskreno ljubljene sina, oziroma brata

Karla Mraka

se zahvaljuje tem potom za tolažbopolno sočutje ob smrti pokojnika kakor tudi za mnogobrojno častice spremstvo k pogrebu dragega rajnika vsem gg. duhovnikom, železniškim uradnikom in službencem, kakor tudi vsem sorodnikom, prijateljem in znancem ter vsem darovalcem prekrasnih vencev. Vsem in vsakemu posebej iskrena hvala!

Kranjska gora, 15. dec. 1909.

Rodbina Mrakova.

Skoro nov
Pianino in gramofon
Ceno proda v Ljubljani na
Marije Terezije cesti št. 26,
nadstropje. 4676

Kavarna „Central“ v Novem mestu
sprejme 4671

plačilnega
natakarja.

Krav dobro 2781

vinske sode

iz hrastovega lesa, nekaj skoro novih,
od 400, 600, 1200. litrov proda po
nizki ceni.

FRAN CASCIO

Ljubljana, Selenburgova ulica št. 8.

Naj nihče ne zamudi polizkusiti

vinskega vermuta Pasini

Diske zdravilno vino je to, prečistilne slasti,
pospešuje tek, jači in krepi. — Premnogo priznanj.
Zajamčeno pristno, iz najboljših južnih vin.
Najboljše, popolnoma ustrežajoče novemu vin-
skemu zakonu. Najvišje odlike. Grand prix in zlata
svetinja v Parizu in Florenci. 4550

Naročila je naslavljanjati na izdelovalca Fausto
Pasini v Tridentu (Tirolsko) ali pa na
glavni zastop za Ljubljano in Kranjsko
Janko Traun v Ljubljani.

Pridno

kuharico

se išče v dobro hišo na deželi. —
Plača dobra — rednina je brez otrok
— kuharica ne kuha za posle.
Službo je nastopiti takoj, najpo-
neje pa ob Novem letu.

Ponudbe z navedbo dosedanjega
službovanja, zahteva plača, rojstnega
kraja in starosti pod „Kuharica 1910“
na upravnštvo »Slov. Narod.« 4676

LJUBLJANSKI
ZVON

MESČNIK ZA KNJIŽEVNOST IN PROSVETO
LETNIK XXVII (1907).

Izšla po 4 pole obsežen v veliki samostojni
po eden pot na mesec v svežih ter stal
po leto 9 K 30 h, pol leta 4 K 50 h. Edo
leta 3 K 30 h.

Za vse nezvestriške dežele 11 K 30 h na leto
Posamezni svežki se dobivajo po 80 h.
Narodne Tiskarne v Ljubljani

Konfektorska trgovina
Angleško skladišče oblek
jutri v nedeljo
ves dan odprta.
D. Bernalovič.

4678

2 dacarja

trezna, ne čez 35 let stara, se išče.
Mesečno plačilo 80 kron, stanovanje
prosto.

Vpraša se pri S. Kežarju v Čr-
nomlju, 4668

Pridna dekle, stara 14 let, želi
vstopiti kot

učenka

v kako večjo trgovino z mešanim blagom.
Naslov pove upravnštvo »Slov.
Naroda.« 4567

Išče se

stanovanje

s tremi ali štirimi sobami za febr-
arjev termin.

Ponudbe pod „P.“ na upravnštvo
»Slov. Narod.« 4647

Dve sobi

v priliki, na oglišču Gradišča in Hil-
dorijske ulice, pripravni za stanova-
nje, pisarno, vendar tudi za trgovino ali
obr, se odda takoj ali pa po-
znej.

Pozve se v Gradišču št. 13,
L. nadstropje. 4669

Korespondentinja

za slovensko, hrvaško in nemško ko-
respondenco, se išče.

Ponudbe v vseh treh jezikih pod
navedbo zahtevane plače na naslov:
Fr. Dušek v Spodnji na státni
drúze (Čechy). 4630

Prodajalna

na deželi z vsemi pritlikinami in sta-
novanjem se odda z novim letom.

Leta je tik glavno ceste, oddaljena
le par minut od kolodvoza, v prav
prometnem kraju na Gorenjskem
kjer je več večjih tovarnih, ter obstoji
že mnogo let.

Več se izve pri gospe Jecipini
Jarc, veleposrednici v Ljubljani,
Filipov dvorec. 4627

1896 so za 1. januar 1908
pisarniški sluga

Vpraša naj se v pivovarni „Union“
v Spodnji alži. 4685

Sprejemem

več mladih delavk

v kartonske tvornice.

iv. Bonač v Ljubljani.

Namesto 30 kron, sedaj samo 6 kron.
Priložnostni nakupi
Lovski čop od divje kože
(Gemsbart), podoben jelenjmu
čopu, nov, prav lep, 14 cm dolge
dlake, s prav lepo cevko iz sta-
rega srebra in s Hubertovim kri-
žem, skupaj samo 6 K. Dinka pod
jamstvom prirodno pristna in sla-
vasta. Priložnostni nakup, po pov-
setju pošilja 4654
Penichel, Dunaj IX,
Altmttergasse 8, 62.

Hotel Liburnija
v Voloskem

s 15 sobami, kavarno, restavracijo in
potrebni prostori, se daje s 1. ja-
nuarjem 1910 v najem.

Ohvestila in ponudbe sprejema
Posojilnica v Voloskem. 4303

Uradno dovoljena, že 15 let obsto-
ječa najstarejša ljubljanska
posredovalnica stanovanj in služeb

G. Flux

Gospoke ulice št. 6,
priporoča in namešča le boljše

službe iskajoče vsake vrste

kakor
privatne, trgovske in gostilniške osebe
za Ljubljano in zunaj.
Izbrta različen služb, zlasti za ženske.
Potnina tukaj.
Vestna in keliher možno hitra postrežba
zagotovljena.
Znanjim dopisom je priložiti znambo za odgovor.
Prosi se za natančni naslov. 4633

Češki briketi

mnogo boljši

šlezjski briketi

še boljši 4664

in mnogo težji, radi česar kurjava ž
njimi mnogo cenejša; tedaj ni vse res
na hvali v inseratu in cestnodednih
lepkih glede mnogo manj vrednih
velenjskih briketov. Kurite torej samo
z znanoizbornimi češkimi briketi in
dokaz resnice se bo sam pojavil. Pro-
... daja jih samo ...

J. Paulin

zaležnik čeznega premoja in briketov na deželi in dvorcu,
Ljubljana, Nova ulica 3.

Založniki v vseh večjih krajih te iščejo.

Za božična
in
novoletna darila

priporoča

H. SUTTNER

Ljubljana, Mestni trg
nasproti rotovžu

svojo veliko, izbirno zalogo
finih

švicarskih ur,

briljantov, zlatnine in srebr-
nine v veliki izbiri,

ter raznih drugih predmetov
iz kina srebra, po najnižjih
cenah.

Konfektorska trgovina
A. Lukič

Prod štetije št. 10 4677

naznanja sl. občinstvu, da je radi bo-
žične prodaje trgovina

v nedeljo ves dan odprta.

Več hiš

med katerimi sta tudi dve dobro vpe-
ljani gostilni, se po prav ugodnih
pogojih proda.

Pojasnila se dajo v gostilni „Pri
Mostu“, Novi Vodmat, 16. 4515

Učenec

se sprejme v trgovino z meša-
nim blagom 4631

Franc Guštin v Metliki.

Lepo opremljena

brivnica

v glasovitem zdravilišču in kopališču v
Istri, se proda event. da v najem.

Naslov pove upravnštvo »Sloven-
skega Naroda.« 4666

Mlekarska zadruga na Notranjskem
sprejme koncem januarja 1910
izvečbanega, neosenjenega

mlekarja

z dobrimi izpričevali.

Kje, pove upravnštvo »Sloven-
skega Naroda.« 4560

Mayers

Conversations - Lexikon

4 natis s 3 suplementnimi zvezki, po-
polnoma dobro ohranjen in

Die goldene Klassikerbibel

alten und neuen Testamentos,

krasotna izdaja se ceno proda.

Naslov pove upravnštvo »Sloven-
skega Naroda.« 4556

Špiritovi sodi

od finega špita od 600 do 800
litrov in

vinski hrastovi sodi

prav močni in zanesljivi, se dolo po
nizki ceni pri tvrdki 593

M. Rosner & drug

v Ljubljani, poleg Kosterjeve pivovarne.

Proda se enonadstropna
hiša z vrtom

v Ljubljani.

Naslov pove upravnštvo »Sloven-
skega Naroda.« 4533

Radi selitve proda se skoraj nova
in nerabljena

oprava malega salona

Naslov pove upravnštvo »Slov.
Naroda.« 4564

Lepa prepeličarja

po 8 mesecev stara in
6 izvrstnih brakirjev

proda g. Jerica Dekleva v Postojni
4628

Službo

najsi bode kakršnakoli, sprejme mo-
ški v boljših lehi

Ponudbe se prosi pod „služba“
na uprav. »Slov. Narod.« 4523

Sprejme se

trgovska pomočnica

v trgovino s specerijskim blagom. —
Plača po dogovoru.

Naslov pove upravnštvo »Sloven-
skega Naroda.« 4654

Pri graščini Predvor, pošta Tupa-
liče, se bo oddalo meseca decem-
bra t. l. okoli

20 m³ hlodov

lipovega lesa. 3771

Ponudbe pod „Lipa“, glavna
pošta Ljubljana, poste restante

Revmatizem,

protin, ischias, Nervoznim 4511

rad pismeno zastoji sporodim, kako sem
se rešil mukopolnega trpljenja.

Karel Bader, Hlertissen, Bavarsko

Za parno opekarno

na deželi se išče ključavničarstva in
montiranja zmožen

strojnik

srednje starosti, ki bi se eventualna
izučil voziti s tovornim avtomobilom
Nastop službe 1. marca 1910. Pred-
nost imajo oni, ki so že poslovali v
opekarni.

Ponudbe s pojasnili dosedanjih
služb in z izpričevali na upravnštvo
»Slov. Narod.« pod „strojnik“ do
1. januarja 1910. 4500

Zelo važno! **Poslano.** **Zelo važno!**

Ker bodo v najkrajšem času
reklamni koledarji za leto 1910
popolnoma razprodani, opozarjam vse cenj. trgovce in obrtnike
v mestu in na deželi, da, kdor misli še kaj naročiti, naj to
takoj stori, ker mi drugače ne bo mogoče postreči.
Cene koledarjem so od
15 vin. naprej z blokom in tiskom vred.
Tisk brezplačen! Vzorci na razpolago!
Priporočam se za cenjena naročila
Fr. Iglič, Ljubljana 4675
trgovina s papirjem in galanterijo
Mestni trg št. 11.
Edina najstarejša in največja razpošiljalnica reklamnih koledarjev na Kranjskem.

Zelo važno!

Za božična
in
novoletna darila

priporoča

H. SUTTNER

Ljubljana, Mestni trg
nasproti rotovžu

svojo veliko, izbirno zalogo
finih

švicarskih ur,
briljantov, zlatnine in srebr-
nine v veliki izbiri,
ter raznih drugih predmetov
iz kina srebra, po najnižjih
cenah.

Najlepša in največja zaloga papirnatega
in galanterijskega blaga
najbolj pripravnega za

božična in novoletna darila

prodajam radi velikanske zaloge po zelo nizkih cenah.
Da si blago lahko vsak ogleda sem napravil krasno
božično in novoletno razstavo.

Priporočam tudi 5674
velike zalogo nakita za božično drevo.
S spoštovanjem
FR. IGLIČ v Ljubljani
trgovina s papirjem in galanterijo.

Pristen dober
brinjevec
se dobi pri 452
L. SEBENIKU v Spod. Šiški.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.
Dejniška glavica K 3.000.000.
Stritarjeva ulica št. 2.
Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu in Sarajevu.
Priporoča promese na kreditne srodke k K 24, zrebanje 3. jan., glavni dobitok K 300.000. — Promese na srodke za uravnavo Donave k K 12,
zrebanje 3. januarja, glavni dobitok K 140.000. — Promese na ljubljanske srodke k K 8, zrebanje 3. januarja, glavni dobitok K 50.000.
Promese na 3% zem. kreditne srodke k K 5%, zrebanje 3. januarja, glavni dobitok K 100.000. — Vse 4 promese skupno le 47 K.
Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po čistih 4%.

trgovski pomočnik

v trgovino z raznovrstnim blagom.
Vstop koncem januarja 1910.
Ludovik Ditrich v Postojni.

Ali ste že dobili fonograf zastoni?

Da svoje izborne, najnovejše iz zlate trdolitine izdelane valde z močnim glasom povsod uvidem, sem se odločil razporediti 2500 fonografov. Zahtevajte proti vplačilu 10 v (v pisemskih znamkah) prospekt in lahko dobite prekrasen fonograf zastoni in carine prosto. 4437 Razpošiljanje govornih strojev „Lowin“, Dunaj, VI., Gumpendorferstrasse 111-15.

Na prodaj je:

Blizu Radovljice na Gorenjskem — 5 minut od mesta — 15 oralov travnikov in njiv. Svet je posebno ugoden za kake stavbe — Dajte je kakih 23 oralov z mladim drevjem za- raščene gozda. Cena zmerna. Več pove upravnistvo »Sloven- skega Naroda«. 4569

Stampilije

vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.

Anton Černe

graver in izdelovatelj kavčkovih stampilij Ljubljana, Sv. Petrac. 6. Ceniki franco.

Najboljša priložnost nakupovanja za trgovce!

Platno za srajce, prve vrste, trpežno blago, kanelase in inleto, garantirano, da drže barvo, cefirje in oksforde po najnovejših vzorcih, žepne robce in brisače po vsaki ceni itd. je dobiti po najnižjih cenah pri so- lidni krčmari tovarni 4473

Franz Stonjek, tkalec
Novo Mesto n. M. na Češkem.
Pošilja se po poštne povzetju. — Vzorci gratis in franko.

Kdo še nima brezplačne knjige?

Vsak, kdor se čuti slabotnega in bolnega, naj se obrne na nas in prav radi mu bomo na razpolago stavili svo- o veleza- nimivo knjižico. Še nikoli se ni na Avstrijskem tako poučna, dragocena knjiga po- polnoma

zastonj nudita občinstvu; mi pa hočemo s tem trpečemu občinstvu izkazati dobroto, ker jih je še veliko, ki ne vedo, da imamo ravno v galvanski trajni elektriciteti sred- stvo, s katerim se lahko uspešno borimo proti splošni živčni oslabelosti, rev- matizmu, glavobolu, pomanjkanju spanja, potlosti, ohromelostnemu stanju, nevralgiji vseh neravnosti, osla- belosti vseh vrst in najrazličnejšim ženskim boleznim itd. Svoj zdravilni način smo popisali v zanimivi brošuri in jo pošljemo vsakomur, kdor se na nas obrne, to brošuro

gratis in franko pod zaprto kuverto in brez vsake obveznosti.

Elektro-terapevtska ordinacija

Dunaj, L. Schwannasse 1, Mezzanin, Abt. 1 s. 2.

4636 19 XII. 1909.

Kupon za brezplačno knjigo.

Na

Elektro-terapevtsko ordinacijo na Dunaju, L. Schwannasse 1, Mezzanin Abt. 1 s. 2

Prosim pošljite mi knjigo:

„Razprava o moderni elek- tro-terapiji“

gratis in franko pod zaprto ku- verto.

Ime:

Naslov:

Parolevarna za milo, sivi margarin, kristalno sebo in stearinske sveče
IGNAC FOCK v Kranju

255
milo v prid družbi sv. Cirila in Metoda z znamko: 20. IX. 1908 in blagovestnikov
nadalje vse druge vrste mila, kristalno sebo, stearinske sveče znamki „Elektra“ in „Solnce“,
čistilne mase ter vse druge pralne snovi.
Čast in prava vsake gospodinja zahteva da rabi odtlej le Ciril Metod milo s gorenjo znamko.

Sprejema zavarovanja človeškega živ-
ljenja po najraznovrstnejših kombina-
cijah pod tako ugodnimi pogoji, ko
nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na
doživetje in smrt z manjšajočimi se
vplačili.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
Rez. fond 44,437.086-01 K. Izplačane odškodnine in kapitalije 98,323.486-35 K
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države

z vseskozi slovensko-narodno upravo.
Vsa poslanila daje:
čigar pisarne so v lastnej bančnej hiši v Gospodskih ulicah šte. 12.

Generalno zastopstvo v Ljubljani,

Zavaruje poslopja in premoženje proti
požarnim škodam po najnižjih cenah.
Škode cenjuje takoj in najkulantneje.
Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatno
podporo v narodne in občnkoristne
namene.

Velika stara renomirana, dobro idoča krojaška obrt

se radi bolezn lastnika proda iz proste roke.

Obrt je že več kot 25 let stara ter širom slovenskih dežel dobro
znana. — Ponudnik mora biti zmožen d. l. kupnine v zne-ka 6—10.000
kron takoj položiti, za ostanek bi bila merodajna pogodba.

Ponudniki naj se priklase do 3. januarja 1910 pod šifro
„6000—10.000“ poste restante Ljubljana, glavna pošta z
natančnim naslovom. 4667

VI 866 94/118 VIII.

Št. 4575

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.

Pri c. kr. okrajnem sodišču v Ljubljani, odd. VIII. so po prošnji
lastnikov zemljišča vlož. šte. 170 davč. obč. Studenc t. j. ml. Karoline Grbec
in Angele Kovač naprodaj po javni dražbi sledeče nepremičnine, za katere so
se ustanovile pristavljene izklicne cene in sicer:

1) parcele šte. 300, 295, 296, 297, in 301 za	13920 K
2) del parcele 300, obstoječ iz stavb na zahodni strani ceste 2823	
in parceli šte. 298 in 299 za	575 K
3) parcela šte. 354 njiva za	600 K
4) parcela šte. 395 travnik za	100 K
5) parcela šte. 149 njiva za	200 K
6) parcela šte. 562 njiva za	1600 K
7) parcela šte. 582 travnik za	600 K
8) parcela šte. 690 travnik za	200 K
9) parcela šte. 844 travnik za	200 K
10) parcela šte. 845 travnik za	200 K
11) parcela šte. 1442 travnik za	1200 K
12) parcela šte. 1611 travnik za	1400 K
13) parcela šte. 1775 travnik za	400 K
14) parcela šte. 2474/2479 za	4700 K
15) parcela šte. 2483 za	600 K
16) parcela šte. 2580 gozd za	1000 K
17) parcela šte. 2704 gozd za	1400 K
18) parcela šte. 2658 gozd za	800 K

Dražba se bo vršila dne

**22. decembra 1909 in eventulano dne 23.
decembra 1909, vsakokrat pričenši ob 9. uri
dopoludne v občinski pisarni na Studencu.**

Ponudbe pod izklicno ceno se ne sprejmejo.
Na posestvu zavarovanim upnikom ostanejo njihove zastavne pravice
brez ozira na prodajno ceno.

Dražbeno izkupilo je plačati v sodne roke.

Dražbene pogoje je mogoče vpogledati pri podpisani sodnji v sobi št. 39.

**C. kr. okrajna sodnija v Ljubljani, odd. VIII.,
dne 14. decembra 1909.**

Predtiskarija

Specialna trgovina finih ročnih del

TONI JAGER

v Ljubljani, Židovska ulica 5.

Tamburiranje

Odvetnik

dr. Jos. Globevnik

naznanja, da je otvoril

v lastni hiši v Novem mestu
svojo

odvetniško pisarno.

Za jesen in zimo

priporoča trdka

Gričar & Mejač

v Ljubljani, Prešernova ulica 9

svojo bogato zalogo

**izgotovljenih oblek
za gospode in dečke**

ter mične novosti

v konfekciji za dame in deklice.

Ceniki zastonj in franko.

„Slovenski Jug“.

Poročevalec branskega časopisa »Lidové Noviny« je imel zadnjič s predsednikom »Slov. Jugu« razgovor. Prof. Bož. Marković je dejal poročevalcu:

»Vi ste gotovo čitali prvo številko našega lista; v tej številki je rečeno vse, kaj hočemo, po katerih potih pojdemo, katera sredstva bomo rabili. Tam je cel naš program, vse. Ničesar več, prav ničesar več ni v našem programu. Ne delamo ničesar drugega nego to, na kar ima vsak narod pravico, naj živi kjerkoli, na kar imajo pravico Čehi, Poljaki, brez ozira na teritorialne meje, ki jih ločijo: hočemo se obdržati in ohraniti se kot narod. To pa moremo le tedaj, če bomo kulturno močni, če bomo imeli literaturo in umetnost, to pa je mogoče doseči le tedaj, če se zblizha in združijo vse kar je raztreseno. Naš narod je raztresen po petih državah. Srbi so na Srbskem, na Turškem, na Črni gori, v Avstriji in na Ogrskem. Srbi na Turškem se bodo mogli narodnostno obdržati in ohraniti le tedaj, če bodo kulturno močni, to velja tudi o nas na Srbskem, kakor tudi o Srbih na Ogrskem in v Avstriji, nič manj pa ne velja to tudi o Hrvatih, ki so z nami en narod, in o Slovenih, ki se po jeziku le malo razlikujejo od nas; toda da ustvarimo silno kulturo, mogočno literaturo in umetnost, smo mi na Srbskem preslabi, če bi hoteli živeti separatistično, pravtako kakor so slabi Srbi na Turškem ali na Črni gori ali pa na Avstrijskem ali na Ogrskem. Jezik nas ne loči, kakaj bi se torej ne združili v eno kulturno enoto, da si z združenimi močmi ustvarimo, česar nam k življenju manjka? Če bo imel hrvaški pisatelj široko družino bralcev, mu bo tudi njegov razvoj bolje zagotovljen, to velja tudi o srbskem in o slovenskem pisatelju. Prav tako je z upodablja-jočim umetnikom, slikarjem, kiparjem: jugoslovanske razstave jim odpirajo pristop v mnogo širši krog interesentov, kar jim omogoča boljše odjemalce. Spoznavanje in kulturno zblizevanje Jugoslovancev je torej edini program »Slov. Jugu«.

In s kakimi sredstvi hočete to doseči?

»Tu so ta sredstva! Zagotavljam, Vas, da nimamo drugih sredstev v misli,« je dejal prof. Marković in pokazal na »Slov. Jug«, ki je ležal pred njim.

Morda tudi z živahno agitacijo?

»Ne! Moja edina ambicija je, da bi bil ta tednik vedno urejen tako, kakor ta številka. Zberimo okoli lista najodličnejše ljudi na slovenskem jugu in vsak bo odgovoren za svoj članek, prispevek, vsak ga bo podpisal. Vidite moj uvodnik: je podpisan in v njem povdarjam to, da naše delo — vedno je treba to imeti v mislih in nikdar ne pozabiti — meri izključno h kulturnemu edinstvu Jugoslovancev, naroda enega plemena, enega ali sličnega jezika in minulosti, enake usode in interesov. Tako delo se nikjer ne more kvalificirati kot zločin. Imamo tu članek o narodnosti in veri, v katerem izreče pravico, da narodnost ni odvisna od vere, imamo tu pregled iz vseh jugoslovanskih dežel, politične, kulturne in gospodarske, imamo povest bulgarskega pisatelja, z eno besedo, cel list je tako urejen, da je v resnici slika jugoslovanskega življenja. Pri tem se nikakor ne vrtimo v notranje politične zadeve niti v bulgarske, niti kake druge dežele, in v kolikor jih konstatiramo, se godi to v najprijateljski obliki. Pri nas čudovito malo vedo o jugoslovanskih stvarih, masna ne ve ničesar o Hrvatih, o Srbih v Dalmaciji itd., tu pa naj se čitatelj potom rednih, bogatih in stvarnih ter resničnih informacij seznanji z drugoslovanskim življenjem. Za naš list dobivamo v zameno družki jih izobesamo v čitalnici.«

In kdo je izdajatelj lista?

»Izdajatelj in lastnik lista sem jaz,« je odgovoril Marković.

Kako je to, da so »Slovenski Jug« obdružili revolucijske propagande? sem vprašal.

»Če poznate tek zagrebškega procesa, kar predpostavljam, veste, da je ta obdolžitev gola izmišljotina. Tri leta sem predsednik »Slov. Jugu«, pa Nastića nisem nikdar videl in ga ne poznam. Nehali smo izdajati list, da bi ne delali sodišču zaprek pri preiskavi, zdaj pa se je pokazala popolna neutemeljenost obdolžitve.«

Ampak to se mi vendar zdi majhno sredstvo, tako majhen list za tako veliko nalogo.

»Če bo zadosti odjemalcev, bomo za šest mesecev lahko začeli izdajati list po dvakrat na teden.«

In dr. Marković je začel tako iskreno govoriti o tem drobnem listu, ki naj bi bil bolj revija kot časnik — kakor pravi sam — in v karerega hoče položiti vse svoje idealno stremljenje, da ni bilo niti treba, da mi je pri odhodu še dejal: »Ne od-

najajte od tuc niti s najmanjšo senco dvoma o resničnosti mojega nagotovanja da je »Slov. Jug« le kulturni činitelj, da nima nobenih drugih namenov kot te, katere sem Vam povedal.«

Nele, da sem mu verjel, zgrajal sem se v duhu nad to predznostjo, s kakoršno se je to kulturno delo izrabljalo za utemeljitev zagrebškega procesa.

Vedno sem bil o tem prepričan — sem dejal — da so one obdolžitve lažnjive, in prišel sem le, da javnosti povem lastne besede Vaše kot predsednika »Slov. Jugu« o priliki, ko zopet začnete z delovanjem.

»Veseli me to, in prosim, povejte, da bi jaz kot kulturni človek nikdar ne dopustil takega drugega delovanja v »Slovenskem Jugu«.

Rokodelci v kraljevskih dvorcih.

Se v ljudskih šolah so nam radi pripovedovali vsakovrstne storije, ki naj bi bornim podanikom človeško približale različne mogočnike tega sveta. Kolikrat smo morali čitati in slišati, da je bil prvi cesar iz rodovine habsburške, Rudolf I. tako pobožen, da je svojega konja prepustil duhovniku, ko je nesel nekemu bolniku zadnjo popotnico. Nihče pa nam takrat ni povedal, da je bil ta isti Rudolf grof Habsburški eden največjih nasprotnikov papeštva, da se je kot zaveznik nemških cesarjev udeležil več vojsk zoper papeža in da je bil dvakrat iz katoliške cerkve izobčen.

Med sredstva, s katerimi se dela za popularnost vladarjev spadajo tudi povesti, da so se različni principi učili vsakovrstnih rokodelstev in da so v svojih prostih urah prav pridno popravljali ure ter izdelovali mize in ključke itd.

Resnica je, da so v različnih vladarskih hišah na Nemškem in drugod gledali na to, da se je kak princ bavil za kratek čas s kakim rokodelstvom. Kaj naj pa bi tak princ sicer počel ves dan? Rokodelsko delo je dobro za zdravje in kratkočasno za gospode, ki jim ni treba od svojega dela živeti in begati za zaslužkom. In kako dobro mora uplivati na priprosto dušo takega obrtnika, če sliši, da se kak kraljevski princ uči mizarstva ali čevljarstva in da spoštuje obrtni stan tako visoko, da je v svojih »prostitih urah« sam obrtnik.

Da, da, ljudje so navadno še dosti bolj neumni, kakor se o njih misli.

Te dni bobnajo vsi nemški listi, da bodeta sina pruskega princa Friderika Leopolda, princ Friderik Karel in princ Friderik Žiga v kratkem delala pomočniške kušnje, prvi kot mizar, drugi kot ključavničar. Pri svojem učenju teh rokodelstev pač nista dobila žuljavih rok. Ne dvomi o sicer, da bodeta oba s sijajnim uspehom napravila pomočniško skušnjo, a da bi znala le najmanjšo stvar dobro izvršiti, tega ne verjamemo.

Nemški listi govorijo pri tej priliki na dolgo in široko, koliko nemških kraljev in princev se je bavilo z rokodelstvi. Cesar Viljem I. je bil neki ebenista, cesar Friderik maniscalco, cesar Viljem II. in njegov sin sta knjigoveza, saški kralj Friderik Avgust pa mizar.

Dandanes je to negovanje rokodelstev že bolj redko v kraljevskih palačah, kakor je bilo v prejšnjih stoletjih. Resno seveda ni bilo nikdar in tudi ni zdaj, vedno samo kratkočasje in negovano zaradi zdravja. En sam potentat je bil, ki se je resno in vztrajno bavil s svojo obrtjo, to je bil papež Klemen XII. Ta se je pečal s kuharstvom. Največje veselje mu je bilo, da je skuhal obed in kar je skuhal, to so morali njegovi kardinali in dvorjani snesti in so ga morali potem še s kislimi obrazi hvaliti. Je bil pač velik porednež, ta sveti oče Klement XII.

Slovenski elektrotehnik Fr. Sax

Ljubljana, Gradišče 17.

Uvaja vsakojake elektrotehniške naprave, kot zvonila, telefon, elekt. hišne svetilnice za blagajne in navadne vrata, prenosne stroje, svetle, svetle za njih popravilo, oz. ostanke ostanke popravilo in novost. Izven Ljubljane se priporoča za usposabljanje takih delavcev.

elekt. naprav za luč in moč.

Na razpolago dobro in zanesljivo blago.

Pokličite me, ako je vaš električni obrat moten.

3:00

Božična prodaja!

Radi prevelike zaloge prodajam konfekcije za gospode, dame, dečke in deklice po tovarniški ceni.

A. LUKIČ, Pred Škofijo 19.

Gosli in kitara

Dobre gosli in fno kitaro prodaja Friso Tomo, Medvedo, Gorjane.

Revna deklica

zelo pridna in nadarjena, močna, z izvrstno pisavo bi rada vstopila v kako trgovino (v. tudi kam drugam) kot

učenka

Več pove g. Branko Zemljčič, učitelj. Bočna p. Gornji grad.

Ljudevit Borovnik

puškar v Borovljah (Friauf) na Koroškem.

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušk za lovce in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi predeluje stare puške oklesnice, sprejema vsakovrstna popravila ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskušene in od mene preizkušene. — Ilustrovani ocniki zastoj.

Ugodna prilika

Hvalična nagrada

1. nag. 10 K, 2. nag. 5 K, 3. nag. 2 K, 4. nag. 1 K, 5. nag. 50 K, 6. nag. 25 K, 7. nag. 10 K, 8. nag. 5 K, 9. nag. 2 K, 10. nag. 1 K.

Če želite udeležiti te nagradne igre, pošljite svoj odgovor na: Hvalična nagrada, 1. nag. 10 K, 2. nag. 5 K, 3. nag. 2 K, 4. nag. 1 K, 5. nag. 50 K, 6. nag. 25 K, 7. nag. 10 K, 8. nag. 5 K, 9. nag. 2 K, 10. nag. 1 K.

Naročite takoj!

Svoji k svojim!

Za Božič!

Krasna darila prstanov, uhanov, zlatih in srebrnih verižic, zlatih in srebrnih ur itd.

Blago prve vrste.

Solidna postrežba. Cene najnižje.

Lud. Černe

juvelir, trgovec z urami

ter zapriseženi sodnijski cenilec.

Ljubljana, Wolfove ulice 3.

351

ter zapriseženi sodnijski cenilec.

Ljubljana, Wolfove ulice 3.

351

ter zapriseženi sodnijski cenilec.

Ljubljana, Wolfove ulice 3.

351

ter zapriseženi sodnijski cenilec.

Ljubljana, Wolfove ulice 3.

351

ter zapriseženi sodnijski cenilec.

Ljubljana, Wolfove ulice 3.

351

ter zapriseženi sodnijski cenilec.

Ljubljana, Wolfove ulice 3.

351

ter zapriseženi sodnijski cenilec.

Ljubljana, Wolfove ulice 3.

351

ter zapriseženi sodnijski cenilec.

Ljubljana, Wolfove ulice 3.

351

Nogavice

moške in ženske, z majhno tvorniško napako, prodaja tvornica nogavic pod izdelovalno ceno na kilo. Poizkusni zavoji se oddajajo na željo.

Vprašanja pod »6500 kg na leto« na naslov Rudolf Mosse v Pragi.

4632

Gospodična

večja slovenskega in nemškega jezika, strojepisja, s trgovskim tečajem in poldrugetno prakso kot kontoristinja, želi premeniti službo.

Ponudbe pod »Trajna služba« na uprav. »Slov. Naroda«.

4604

Štedilna ognjišča Triumph

za gospodinjstva, ekonomije itd. v vsakršni izpeljavi. Že 30 let so najbolje priznana tu di kot najboljši in najtrpežnejši izdelki. Največja prihranitev goriva. Specijaliteta: štedilna ognjišča za hotele, gostilne, restavracije, kavarne I. dr. Ceniki in proračuni na razpolago Glavni katalog franco proti doposlani znamki.

Tovarna za štedilna ognjišča »Triumph« S. Goldschmidt & sin

Wels 18, Gorenje Avstrijsko.

2506

Wels 18, Gorenje Avstrijsko.

2506

Wels 18, Gorenje Avstrijsko.

2506

Wels 18, Gorenje Avstrijsko.

2506

Wels 18, Gorenje Avstrijsko.

2506

Wels 18, Gorenje Avstrijsko.

2506

Wels 18, Gorenje Avstrijsko.

2506

Wels 18, Gorenje Avstrijsko.

2506

Wels 18, Gorenje Avstrijsko.

2506

Wels 18, Gorenje Avstrijsko.

2506

Wels 18, Gorenje Avstrijsko.

2506

Wels 18, Gorenje Avstrijsko.

2506

Wels 18, Gorenje Avstrijsko.

2506

Wels 18, Gorenje Avstrijsko.

2506

Wels 18, Gorenje Avstrijsko.

2506

Wels 18, Gorenje Avstrijsko.

2506

Wels 18, Gorenje Avstrijsko.

2506

Wels 18, Gorenje Avstrijsko.

2506

Wels 18, Gorenje Avstrijsko.

2506

Wels 18, Gorenje Avstrijsko.

2506

Wels 18, Gorenje Avstrijsko.

2506

Wels 18, Gorenje Avstrijsko.

2506

Wels 18, Gorenje Avstrijsko.

2506

2 hlapca

enega za konje, enega za govejo živino, se na neki graščini takoj sprejmeta.

Naslov pove upravništvo »Sloven- skoga Naroda«.

4554

Kontorist

absolvent trgovske šole s prakso, večje slovenščine, nemščine in strojepisja, išče službo.

Ponudbe na upravništvo »Sloven- skega Naroda«.

4648

Ugodna prilika!

Sode od finega špirta,

iz hrastovega lesa, krasni izdelek tovarne špirta, zelo močne in trpežne deloma popolnoma nove deloma enkrat rabljene, velikosti vsebine po 300, 350, 400, 600 do 700 litrov za takojšnjo rabo vsakih vrst vina najboljšje priporočljivosti odda po prav nizkih soli tih cenah tvrdka Iv. A. Hartmann nasl. Avg. Tomažič Ljubljana Marije Terezije cesta.

4415

Enako sodijo

vse gospodinjce o

Schikovi rženi kavi

Naravnost slastna je!

Pridodatek k zrnati kavi, vsake pol. Slasten okus. Velik prihranek. 5 kg stane 4 K. Po povzet u pošila franko na vsako avstro-ogrsko pošto

Mihael Valentin Schik

Dunaj VII 3, Lerchenfelderstrasse

št. 67.

3847

Gostilničarji pozor!

Sveži rusi

letina 1909-1910 sodček K 210.

Prave kranjske klohase

po okusu nedosežne torej brez konkurence par 44 v. po povzetju.

R. Zore. (Jesenice Gorenjsko.)

Kronično zaprtje

oslabljenje črev, motenje v jetrih in žolču, v cirkulaciji krvi, v trebušnih organih kakor tudi žilo, preobilost in razne ženske bolezni ozdravi gotovo in brez bolečin nova in najbolj močna grenka voda

„Moravia“

v Sokolnici pri Brnu.

Dobiva se v vsah lekarnah in večjih spec. trgovinah.

Glavna zaloga za Kranjsko: 4343

A. Šarabon v Ljubljani.

Priporočamo

za Božič in predpust

glasovite in zajamčeno naravno proizvede, odlikovane z zlato kulajno

Sans Souci, Grand crémant

franc. šampanjec.

4579

Carte d'Or

domača specijaliteta.

Asti spumante

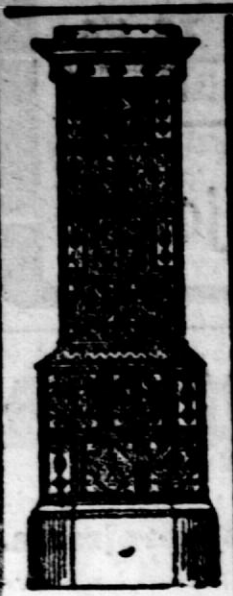
turinska specijaliteta.

Bakarska vodica

primorska specijaliteta.

Gennaro Ossoinack, Reka

4313

Najstarejša domača slovenska tovarna pečl.
Ustanovljena leta 1888.

Založnik avstrijskih
zveze državnih
ces. kralj. uradnikov.

Alojzij Večaj v Ljubljani,

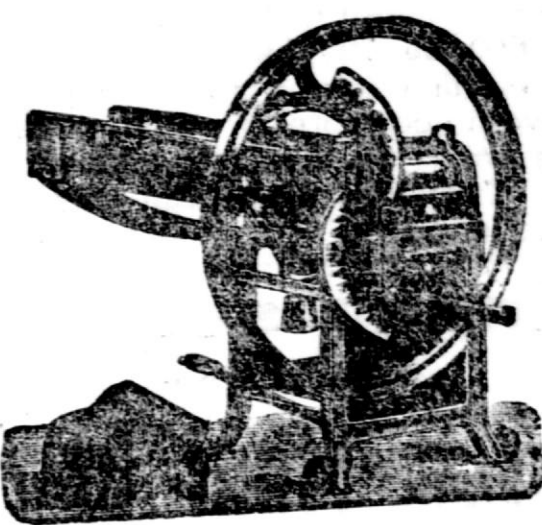
Trnovo, Opekarska cesta, Veliki straden št. 9
priporoča vsem stavbnim podjetnikom in sl. občinstvu svojo veliko
zalogo najtrpežnejših in sicer od najmodernejših prečanih in poljubno
barvanih do najprostejših prstenih pečl različnih vzorcev kakor:
renaissance, barok, gotike, secesion itd., kakor tudi štedilnike in
krušne pečl lastnega in domačega izdelka po najnižjih cenah ter je
v svoji stroki popolnoma izvežban.

rodbinski
šivalni stroji
so najkoristnejša božična darila.

Dobivajo se po vseh naših prodajalnicah.

Singer Co. deln. dr. za šivalne stroje.
Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 4.

Stroje za pripravljanje krme

slamorenice, repereznice, mlino za
debelo moko (otrobe), priprave za pa-
renje krme, štedilna kotlišta, sesalke
za gnojnice
izdeluje in razpošilja po najnovejšem in priznanem
načinu tvrdka 3770

Ph. Mayfarth & Co.

tvornica za gospodarske stroje, železovarna in fužine na paro
Dunaj II., Taborstrasse 71.

Sprejemajo se zastopniki in razprodajalci.

Edina zaloga
izvirnih
ameriških
čevljev.

Ameriška
zaloga čevljev
v Ljubljani
poleg kavarne
„pri Slonu“.
Pazite natanko na firmo.

Otvoritev trgovine.

Sl. občinstvu v mestu in na deželi vljudo naznanjam, da sem otvoril
10. t. m.

špecerijsko in delikatesno trgovino
v Presojni ulici 3, na Friškovicu.

Cenjenim odjemalcem bodem vedno postregel z dobrim blagom po naj-
nižjih cenah, ter kupljene stvari tudi dostavljal na dom.

Za mnogobrojen obisk se vljudo priporoča

Hinko Privšek, trgovec.

Nakupna prilika!

Velika božična prodaja
pod vsako ceno!

Za gospode in dečke:

zimski paletoti, obleke,
kožuh, pelerine, kle-
buki in čepice.

Za dame in deklice:

jopice iz pliša, in sakna, pale-
toti, raglani, kostumi, pelerine,
krila, bluze, boe in mufl.

„Angleško skladišče oblek“

O. Bernatovič
Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Ključavničarstvo

Ig. Faschinga vdova
Poljanski nasip št. 8.
Reichova hiša.

Izvrstne in solidne dele.
Cene zmerno. Popravila se
! ! točno izvršujejo. ! !

Največja zaloga navadnih do najfinjših
otroških vozičkov
in navadne do najfinjše

žime.
M. Pakič
v Ljubljani.
Namenim naročnikom se
pošilja s poročilom.

Josip Rojina

krojač prve vrste

v Šelenburgovih ulicah šte. 5.
nasproti glavne pošte

konkurira z največjimi tvrdkami
glede finega kroja in ele-
gantne izvršitve.

Trnovska zaloga najfinjših angl.
in franc. specialitet blaga.

: Zavod za uniformiranje. :

Svoji k
svojim!

Ciril - Metodove družbe

Te žitne drože, izborne po
kakovosti, se priporočajo go-
spodom pekarn, trgovcem in
slav. občinstvu. Prodaja jih

v korist Ciril - Metodovi družbi
po nizkih cenah samo

Maks Zaloker

v Ljubljani

v lastni hiši

Kladenska ulica št. 17 in

Rečna ulica št. 5.

V korist Ciril - Metodovi družbi!

Odlikovana

Prva kranjska

tvornica klavirjev

Ljubljana

Hilšarjeva ulica 5

Gradišče

RUDOLF A. WARBINEK

Jamstvo šest let.

Eksport v vse dežele.

Priporoča svoje prve vrste, za vsa podnebja
solidno narejene pianine, klavirje in
harmonije tudi samostojne
za gotov denar, na delna od-
plačila ali naposode.

Poprave in uglaševanja se izvršujejo točno
in računijo najceneje.
največja tvornica na avstrijskem jugu.

št. 636/pr.

Sekundarska služba.

V deželni bolnici v Ljubljani je popolniti s 1. februarjem 1910

eno sekundarsko mesto.

S to službo je združen odjutom letnih 2800 K poleg prestega sta-
novanja v deželni bolnici.

Sekundarij ne sme biti oženjen ter tudi ne sme izvrševati zunanje
zdravniške prakse.

Prosilec za razpisano mesto predloži naj svoje s krstnim listom, z do-
kazili o doktoratu medicine, eventualnem dosedanjem službovanju ter o znanju
slov. ali kakega drugega slovanskega ter nemškega jezika opremljene prošnje

do 15. januarja 1910

na vodstvo deželnih dobredelnih zavodov v Ljubljani.

Deželni odbor kranjski

v Ljubljani, dne 15. decembra 1909.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu in gg. gostilničarjem vljudo naznanjam,
da sem otvoril

trgovino z vinom na debelo
v Spodnji Šiški na Celovški cesti šte. 117 (poleg hotela „Vega“).

Dobijo se: belo istrjansko vino, muškatelec, črni teran
ter sploh več vrst dobrega in pristnega vina. — Cene zelo nizke,
postrežba točna. — Vljudo se priporoča

4396 **Franc Milanović, trgovec z vinom v Spod. Šiški.**

Razglas.

Pobiranje pasjega davka za leto 1910 se bode pričelo z 2. dnem
januarja 1910.

Ta davek je plačati v okrožju ljubljanskega mesta od vsakega psa,
izimši od psov, ki so za varstvo osamljenih posestev neobhodno potrebni.

Lastniki psov naj si preskrbe za to leto veljavnih pasjih mark, naj-
kasneje do dne 20. februarja 1910 pri mestni blagajnici proti plačilu

8 kron.

Z ozirom na § 14 izvršilne naredbe o pobiranju pasjega davka, se
opozarjajo lastniki psov, naj pravočasno vplačajo takso, ker bode polovil konjač
od 20. februarja 1910 nadalje vse one pse, ki se dobe na ulicah brez veljavnih
mark.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
dne 10. decembra 1909.

Župan: **Ivan Hribar l. r.**

Zaloga moka

Vinko MAJDIČ Kranj
Peter MAJDIČ Jarše

v Ljubljani: Emonska cesta 2, v Šiški: Jernejeva ulica 231.

Naročila se sprejemajo v obeh skladiščih in tudi v Ljubljani,
Dunajska cesta 32. — Telefon št. 165.

Karel Meglič

lastnik trdnice Lavrentič & Domicelj.

Žitna trgovina.

Otvoritev

prve higijenične pekarne

na „Friškovicu“, Prisojna ulica šte. 3

se slavnemu občinstvu s tem najvljudnejše naznanja.

V tej novi moderni, z električnim obratom opre-
mljeni, vsem predpisom zdravstva ustrezajoči, pekarni se
bode peklo vsak dan sveže raznovrstno pecivo.

Sprejema se tudi tuji kruh v peko.

Slavno občinstvo naj si izvoli v lastnem interesu
ogledati to novo pekarno.

Z odličnim spoštovanjem se priporoča

Prva higijenična pekarna na „Friškovicu“.

Starci o starosti.

Kaj različni so nazori, ki jih imajo ljudje o starosti in zato bo gotovo marsikoga zanimalo, kako so sodili o starosti različni znameniti možje, katerim je bila usoda naklonila, da so se približali znani skrajni meji človeškega življenja.

Slavni grški modrijan in matematik Pitagor je delil življenje na štiri razdobja, vsako po dvajset let in dejal, da kar živi človek se nad 80 let, to da nič ne šteje, češ, tak človek je mrtev, četudi se po svetu hodi.

Približno enakega mnenja je bil tudi znani nemški humoristični pisatelj Jean Paul.

Ko je dunajski pesnik in dramatik dosegel 80. leto svoje starosti, so mu priredili velike slavnosti in ga častili, kakor časte ljudje samo pesnike, katerih del niso nikdar čitali. Grillparzer je povodom teh slavnosti in čaščenj zapisal v svoj dnevnik: »Stoti del teh odklikovanj in počaščenj bi me bil v mladosti napravil blaženega same sreče, zdaj pa so ta počaščenja podobna milostnemu strelnu, ki me je ubil.«

Eno leto pred svojo smrtjo je bivši nemški kancelar knez Bismarck pisal: »Starost je moja edina bolezen. Usoda me je obvarovala tega, kar je pravo prokletje starosti, namreč zapuščenosti.«

Sloveči francoski slikar Meissonier je pisal »Kadar postanejo trgovci stari, se umaknejo iz kupčije; umetniki pa se ne morejo nikdar odpovedati. Tekom svojega življenja sem bil delžen časti in ljubezni, samo ne delopust; nehal bom delati šele kadar bom mrtev.«

Znameniti dunajski kirurg Billroth je dejal: Moj tovariš Svein mi je pisal, da starosti ne kažejo leta, nego stanje arterij, zato so po letih mladi ljudje dostikrat jako stari in po letih stari ljudje dostikrat sveži in zdravi in čvrsti kakor mladi.

Ko je bil veliki angleški državnik, lord Palmerston, vprašan, kako je živl, da je tako zdrav in krepak dosegel starost osemdesetih let, je smehljaje odgovoril: »Kadar sem legel spati, sem razen svoje obleke odložil tudi vse skrbi. Delo samo nikogar ne ubije, samo skrbno premišljevanje.«

Nemški feldmaršal grof Moltke je leta 1888. pisal: »Smrt ni priljubljen gost, a vendar bi ne maral preziveti še prihodnjega leta, kajti resni časi se bližajo Nemčiji in morda bi moral prisesti zvestobo celo petemu pruskemu kralju.«

Slavni filozof in čudak Artur Schopenhauer je pisal: »Razloček med mladino in med starostjo je ničev in brez pomena; mladi ljudje imajo pred sabo življenje, stari pa smrt; prvi imajo kratko preteklost in dolgo prihodnost, drugi pa kratko prihodnost in dolgo preteklost; ker imajo torej stari pred sabo smrt, mladi ljudje pa življenje, res ne vem, katerega naj bo bolj strah.

Zgodovinske črtice.

X.

Ustanovitelj zedinjene Italije, grof Cavour je že v svojih mladih letih vzbujal splošno pozornost in je že kot mladenič koval načrte največje smelosti ter se pripravljaj na njih uresničenje.

Leta 1832, ko je bil Kamilo Bensa di Cavour šele 22 let star, se je začel pripravljati na veliko potovanje po vseh provincijah, ki jih je hotel kot mož reklamirati za bodočo Italijo. Predvsem je hotel spoznati Trst kot najvzhodnejšo točko tistih italijanskih pokrajin, ki jih je hotel najprej pridobiti svojemu kralju.

Ko je prosil turinsko vladno dovoljenja, potovati v Trst, je avstrijski poslanik v Turinu, grof Henrik Bombelles poslal na avstrijsko vladno v Milanu tajno poročilo, v katerem je med drugim pisal: »Ta mladenič pripada eni najuglednejših rodbin v Piemontu... obdarjen z izredno lahkoto pojmovanja in z mnogimi talenti je vstopil v vojaško ženijsko akademijo. Njegove ideje, njegovo prijateljstvo z drugimi mladeniči slabih misli in posebno z nekim atakjem francoskega poslanstva (grofom Houssonvilleom) je postalo tako sumljivo, da je bil kralj prisiljen, ga zapreti v trdnjavi Bard... Jaz ga smatram za skrajno nevarnega človeka; vsi poskusi ga poboljšati, so bili brez uspeha. Potrebno je torej, da se ga najstrožje nadzira...«

Generalni ravnatelj avstrijske policije pl. Torresani, — stari oče znanega nemškega romanopisca — je na podlagi tega poročila poslal omejnemu policijskemu komisarijatu v Boffaloro ukaz, da »Pijemontez Kamilo Bensa di Cavour, ki je znan po korumpiranosti svojih političnih načel, ne sme prestopiti lombardske meje, če nima potnega lista v popolnem redu, v katerem slučaju pa je

njega samega in njegovo prtljago najstrožje preiskati, in ga ohraniti pod neprestanim policijskim nadzorom, ker ima poročila, pričujoča, da je nositelj nevarnih namenov.«

Oj ta vrli policijski ravnatelj Torresani, ki je mislil, da se nevarni nameni nosijo v žepu ali v kovčegu! Dne 1. junija 1833 pa je izdalo generalno policijsko ravnateljstvo v Trstu vsem policijskim komisarijatom v Lombardiji in na Beneškem ukaz, da je »mladeniču Kamilu Cavourju sploh prepovedano prestopiti avstrijsko mejo.« Tedaj je bil Cavour, dasi je imel potni list v najlepšem redu, prišel v Boffaloro, od policije zavržen in ni smel čez mejo, nego se je moral vrniti v Turin.

Pozneje pa je vendar prišel v Trst. Ko je bil prepotoval že Francijo, Angleško in Belgijo in se je avstrijska vlada prepričala, da ni nikjer nič zlega provzročil mu je leta 1836 dala vendar dovoljenje, »da sme enkrat samkrat« obiskati tudi Trst. Koncem meseca marca se je pripeljal Cavour v Trst in je tam ostal dober teden. Policija ga je neprestano nadzorovala, a v zvezi vsemu nadzorovanju in zasledovanju se je Cavourju vendar posrečilo, da je stopil v zvezo z različnimi tržaškimi »Karbonari«, italijanskimi zarotniki in revolucionarji. Neki trgovec Francisci, ki je bil duševni vodja takratnih karbonarijev v Trstu, je imel troje tajnih posvetovanj s Cavourjem in je aranžiral tudi skrit venestanek med Cavourjem in drugimi zarotniki. Kaj je Cavour sklepal in ngibal s temi ljudmi, tega nihče več ne ve. Potuje nazaj v Italijo se je ustavil Cavour tudi v Devinu in obiskal odtodni grad. V svoj dnevnik je zapisal, da je pri Devinu »la frontiere naturelle« med Italijani in Slovani, iz česar se da sklepati, da je pri obisku Trsta spoznal, da to mesto ne leži na italijanskih tleh, marveč na slovanskih, da je pridobitev Trsta za Italijo nemogoča in da je meja med Italijani in Slovani pri Devinu.

Anton Leutgeb,

333 rekevišar in barmanski.

Pod trančo 1. Ljubljana, Pod trančo 1.

Lasna izdelovalnica vsakovrstnih glaz, umjetnih in vojaških rekevišar.

Izdelovatelj ključnih pasov
Vsa ključna dela.
Zunanja naročila točno
cena miza.

Razpošiljam kolesa

za štiri tedne a. poskušajo in vpleti proti povzpetju. Posamezni deli koles čudovito poceni in dobri.

Iustrirani cenovniki poštnice prosto.

Franc Dušek
Izročila koles, Spetna št. 50, ob drž. telegrafni črtili.

TOIFLOV

TALANDA

CEYLON CAJ

Dragotin Puc

: tapetniški in preprogarški :
mojster

v trdnji Puc & Komp.

Izdelujem vsa v to stroko
spadajoča dela solidno in po
1078 niskih cenah.

Ljubljana
Marije Terezije cesta 11.

Perje

za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

F. HITI

Pred škofije šte. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Najboljši čevlji sedanosti

so z znamko

WERNER SHOE

Cene brez konkurence!

Edina zaloga le pri trdnji

J. Keber

(pri zlatem čevlju)

• Ljubljana, Stari trg 9. •

Edini zavod
v Ljubljani

za kemično čiščenje obleke in zastorjev, barvarija in likanje sukna na par.

JOS. REICH

Poljanski nasip - Ozka ulica št. 4.

Sprejemališče

Šelenburgova ulica št. 3.

Postrežba točna. Solidne cene.

Avgust Agnola

Ljubljana,
Dunajska cesta 13

Izborna zaloga
namiznih in
nastropnih
svetiljk
najnovejše
vrste
po niskih cenah

Važno! za Važno!

gospodinj, trgovce in živinorejce.

Najboljši in najcenejši postrežba

za drovje, kemikalije, soli, črte, keramiko itd. tudi po Knopu, usne vode in zobni prašek, ribje olje, rotilne in posipalne maske za otroke, dišave, mila in sploh vse toaletne predmete, fotografirane aparate in potrebščine kirurškega obzora vsake vrste, sredstva za desinfekcijo, vasek in paste za tla itd. — Velika zaloga najfinjšega ruma in konjaka. — Zaloga svežih mineralnih vod in soli za kopel. Oblastv. konc. oddaja strupov.

Za živinorejce

posebno priporočljivo: grenka sol, dvojni sol, soliter, cecoljan, helmoš, krmilno apno itd. — Vnana naročila se izvršujejo točno in solidno.

Drogerija
ANTON KANC

Ljubljana, Židovska ulica št. 1.
Kupuje po najvišji ceni razna selišta (rože), cvetje, torenice, semen, storže itd.

Deležna družba združenih pivovarov

Žalec in Laški trg v Ljubljani

knjigovodjo

izvršenega v pivovarniškem ali silničnem delovanju.

Mesto se ima nastopiti kar najhitreje. Plača po dogovoru.

Prošnje je vložiti pri 4538

ravnateljstva pivovarne v Laškem trgu.

V Ameriko in Kanado

Cunard Line.

Odhod iz domačega pristanišča Trsta:

Saxonia, 20. decembra 1909.
Pannonia, 11. januarja 1910.
Saxonia, 23. februarja 1910.

Iz Liverpoola: 1515

Lusitania (največji in najlepši parnik sveta) 18. decembra 1909, 8. januarja, 26. februarja, 19. marca, 9. aprila 1910

Mauretania dne 1. dec. bra 1909, 29. januarja, 19. februarja, 12. marca 1910, 2. aprila 1910.

Pojasnila in vozne karte pri **And. Odisek** v Ljubljani, Slovenske ulice šte. 28, poleg cerkve Srca Jezusovega.

Fattingerjeva pasja pogača

iz mesnih vlaken,

najidealnejše krmilo za pse vseh pasem.

Naradni ceniki in brošure o najdaljših krmilih za pse, perutnino, fazane, domače zajce, srne in večje divjadi so dobivajo zastoj od firme

H. POLSTERER,

izmesalnik za Fattingerjevo patentno pasjo pogačo iz mesnih vlaken in za krmilo za perutnino

Dun. Novo mesto (W.-Neustadt).

Zastopstvo v Ljubljani:
AVGUST PUST,
Fran Grošljev naslednik,
Poljanska cesta.

Seydlin

Najbolje za zoba

Za Božič!!

priporoča

veliko zalogo

igrač

in

galanterijskega blaga

ANTON ŠKOF

Dunajska c. v bliž gostilne „št. 6“.

Pozor podjetniki!

Naprodaj je

v bližini Ljubljane, skupno vrč oravov 3. sečen, ob cesti ležeč travnik. Tam je izvrstna glina tudi za strošne opeke in je 3-4 na debelo. Cena po dogovoru. 4503

Kje, pove uprav. »Slov. Narod.«

Pozor!

Vsak dan morske ribe

vsake vrste vstevši jastoge in ostrige po izredno niskih cenah. Svrže blago. Vsak dan dovoz iz lastnih ribolovov. Vse po konkurenčnih cenah. Razpošilja se od 5 kg naprej v poštnih zavojih po povzpetju

Giovanni Dagosti v Trstu, ribji trg.

Nedosežno

Najnovejša ameriška iznajdba

Eligijensko gumasto blago za moške.
Porabno na leta. K 4-60.
Čez 2 milijona kosov prodanih v kratkem času.

Eligijensko gumasto blago za ženske.
(Varstvo žensk.) Priporočili najprej zdravniški strokovnjaki, porabno na leta K 2-60. Kdor pošlje denar naprej (tudi pisemne znamke) mu pošlje diskretno in poštnice prosto, sicer 50 vin. več, edina prodaja

H. AUER

tvornica za gumasto blago.

Dunaj IX 2, Nussdorferstrasse 3-0.

Zastoj! Vzorci in ceniki!

Tucat 50:100 cm vel. damastne brisalke sec. vzorec, čisto platno K 8-
Tucat 48:10 cm vel. cvihaste brisalke, čisto platno „ 4-46
Tucat 54:120 cm vel. dvojnodamastne brisalke, sec. vzorec, čisto platno „ 14-
Kos tkanine, 82 cm šir. 23 m dolg, pripraven za živitno in posteljno perilo „ 11.50
Jedilna garnitura za 6 oseb, čisto platno, 140 cm vel., servite 60:60 „ 5.50
Tucat brisalnih cunj, čisto platno. 60:70 cm „ 5.50
78 cm široko laneno platno, prstna platina 1 m „ 80
6 rjuh, platno, 150:200 cm „ 13.26
6 rjuh, platno, 150:225 cm „ 15-
40 m brezhibnih ostankov kanečasa, eksforda, cefirja, potisk. cef. „ 15-
Razpošiljanje po povzpetju. — Neugajajoče seveda vzamem nazaj. 4450

BERTHOLD HOCHBERG, tkalnica
Kostelec Červený, Krkonoši (Česko).

Najboljši kosmetičski predmeti

za olepšanje polti in telesa so:

Ada mila po 80 h, „ cream po 1 K,
za gojitev zob in ust: „ Menthol „
Ada ustna voda po 1 K,
zobni prašek po 60 h;
za ohranitev in rast las: lasna voda po 1 K,
Ada lasna pomada po 1 K.

1387

Ti izdelki „Ada“, ki so oblastveno varovani, so naprodaj le v

Orlovi lekarni

Ph. Mr. Josip Cizmár v Ljubljani.

Kupajte skupno to domačo izdelka!

Svoji k svojim! Narodna trdnja!

Milko Krapeš

urar in trgovec

Ljubljana, Jurčičev trg šte. 3.

Ustanovljeno leta 1852.

Cen. občinstvu priporočam svojo bogato zalogo 1954

stenskimi in žepnimi ur, uhanev, prstanev in veriže.

Osobito sedaj ob priliki božiča in Novega leta, namenil sem se prodajati dobro blago po izredno niskih cenah.

Popravi točno in ceno!

Za vsako prodano ali popravičeno uro jamčim 1 leto. Sicer trajanje in polna gar.

Akumulaterji
100 raznih velikosti od 60 naprej. Cene sestoj.
A. Luscher
Izročila akumulaterjev,
Bredane 22, 176
Letna produkcija nad 100.000
komadov. 2563

Puške:
Lancaster od . . . K 28.—
Flobert 8 30
Pistole 2.—
Samokresi 5.—
naprej. Poprave ceno. Ilustrovan cenovnik
franko. **F. Dušek, Opatovo 76**
ob državni železnici, Česke. 4310

Ceno posteljno perje!
Najboljši češki nakupni vir. 2815
Kg sivga, dobrega, pulenega 2 K; bolj-
šega 2 4 K; prima
polbelega 28 K; belega 4 K; belega
puhastega 5 10 K; kg velenega sne-
žnobelega, pulje-
nega, 6 40 K 8 K; kg puha, si ega 6 K, 7 K,
belega, finega 10 K; na finjši prvi puh 12 K.
Narčila od 5 kg naprej franko.
Zgotovljene postelje iz gostonitega
rdčega, mo-
drega, belega ali rumenega nankiga, per-
nica 180 cm dolga, 16 cm široka, z dvema
zglavicama, 80 cm dlga, 18 cm šir., polnjen
z novim, sivim, prav stanovitnim puhastim
perjem 16 K; napol puh 10 K; puh 4 K;
posamezne pernice 0 K, 1 K, 14 K, 16 K,
zglavnice 3 K, 350, 4 K. Raspoložljive po
povzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se
franko zamenja ali vrne nazaj, za neugaja-
joče se vrne denar. — Notančni cenovniki
gratis in franko.
S. Benisch, Dešen ce št. 767, Šumava.

**Pristni kranjski
lanenooljnati firnež**
Oljnate barve
v posodicah po 1/2, 1 kg
kakor tudi v večjih posodah.
Fasadne barve
za hiše, po vzorcih.
Sikarski vzrci
in papir za vzorce.
Laki
pristni angleški za vozove,
za pohištva in za pode.
Ste i lej
(kit) priznane in strokovno
preizkušene najboljši.
Karbolinej prve
vrste
Mavec (gips)
za podobarje in za stavbe.
Čopiči 219
domačega izdelka za zidarje
in za vsako obrt
priporoča
Adolf Hauptmann
v Ljubljani.
Prva kranjska tovarna
oljnatih barv, firnežev, lakov
in steklarskega kileja.
Zahtevajte cenike!

Vodovodi Inženir-hidrotekt
Konrad Sachnik, Ljubljana
kanalizacije, kopališke naprave
Josthovova ulica št. 4. Brzjavlj.: Sachnik-Ljubljana.

Kdor hoče kupiti zavitek za 6 vinarev,
naj zahteva izključno
"Ottoman" cigaretni papir.
V 300-5

R. WOLF Devlin-Buckau
Podružnica: Dunaj III, Ani Henmarkt 21.
Premične in nepremične polnparne in patentne
vročeparne lokomobile
od 10 do 800 konjskih sil.
Najbolj ekonomični, najbolj trpežni in zanesljivi stroji za
vse industrijske in poljedelske obrate.
V celotni izdelanosti nad 650.000 PS.

Pozor!
Približno 50.000 znamk
tujih držav zamenjam ali prodam vsak
dan od 11. do 3 ure popoldne. 4548
P. Schetina
Vogova ulica št. 8. polunadstropje, levo.

Brzojavka.
Velika božična nakupna prilika!
Specialna trgovina z gramofoni.
50.000 kosov
samo novih in brezhbihih plošč doka-
zano iz prve roke v zalogi.
Plošče Jumbo
25 cm velike, obojestranske, namesti
K 4— samo K 3-20.
Plošče Odeon
27 cm premera, obojestranske, namesto
K 6— samo K 4-40.
Plošče Honotipia
(umetniške plošče) obojestranske, 27,
30 in 35 cm premera 1/2, **popusta**
od katalognih cen.
Plošče Odeon
19 cm premera, obojestranske, namesti
K 3— samo K 2-10.
Plošče Arena
25 cm premera, namesto K 3-60 same
K 3—.

Rabite za streho vaših hiš
Eternit
ETERNIT-TOVARNA LJUDEVITA HATSCHKE LINZ VOCKLABRUCK DUNAJ BUDIMPEŠTA NYERGES-UJFALU
Glavno zastopstvo za južne dežele:
V. JANACH in DRUG, Trst.
Vprašanja na **Teodorja Korna**, krovca in kleparskega mojstra v Ljubljani, kjer se izdelujejo strelovski
kleparska in krovka dela iz različenega blaga.

AGRO-MERKUR
osrednja nakupovalna in prodajalna zadruga v Ljubljani
reg. z. z o. z.
Ljubljana, Janez Terdinova ulica št. 8.
Skladišče tudi v Trstu.
Agro-Merkur dobavlja svojim članom vse potrebščine za gospodarstvo ali za obrt,
kakor poljedelske in druge stroje, umetna gnojila (su erfosfate, tomaževo žlindro,
solitr, kalijevo sol itd.), modro galica, žveplo, krmila, poljske pridelke, vse vrste
semen, kolonijalno in špecerijsko blago itd. 3760
Agro-Merkur prodaja pridelke in izdelke svojih članov.
Agro-Merkur se posebno priporoča za nakup bizeljskih in dolenjskih, istr-
skih, dalmatinskih in goriških jamčen pristnih in izvrstnih vin. Cene
jako nizke.
Agro-Merkur ima jako obširne in ugodne svezve; katagadelj lahko vsakomur jako
dobro in hitro postreže.

Aparati.
Največja izbira od 24— kron naprej.
Kdor kupi in v gotovini plača 10 komadov,
dobi vključ zelo znižani ceni **2 plošči zastoni**,
kdor jih vzame 20, pa **5 plošč zastoni**. Ne
kupujte več preigranih plošč, ker dobite že za
K 2-10 brezhbihih novo znamko prve vrste.
Vsak bo potem hvalil Vaš aparat, sovraštvo
proti gramofonu bo pa izginilo.
Priporočajte se sami o popolni po-
štenosti ponudbe. Cenovniki na zahtevanje
gratis in franko. 4440
Trgovina z gramofoni **PAVEL SCHINKE**
Dunaj VIII, Josefstadtstrasse št. 64.

Ravnokar so došli
krasni
reklamni koledarji
za leto 1910.
s torbico ali brez torbice.
katere oddajam zlic elegantni
izdelavi po 4335
skrajno nizkih cenah.
Natisk firme
brezplačno.
Nihče
naj ne opusti, predno kaj kupi,
zahtevati moje vzorce in cene.
Pestrožba točna in solidna.
Ivan Bonač
togovina papirja na debelo
Selenburgove ulice, nasproti pošte.

Svojim cenjenim odjemalcem javljamo, da smo s 1. oktobrom 1909 firmi
ŽIGA WINTER, Dunaj III, Ungargasse 20
poverili svoje zastopstvo za Gornje in Spodnje Avstrijske, Moravske, Slezije, Štajerske, Koroške in Kranjske. Kadar naročate
FERNET-BRANCA
tok zbirajoči liker za prebavljanje, specialiteta firme FRATELLI BRANCA—MILAN, obračajte se na firmo ŽIGA WINTER.
FERNET-BRANCA se nadrobno dobiva po vseh boljših delikatesnih trgovinah, špecerijah in vinških trgovinah
FRATELLI BRANCA—MILAN.

Dr. Dralleja
vijolična malatina
Sok iz glicerina in medu. Pušica K — 90 in K 100.
Se ne masti!
Idealno negovalo za kožo čudovitega učinka. Pomaga
tako in napravi kožo čametnomelko. Snažno in prak-
tično v porabi.
Proti hrapavim in razpokanim rokam!
Dobiva se povsod. **Tvorniška zaloga:** Dobiva se povsod.
M. Hoffmann & Ko., Dečin na L.

Odkriveno s silo kolajne v Pa-
risu 1904 in s silo kolajne in
kritično v Londonu leta 1895

Anton Presker
krojač

Ljubljana, Sv. Petra c. 16
priporoča svojo
veliko zalogo gotovih oblek
za gospode in dečke, jopice
in plašče za gospe, nepre-
močljivih havelokov itd. itd.
Obleke po meri se po najnovejših vzor-
cih in najnižjih cenah izvršujejo.

Slovenska trrdka obuval
Združenih čevljarjev v Ljubljani

Wolfve ulice šte. 14

priporoča slav. občinstvu svojo veliko zalogo za jesensko in zimsko
sezono vseh vrst najmodernejših čevljev za gospode, dame in
otroke, kakor tudi za turiste in telovadce ter razne čevlje za dom.
Prave ruske galoše in dekolenice (gamašne) in vse k stroki spa-
dajoče potrebščine
Naročila po meri in popravila se okusno, točno in solidno
izvršujejo v lastni delavnici.
Zahtevajte cenike! **Zahtevajte cenike!**

Poštne hranilnice št. 49.086.

Telefon št. 135.

Glavna posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
pisarna na Kongresnem trgu šte. 15, Sodanova hiša v Ljubljani
sprejema in izplačuje hranilne vloge,
obrestuje po $4\frac{3}{4}\%$ od dne vložitve do dne vzdiga
brez odbitka rentnega davka.
Uradne ure od 8.—12. dopoldne in od 3.—6. popoldne.
Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

ima vpeljene domače hranilnike.

Ravnokar izšle nove

dvostranske slovenske plošče!

Cena 4.— krene in po 2 K 50 vin.

2832

Velika zaloga

gramofonov

od 25 kron naprej.

Dobi se tudi na mesečne obroke.

Zato zahtevajte takoj brezplačno cenike
gramofonov in raznih plošč.

Fr. P. Zajec

urar in optik

Ljubljana, Stari trg št. 26.

Proč

gladilnim papirjem (šmirgljem)!!

TRAUBIN

obl. var.

Najnovejšo brzočistilno sredstvo za vse vrste jeklenega in zel. blaga namesto gladilnega papirja.

Traubin osuši v malo minutah vse kuhinjske okvire,
za kar se je z gladilnim papirjem (šmirgljem) rabilo
celo ure.

Traubin je neoprijemljiv:

- za čistilo okvirov in okvirov pri kuhinjskih
ognjiščih.

- vse vrste orožja,

- vse srojne sestavine, vobte za vse predmete, ki se
sicer sušijo z gladilnim papirjem (šmirgljem).

Vsi predmeti so kakor novi in ne razprskani.

Zahtevajte, ali ako ni v zalogi, naročite pri svojem trgovcu samo Traubin, vse drugo pa odločno zavrnite.

Dobiva se v škatljicah à 12 h, 24 h in à 1 kg K 1 20.

Glavna zaloga: **Friderik Traub, Dunaj XVIII., Gentzgasse 27.**

Dobiva ali naroča se pri drogerijskih, specerijskih, barvnih, železninskih in
trgovinah z milom in mešanim blagom.

Vsaka gospodinja naj pazi na navodilo!

Prednosti: Ob največji cenenosti in čistosti osu-
šenih predmetov najhitrejša in najučinkovitejša ravnanje.

Škatljica za 12 vinarjev traja trikrat
tako dolgo kakor poln gladilnega papirja.

Traubin je vreden:

- za vsako gospodinjstvo;

- hotele, gostine in kavarne;

- mesarke in prekajarske prodajalnice;

- vojaštvo, ker tudi vse vrste orožja svetlo osuši.

G. Čadež

v Ljubljani

Mestni trg št. 14

poleg Urbančeve manuf. trgovine

priporoča

klobuke

čepice, razno moško perilo,
kravate, ovrtnike itd. itd.

Blago imam solidno, cene
zmerne. Postrežem točno.

**Pekarija,
slaščičarna
in kavarna**

Jak. Zalaznik

Stari trg šte. 21.

Filiale:

Glavni trg št. 6,

Kolodvorska ulica št. 6.

Tovarna pohištva J. J. Naglas

Ljubljana, Turjaški trg šte. 7.

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke
sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzmeti,
žimnati modroci, otroški vozički itd.

Najsolidnejše blago.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko s parniki „Severonemškega Lloyd“

iz

Bremna

v

New York

s cesarskimi brzoparniki „KAISER WILHELM“, „KRONPRINZ
WILHELM“, „KAISER WILHELM d. GROSSE“.

Prekomorska vožnja traja samo 5 do 6 dni.

Natančen, zanesljiv pouk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega
parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite
v Ljubljani edino le pri

EDVARDU TAVČARJU, Kolodvorska ulica šte. 35

nasproti občezani gostilni „pri Starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. — Vsa
pojasnila, ki se tičejo potovanja, točno in brezplačno. —
Postrežba poštena, resna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Meksiko, Kalifornijo
Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno
ugodno in izredno ceno čez Salvanen. Odhod na tej progi iz Bremna
enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimora in na vse ostale dele sveta kakor
Brazilijo, Kuba, Buenos-Aires, Colombo, Singapore in Avstralijo itd.

Ljubljana

Fr. Ševčik židovska ul. 7.

puškar

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnih

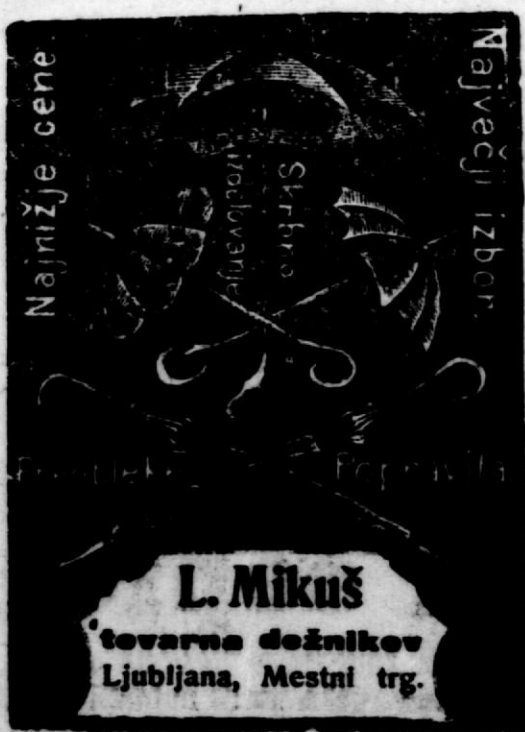
pušk in samokresov

lastnega izdelka, kakor tudi belgijskih, ruskih in čeških strogo
preizkušenih pušk, za katere jamčim za dober srel. Posebno pripo-
ročam lahke trocevke in puške Beck s Kruppovimi cevmi za brez-
dimni smodnik. — Priporočam tudi

veliko zalogo vseh lovskih potrebščin

po najnižjih cenah.

Popravila in naročila se izvršujejo točno in zanesljivo.
Cenovniki na zahtevanje zastoj in poštino preste.

Ustanovljena 1882 Telefon 348

Rudolf Geburth, Dunaj

c. in kr. dvorni strojnik
VII. Kaiserstrasse 71, na ogin Burggasse.

Največja in najbogatejša zaloga vseh vrst
kurilnih peči posebno najfineje v vseh barvah in ognju
emajlirane peči z nikljasto montažo.

Regulirne polnilne peči od 15 kron naprej. Trajnost gorilne
peči za kurjenje s premogom. Štedilna, kuhinjska in strojna
ognjišča vseh velikosti. Peči z železnimi pečnicami za
kurjenje dveh ali treh sob. — Plinov peči in plinovi kamini.

Katalogi gratis in franko. 3252

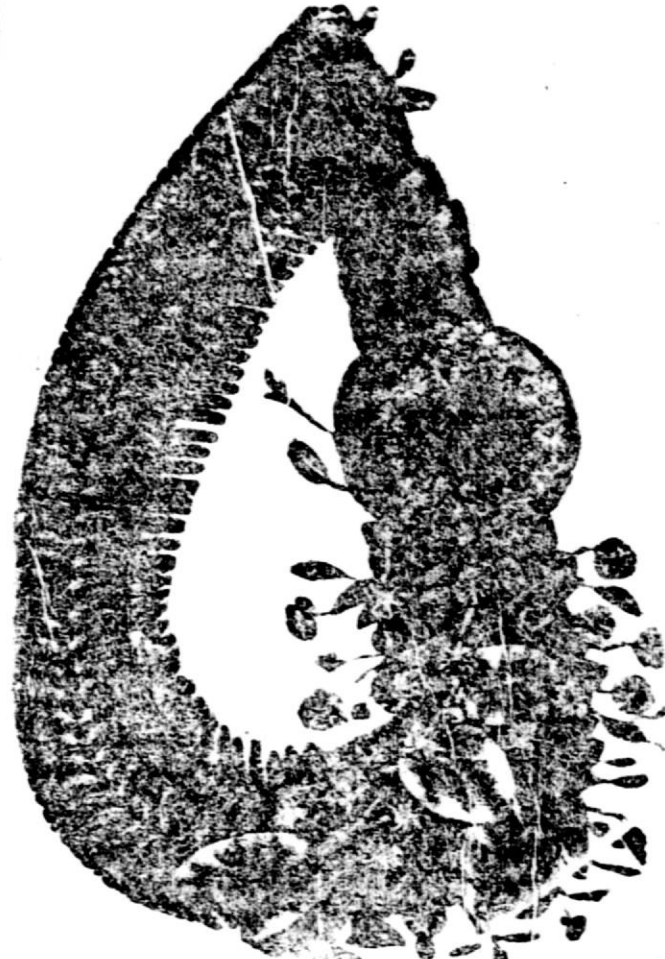
Julija Stor

v Prešernovih ulicah št. 5.

Največja zaloga moških, damskih in otroških
čevljev, čevljev za lawn-tenis in pristnih
goissserskih gorskih čevljev.

Elegantna in
jako skrbna
izvršitev po
vseh cenah.

8271

Slovenci, pozor!

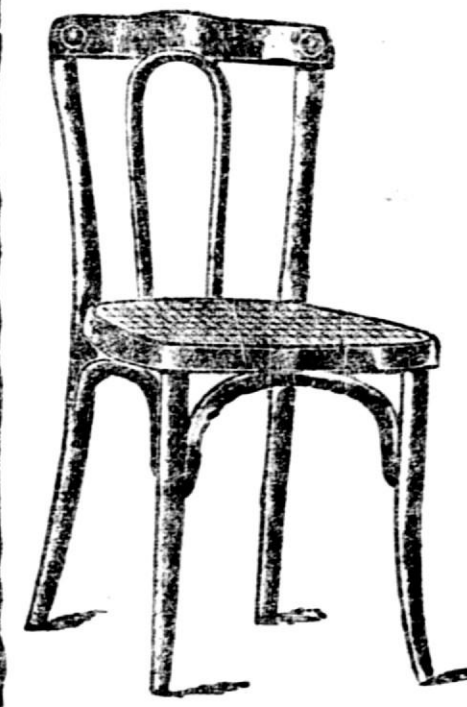
pri nakupovanju vencev!

Fr. Iglič

Ljubljana, Mestni trg 11
priporoča največjo zalogo krasnih
nagrobnih vencev
in trakov z napisi.

Zunanja naročila
se izvršujejo hitro in točno.

Cene brez konkurence!

Naznanilo.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da izdelujem v
svoji novi, največji in po najmodernejšem si-
stemu urejeni tovarni na Kranjskem za upog-
njeno pohištvo in desčice (parket)

Stole

različne vrste od priprostega
do na finejšega izdelka, na-
slonjače, gugalnike, pisalne fo-
telje, obešalnike, mize vsake
velikosti, vrtno stole, stole
za glasovir itd.

Imam vedno veliko zalogo bukovi in hr-
stovih na par prepariranih desčic (parket
po najnižjih cenah).

Na zahtevo pošljem svoj ilustrirani cenik za-
stoj in franko.

Ivan Bahovec,

tovarnar na Duplici p. Kamnik.

3090

Najnovejša iznajdba!

Velik požar

se zamore lahko in naglo pogasiti samo s
Smekalovimi brizgalnicami

s 40 % delavske sile pomanjšanim ravnotežem nove sestave, ki od desne
in leve strani vlečejo in mečejo vodo. — V vsakem položaju delujoče kretanje
brizgalnic nepotrebno.

Na Kranjskem so dosedaj naročila te vrste brizgalnic sledeča gasilna društva:
Erško, Kostanjevica, Bohinjska Bistrica, Metlika, Šenčur, Koroška Bela,
Hranica, Zgornja Šiška, Dravice, Spodnja Idrija, Predosije, Sora, Stob,
Trzin, Zabnica, Kovce, Velika Loka, Kamna gorica, Stožice, Valta vas,
št. Peter na Dolenjskem.

R. A. SMEKAL

v Zagrebu

skladišče vseh gasilnih predmetov, brizgalnic,
cevi, pasov, sekiric, sekalk in gospodarskih stroj-
er ter motornih mlinov.

Odplačevanje na obroke.

129 odlikovanj!

A. KUNST

Ljubljana
Židovska ulica št. 4.

Velika zaloga obuval

lastnega izdelka za dame, gospode
in otroke je vedno na izbero.

Vsakišna naročila se izvršujejo točno in
po nizki ceni. Vse mere se shranjujejo in
zaznamujejo. — Pri zunanjih naročilih naj
se blagovni vzorce pošlji. 40

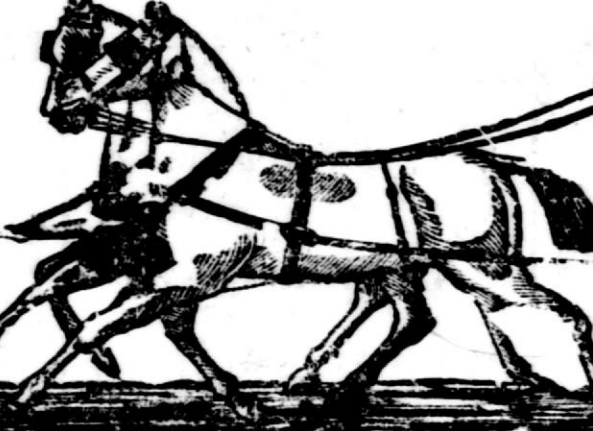
Fr. P. Zajec

optik, urar in trgovec z
zlatino in srebrnino.

Stari trg 26.

Popravila se izvršujejo
točno in ceno.

Slovenski optični zavod v Ljubljani.

Josip Stupica

jermenar in sedlar
v Ljubljani, Slomškova ulica št. 6.

Priporočam svojo bogato zalogo najrazličnejših
konjskih oprav
kakor tudi krasno opremljene
kočije, druge vozove in najrazličnejšo
vprežno opravo

katero imam vedno v zalogi, kakor tudi vse
druge v sedlarsko obrt spadajoče potreb-
ščine kakor tudi že obrabljene vozove
in konjske nprave.

Br. Hlavka

Prešernova
ulica št. 5.

Atelje za ortopedične aparate in
bandaže.

Galvanoplatiranje z električno silo.

Izdelovatelj kirurških medicins-
kih instrumentov in vseh potreb-
ščin za bolnike.

Ant. Krejči

Ljubljana, Wolfova ul. št. 5.

priporoča svojo bogato zalogo
najmodernejših, najfinejših

kožuhovin, klobukov in čepic.

Prevzema tudi vsa v to vrsto spada-
joča popravila proti najnižji ceni.
Kupuje tudi vsakovrstne kožo div-
jačine in jih najbolje plačuje.

Blago ceno in solidno.

Stoj prijatelj!!!

Predno si kupiš ali izposodiš
klavir, pianino ali harmonij
potrudi se še k rodoljubu, edini narodni trdnji

Alfonz Breznik

Gradišče št. 11,
poleg gostilne pri Kromi.

Kot strokovnjak, učitelj Glasbene Matice in
zapr seženi izvedenec c. kr. deželnega sodišča, imam za
trpežni št in blagi glasnost širokovno prekušeni in in-
strumentov iz različnih prvovrstnih tv rnic. Prodaja na obroke tudi brez zadatja jamstva
10 let Najnižja najemalna. 2-0

Izvolite pisati po vzorci!

Božična prodaja

po nizki ceni

Močno blago. — Sukna. — Barhent. — Flanelo. — Havičkova
tkanina. — Namizne in kavne garniture. — Brisače. — Žep. robci.

Opreme za neveste.

V. J. Haviček in brat, Podčrady, Česko.

1 kos Havičkove tkanine „Libuša“ 23 m 16 K. Zavitek 40 m
ostankov letnih in zimskih okusno odbranih
za 18 kron.

Božična tkanina 1 kos 15 m 10 K 50 h.

Bržite na najboljšega. Vzorci franco.
Franko po povzetju. Samo pri nas se pravi.

Najkrajša in najcenejša pot v Ameriko

z modernimi velikimi brzoparniki iz
Ljubljane čez Antwerpen v New-York
je proga

Red Star Line

Rdeča zvezda

Na naših parnikih Finland, Kronland,
Vaderland, Zeeland, Lapland in Samland,
ki oskrbujejo vsak teden ob sobotah redne vožnje
med Antwerpenom in Novim Yorkom je snažnost,
izborna hrana, vjudna postrežba in spalnice po
novem urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega
potnika eminentnega pomena, ter traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak črek popoldne

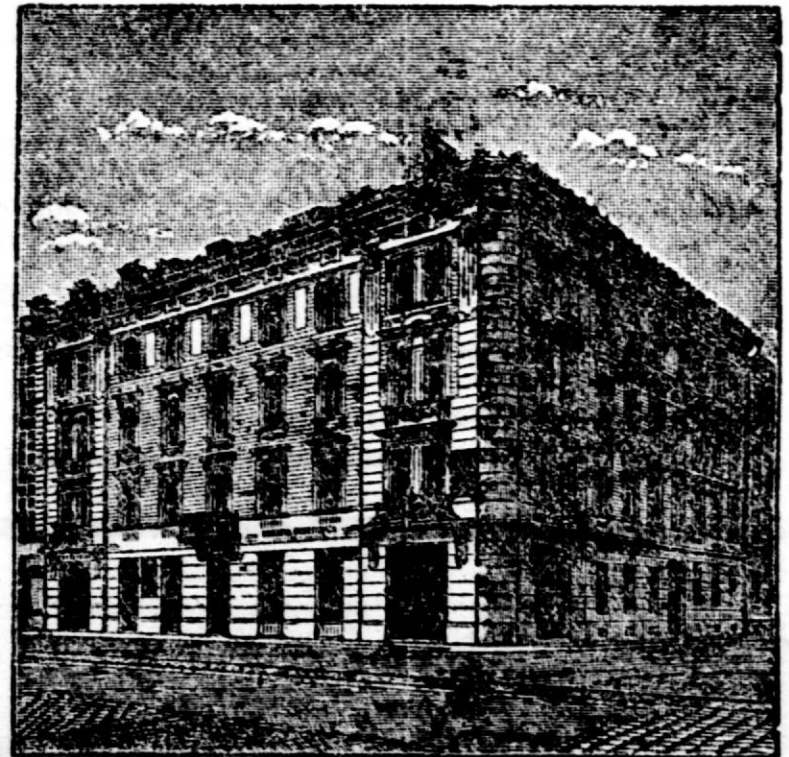
Naši parniki vozijo tudi na mesec po večkrat
čez Kanado v Severno Ameriko in je ta
vožnja izdatno cenejša kakor na Novi York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

Franc Dolenc

v Ljubljani,
Kolodvorska ulica odslej št. 26,
od južnega kolodvora na levo pred znano gostilno „pri Starem Tislerju“.

Ustanovljena leta 1882. Telefon št. 185.

Ustanovljena leta 1882. Telefon št. 185.

Poslovne hranilnice račun št. 828-405.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
v lastnem zadrž. domu v Ljubljani na Dunajski cesti 18

je imela koncem leta 1908 denarnega prometa . K 71,417,344-75
upravnega premoženja . K 17,519,982-93

obrestuje hranilne vloge po 4 1/2 %
brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega
plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom
in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog dne 31. decembra 1908 . K 17,102,911-27.

Posejue na zemljišča po 5 1/4 % x 1 1/2 % na amortizacijo
ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije; na monice po 6 %.

Posoilnica sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

URADNE URE: vsaki dan od 8.—12. in od 3.—4. izven
nedelj in praznikov.

Industrijski vozovi
Franc Visjan
 Ljubljana, Kolodvorska ulica 25
 priporoča svojo bogato zalogo
 novih in že rabljenih
VOZOV.

C. kr. priv. tovarna za cement
Trboveljske premogokopne družbe v Trbovljah
 priporoča svoj priznani izvrsten Portland-cement v vedno enakomerni, vse od avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene predpise glede tlakovne in odporne trdote daleč nadkriljujoči dobroti kakor tudi svoje priznane izvrstno opremo.
Priporočila in izpričevala 2944
 raznih uradov in najslavnejših tvrdk so na razpolago.
Centralni urad: Dunaj, I., Maximilianstrasse 9.

E. Kristan
 obilastv. koncesijonirana
 potovalna pisarna
 za 246
Ameriko
 v Ljubljani, Kolodvorske ulice 41.

zalogo čevljev
 priporoča za Božič svojo
 za gospode, dame in otroke
 4576 ter veliko izbrano
gamaš in galoš
 po značilno znižanih cenah.
 Znanja naročila hitro in vestno.

Zelo važno za trgovce in obrtnike!
Ker imam še precejšno zalogo
reklamnih koledarjev
za leto 1910
 in sedaj skrajni čas, da si jih vsakdo nabavi, ker bode gotovo v najkrajšem času zaloga pošla in se vam tukaj nudi zelo ugodna prilika, zahtevajte vzorce, katere radovolje pošiljam na ogled. — Z velepoštovanjem
Fr. Iglič, Ljubljana,
Mestni trg št. 11. 3913

Na debelo in drobno!

Le enkrat
 izvolite si ogledati veliko izbiro v največji
 narodni konfekciji
M. Kristofič - Bučar
 Ljubljana. Stari trg št. 28. Ljubljana.
 Posebno krasno 3921
BLUZE
 domače halje, krila predpasnike, otročje obleke in krstne oprave.
 Na bolj e perilo in vse modne predmete za gospode in gospe.
 Po pošti natanko po naročilu. Cene radi majhne režije najnižje.

August Repič
 sodar v Ljubljani 40
 .. Kolodvorska ulica št. 16 (v Trnovem) ..
 izdeluje, popravlja in prodaja vsakovrstne
sode
 po najnižjih cenah.

Blaž Jesenko
 Ljubljana, Stari trg 11
 priporoča
klobuke
 cilindre, čepice itd.
 najnovejše fasane
 po najnižji ceni.

Jos. Vidmar
 Ljubljana
 Pred školijo 19, Stari trg 4,
 Prečernova ulica 4.

Simona Hmetelka
 v Ljubljani Kolodvorske ulice 26.
 vsakovrstnu Pajzavila daje se brezplačno.

F. K. Kaiser puškar
 v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 6
 priporoča svojo bogato zalogo
 raznovrstnih
pušk in samokresov
 lovskega potrebnosti, vseh
 del koles (biciklov) kakor tudi
 umetniški ogenj
 po najnižjih cenah.
 Popravlja puške, samo-
 kresov, blokljev točno in
 solidno.
 Čistočisti strojni in polnični predmeti.

Pomni! Božična prodaja! Prosti milžane cene! Prosti, ne prezite! Karavnost od izdelovalca! Potrebno za vsakogar!
 1/2, tucata sortiranih modrih zimskih nogavic la bombaž in volna, samo K 3:50. 1/2, tucata sortiranih zimskih nogavic la bombaž in volna, samo K 4.—. Otroške nogavice, volna 77 h do K 1:46 par, gamaše 65 h do K 1:30 par po velikosti. Zadošča navesti dolgot noge in starost otrokovo. 10 tucata se pošlje franco, 50 tucata s 5% popusta. Prekrasni veseni štitiči ovrtnikov po K 1.— komad.
 Ponujam tudi barhent, flanelo, celiz, grizet, žepne robce itd. po bajno nizkih cenah.
40 metrov ostankov 15 kron.
 Vzorci blaga izvezmši od ostankov franco proti vrnitvi. Pošilja se po povzetju ali denar naprej. Za neugajajoče vrnem denar. — Potkusite enkrat!
 4451 **Fran Malina,** I. kršćanska mehanika pletilnica in tkalnica, Kachod na Čedkem.

Varstvena znamka: Sidro.
Liniment. Capsici comp.
 nadomestilo za
Pain-Expeller s sidrom
 priznano izborna, bolečino tolaže in odvajalno mazilo ob prehlajenju itd. po 80 h, K 1:40 in K 2.— se dobiva v vseh lekarnah. Pri nakupu tega splošno priljubljenega domačega zdravila naj se jemljejo le originalne steklenice v škatljicah z našo varstveno znamko „sidrom“, potem je vsakdo prepričan, da je dobil originalni izdelek.
 Dr. Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi. Elitna K. 5 nova.

Božična darila
 lepa, koristna in po že znano najnižjih cenah, ce
 dobijo v modni trgovini
Peter Šterk
 Ljubljana. Stari trg 18. Ljubljana.
 4570

Za zimsko sezono:
 fino izdelane **suknje**,
 kratki in dolgi **kožuhi**,
moderne obleke od 24 K naprej,
angleške obleke lastn. izdelka,
 posamezne **hlače**,
 fini **deški plašči**,
krasni kostumi za dečke
v velikanski izbiri.
 Stalne, na vsakem predmetu označene cene.
Velikanska zaloga blaga za naročila po meri.

dr. Ljudevit Stiker
 naznanja, da je s 16. decembrom
 t. l. prevzel dr. Benkovičovo
odvetniško pisarno v Brežicah

Tovarna VOZOV
Peter Keršič sp. šiška
 priporoča svojo bogato zalogo različnih vozov. Sprejemajo se vsa v to stroko spadajoča naročila in popravila po primerno nizkih cenah. Za točno in solidno delo se jamči.
 Sprejema se tudi les za žaganje na parni žagi.

Za božično darilo, koncert v hiši!

Brez učaja zna vsako zajamčeno po 5 minutah igrati na ta klavir najtežje umetniške komade, kakor overture, opere, valčke, koračnice, pesmi itd. ter je mogoče ta klavir postaviti v vsak prostor brez obratnih stroškov.
P. n. duhovnikom, učiteljem, uradnikom, predvsem takim, ki so na deželi ter od umetniških izvajanj in predstav izključeni, je najtopleje priporočati, kajti godba povzroča veselje, olajša življenje, krepi um in nudi izvrstno zabavo.
Na zahtevo cenike zastoj, tudi si lahko vsako osebno ogleda vse pri

4457

Simonu Kmetetz, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 26.
dobavitelja godbenih avtomatov, elektr. klavirjev, orkestriranih itd.

POZOR!

Vedno velika zaloga klobukov, kakor tudi čepic lastnega izdelka.

Kupujem kote vseh divjatin po najvišji ceni.

Priporočam se za izdelovanje kožuhov vseh vrst, kakor tudi damskih jop, kolerjev, mufov.

V zalogi imam vedno veliko izbiro vseh vrst kožuhovine. Sprejemam popravila vseh v to stroko spadajočih predmetov. Izdelujem vse po najnižjih cenah.

J. WANEK, Ljubljana

Sv. Petra cesta šte. 21.

3919

Svoji k svojim!

Velika izbira

daril za Božič

kakor tudi raznih

4374

predmetov za okrašanje božičnih drevesc

finega domačega in tvorniškega izdelka.

Nadalje se priporočam slav. p. n. občinstvu za naročila raznih najfinjših tort in vsakovrstnega okusnega peciva. Fino desertno mandlovo pecivo, kakor tudi okusno pecivo različnih drugih vrst za čaj. Cena kg 4 K 80 vin. V zalogi imam različen desertnih in čokoladnih bonbonov ter postrežam tudi s finimi desertnimi vini in raznimi likerji.

Fin turinski pelinkovec.

Vsak dan sveže medene, orehove, rozinove potice, šartelj, pince in drugo pecivo, v pekarni pa fin domač ržen kruh.

V kavarni

se dobiva vsaki čas

črna in fina bela kava ter izboren čaj i. t. d.

Jak Zalaznik

slastičarna, kavarna in pekarija.

Stari trg št. 21.

Kolodvorska ul. št. 6.

Slovinci! Narodnjaki! Prispevajte za Trubarjev spomenik!

Dolžnost

vsakega zavednega Slovence in Slovenke je da rabi izključno le

Ciril in Metodovo čistilo

(krema)

za čevlje in usnje

katero je priznано najboljšo.

Škatljica stane 24 vinarjev.

Zahteva naj se isto po vseh trgovinah ter vsak drug manj vreden izdelek odločno zavrne.

Edino

le čistilo v tej obliki in z znako

4306

se prodaja

v prid družbi sv. Cirila in Metoda.

Glavna zaloga in kemična tvornica

Ivan Keber

Ljubljana, Stari trg 9.

Klobuke cilindre

Klobuke in čepice

v najnovejših fasonah in v veliki izbiri

priloga

IVAN SOKLIČ.

Pod Trnovo št. 2. Postaja električne železnice.

352

Valični mlin ANTON POLANC v Radečah

4419

pri Zidanem mostu

priporoča svojo bogato zalogo

vseh vrst pšenične in koruzne moke.

Proizvodi vzamejo jako veliko vode v se in dajo nedosegljiv pridelek, kar je zlasti za gg. pekovske mojstre neprecenljive vrednosti. Na zahtevo ceniki franco.

Veliko izbizo

krasnih daril za Božič

prodaja po solidnih cenah

Vaso Petričič. Ljubljana.

Fotografski umetni zavod
AVGUST BERTHOLD

Ljubljana, Sodnijske ulice 11.

Izvrševanje vseh v fotografsko stroko spadajočih naročil kakor: reprodukcije, povečevanje, fotografiranje tehničnih predmetov, interijerjev itd.

Vsa dela se izvršujejo točno in v največji množini.

Velika izbira nakita za božično drevo.

Vsled preselitve trgovine
znatno znižane cene!

Najugodnejša prilika za nakup primernih

božičnih daril

raznih albumov, kaset, pisemskega papirja, šolskih in pisarniških potrebščin itd.

4578

IVAN VREČKO

trgovina s papirjem in galanterijskim blagom, Ljubljana, Sv. Petra c. 31.

Razglednice od 2 v naprej.

Izredno ceno!
in
priznано dobro!

od 7.50 K

Moški čevlji na trakove

naprej.

od 6.50 K

Ženski čevlji na trakove

naprej.

od 2.20 K

Otroški in dekleški škornji

naprej.

Specialiteta: Pristni Goodyear svetovni čevlji

p iznato najboljši sedanosti.

Alfred Fränkel, k.m. družba.

Podružnica: Ljubljana, Stritarjeva ulica šte. 9.

Zastopnik: I. KRALJEV'Č.

Največje podjetje svoje vrste v monarhiji!

